

20 de ani – Bilanț ....

România după '89 își deschide primele ferestre către Europa.

Nu întâmplător, de Înviere, în anul 1990, a avut loc prima acțiune de vacanța a copiilor din Banatul de Munte în Stiria – Steiermark – Austria, cunoscută sub numele de Kinderferienaktion.

Acțiunea a fost inițiată de Guvernul Landului Federal din Austria prin Ministerul pentru Probleme ale Tineretului – Jungendreferat – și a constat din mobilizarea unor familii din acest Land în vederea preluării unor copii din Banatul de Munte, pentru trei săptămâni (cazare și masă inclusă) în familia lor. Menirea acestei acțiuni a fost ca în această perioadă copiii să lege o punte de interculturalitate între cele două națiuni, să cunoască modul de viață al familiilor din Austria, să-și lărgescă orizontul de cunoaștere...

La prima acțiune au participat în jur de 1.200 copii care au călătorit cu vagoane de tren puse la dispoziție de Căile Ferate din Austria, la vremea respectiva, prin fosta Iugoslavie.

În același an, în vacanța de vară a elevilor, s-a organizat o a doua acțiune de aceeași anvergură, conturându-se deja realizarea unuia din scopurile acțiunii: stabilirea prin copii a unor relații statornice și între familii, fapt concretizat în anii următori prin tot mai dese schimburi între acestea.

Acțiunea a continuat în fiecare vară până după anul 2000, însă cu un număr din ce în ce mai mic de copii, iar după anul 2002 a încetat definitiv.

Anul acesta s-au împlinit 20 de ani de la începuturile acestei acțiuni care poate fi privită și ca un început al integrării României în Uniunea Europeană, integrare făcută de jos în sus, adică de la simplul cetățean.

În același timp, **în anul 2011, în luna mai**, se împlinesc 20 de ani de când a început prima ediție a **Seminarului DIDACTICA** ca un deziderat comun de compatibilizare a învățământului și educației, dar și a formării continue cu valorile europene.

Seminarul „*Didactica*” a fost conceput în capitala Landului Stiria, la Graz, în 1991, așa cum afirma unul dintre inițiatori, prof. mag. Karl Haas, **ca un capăt de pod spre România, iar capătul de pod a fost susținut de piloni, mai întâi la Gyor și apoi la Pecs în Ungaria.**

Fixarea pilonului din Caraș-Severin s-a realizat în anul 1992 grație demersurilor făcute de regretatul profesor doctor Ioan Cornelius Scheușan, la vremea respectivă inspector școlar general, de profesorul Gheorghe Magas, pe atunci director al Casei Corpului Didactic și de prof. dr. Nicolae Grindeanu, directorul Liceului Pedagogic „C.D. Loga” Caransebeș, precum și a celor care au continuat și au dat noi valențe seminarului DIDACTICA, devenit din anul 1999 „**Didactica Internațional**” la propunerea lui Werner Kremm, unul dintre martorii schimburilor pedagogice România – Austria și nu numai.

Seminarul Didactica a fost conceput încă de la prima ediție ca un **forum internațional** pentru dezbaterile celor mai actuale probleme ale educației și învățământului, care a reunit de-a lungul anilor reprezentanți ai învățământului din țări europene și chiar din Statele Unite ale Americii, devenind astfel **simbolul emblematic al învățământului din Banatul Montan**, în cadrul activităților de **formare continuă** a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.

Temele impuls propuse de-a lungul anilor au fost adevărate provocări care au supus dezbaterii cele mai actuale demersuri care vizează didactica modernă, educația ca un sector de interes public, formarea cadrelor didactice, aducând în actualitate practicile de succes din România, din Europa și nu numai, fără de care schimbarea de mentalitate nu ar fi posibilă.

Vom prezenta în continuare EVOLUȚIA ÎN TIMP a Seminarului „DIDACTICA INTERNAȚIONAL”

1992 - Start : teme la alegerea participanților

1993 - Tematică în două ateliere de lucru (Istoria central-europeană sub raport economic, politic și cultural)

1994 - Tematică diferențiată pe cinci ateliere (convergențe în dezvoltarea istoriei popoarelor central europene)

- 1995 - Ce poate face fiecare dintre noi? - nouă ateliere, nouă teme diferențiate (Istorie și destin, universalitate și specificitate în istoria românilor)
- 1996 - Didactica din perspectiva reformei învățământului - prima temă impuls (Ființă istorică și devenire, spațiu și timp la români)
- 1997 - Școală, familie, comunitate locală (Geopolitica și problematica puterii)
- 1998 - Comunicare internă și externă (Banatul montan - spațiu al comunicării interculturale)
- 1999 - Comunicare internă și externă (multiculturalismul bănățean, un posibil model existențial)
- 2000 - Formarea de capacități - rațiunea de a fi a școlii
- 2001 - Elevul - partenerul nostru?
- 2002 - Climatul școlar - personalizarea școlii
- 2003 - Învățământul centrat pe programe și proiecte
- 2004 - Managementul formării competențelor
- 2005 - Evaluarea centrată pe competențe și performanțe școlare
- 2006 - Globalizare - valori naționale
- 2007 - Promovarea și valorificarea diversității culturale în educație.
- 2008 - Anul European al Dialogului Intercultural, Tema impuls: *"Diversi-tatea în curriculumul școlar - educația interculturală"*.
- 2009 - Anul European al Creativității și Inovației, Tema impuls: *"Creativitate și inovație în curriculumul școlar"*.
- 2010 - Anul european al luptei împotriva sărăciei și a excluderii sociale, Tema - impuls: „De la școala incluzivă la comunitatea incluzivă și coeziune socială”.
- 2011 - Anul European al Voluntariatului, Tema impuls: “Formarea competențelor sociale prin activități de voluntariat care promovează cetățenia activă.”

Prof. Tudor DEACONU
directorul Casei Corpului Didactic Caraș-Severin
Werner Kremm
Redactor Allgemeine Deutsche Zeitung

NOTĂ: O parte din materialele prezente în număr al Revistei: Școala caraș-severineană au fost publicate de-a lungul timpului în cadrul edițiilor Seminarului „DIDACTICA INTERNAȚIONAL” reflectat în Revista Școala caraș-severineană, Serie Nouă, ISSN: 1583 – 5529

Mai este necesar „Didactica Internațional” ?...

Inițiat din stringenta nevoie de a depăși handicapul „**necunoașterii principalelor dezvoltări care s-au produs în ultimele decenii în lumea educației**” (cf. „Cartea Albă – Reforma învățământului din România; condiții și perspective, București, 1993” „Seminarul” a prilejuit de-a lungul anilor întâlnirea fertilă a oamenilor școlii românești cu omologii lor din întreg spațiul european.

Nu mai puțin importante din perspectiva racordării școlii noastre la realitățile școlii din Europa „prosperă” s-au vădit a fi acțiunile conexe generate de „Seminar” - desfășurate fie la noi în județ, fie în țările de origine ale participanților la edițiile succesive ale „Didacticii” (Austria, Franța, Germania, Iugoslavia, Ungaria).

Aceste întâlniri de lucru au permis, pe fondul unei tot mai profunde cunoașteri și încrederi reciproce, abordarea unor probleme (ele s-au constituit în ceea ce noi am denumit „tema impuls”) de fond ale reformei învățământului - deseori înainte ca ele să devină obiectul programelor inițiate de Ministerul Educației Naționale.

Iată împrejurările în care educatoarele, învățătorii și profesorii din Caraș-Severin, colegii lor din țară, au dezbătut deseori în premieră națională, teme de major interes și foarte largă adresabilitate. (o enumerare a temelor impuls ar fi fără îndoială fastidioasă).

De ce, atunci, întrebarea din titlu?

Pentru simplul motiv că din 1997, reforma a dobândit un nou ritm, **consultanța** din țări ale Uniunii Europene, anterior refuzată cu obstinație, este, acum, acceptată și destul de frecvent valorificată.

Devine oare „Didactica Internațional” un demers inutil?

Un posibil răspuns l-ar putea constitui faptul că, iată, la actuala ediție 400 de slujitori ai școlii simt nevoia să se întâlnească, să comunice, să afle soluții verificate în practică, să scruteze viitorul, să convină asupra următorilor pași de urmat.

Sau poate răspunsul se află în articolul trimis „Școlii caraș-severinene” de către profesorul Karl Haas (der Bruckenbauer).

„Această manifestare demnă de luat în seamă și cu repercusiuni pe plan pedagogic a devenit un termen obligatoriu în planificarea mea anuală. Mă bucură întâlnirea cu dragii mei prieteni români, deoarece întâlnirile dau sens vieții; mă bucură contactele cu mulți renumiți profesori români, cu viitori profesori, cât și cu elevii. Punctul central al întâlnirii îl constituie desigur interesantele și fructuoasele schimburi de experiență dintre participanți, cu referire la probleme pedagogice actuale și stringente.”

În ceea ce mă privește, nădăjduiesc că împreună vom identifica o „**temă impuls**” valabilă și demnă de o ediție jubiliară.

În consecință: La revedere, la „Didactica Internațional X”, în mai 2001.

Prof. Gheorghe MAGAS
Inspector Școlar General Adjunct, ISJ Caraș-Severin,
Inițiatorul Seminarului DIDACTICA

Articol publicat în Revista Școala caraș – severineană (2000)

GRAZ – orașul unde s-a născut DIDACTICA

În 1991 a început ultimul deceniu al secolului 20. Pentru mine a însemnat cea de-a 65-a zi de naștere și ultimul an ca director al Institutului Pedagogic Federal din Steiermark / Stiria. Fusesem răspunzător aici, timp de mai bine de 20 de ani, pentru perfecționarea celor 12.000 de dascăli din școlile primare și generale. Pe lângă planificarea multitudinii de manifestări centrale și regionale pe perioada întregului an școlar, organizarea „Săptămânii Pedagogice”, care se întâmplau totdeauna în vacanța mare, începând cu anul 1948, fără întrerupere, a fost pentru mine o obligație de care mă achitam totdeauna cu plăcere. Încă de la sfârșitul anilor '70 intraserăm în contact cu institute pedagogice și inspectorate școlare din țările noastre vecine din sud și din est, contacte care ne-au prilejuit multe ÎNTÂLNIRI de la om la om. După ce căzuse Cortina de Fier, aceste contacte au fost intensificate mult, inițiativa aparținând de acum în primul rând vecinilor. După posibilități am dat curs și am sprijinit toate aceste inițiative. S-a dezvoltat o mare încredere reciprocă între noi.

Acel an 1991 a fost și un an al ÎNTÂMPLĂRILOR. O întâmplare îmbucurătoare a fost faptul că Ministerul austriac al învățământului acordase tuturor secțiilor institutelor pedagogice un buget extraordinar și suplimentar, care trebuia utilizat pentru invitarea unor educatori și pedagogi din fostele țări comuniste, care urmau să participe la manifestările noastre de perfecționare pedagogică și profesională. Această „sarcină îmbucurătoare” am primit-o cu plăcere și am invitat grupuri de dascăli în Stiria, inclusiv la cea de-a 21-a Săptămână Pedagogică pe care o girasem eu în 1991, ultima organizată de mine. Titlul manifestării era „Sisteme școlare ale vecinilor noștri”. Sub acest titlu am condus personal un seminar. Colege și colegi din Croația, Slovenia, Tirolul de Sud, Ungaria și din Stiria își anunțaseră participarea. La sfârșitul lunii iunie a anului 1991, în zona graniței noastre comune cu Slovenia a izbucnit un conflict armat. Croații și slovenii – ultimii cu o singură excepție - au trebuit să renunțe la participare. A fost o întâmplare nefericită, deoarece

mi-a restrâns substanțial cercul de participanți.

A urmat însă aproape imediat o altă întâmplare, pentru mine deosebit de îmbucurătoare, chiar o compensație pentru renunțările regretabile din partea vecinilor noștri sudici. Referatul pentru Probleme ale Tineretului de pe lângă Guvernul landului Stiria m-a sunat și a întrebat, dacă sunt de acord să participe un grup de dascăli din ROMÂNIA, veniți ca însoțitori ai unor copii din Banatul Montan care își petreceau o parte a vacanței în mijlocul unor familii austriece. Am acceptat imediat cu plăcere, așteptând din partea oaspeților veniți dintr-o țară până atunci necunoscută nouă, o îmbogățire substanțială a seminarului. Următoarea întâmplare a fost faptul că din grup făcea parte profesorul Gheorghe MAGAS, pe atunci, în calitate de director al Casei Corpului Didactic, răspunzător pentru perfecționarea cadrelor didactice în județul Caraș-Severin, și profesorul Werner KREMM, fost dascăl și actual jurnalist.

Ce erau aceste Săptămâni Pedagogice, care era schema lor de bază, pe vremea când le organizam eu ? În prima zi se făcea o deschidere festivă, după-amiaza, ceva mai târziu, se săvârșea o slujbă de mulțumire, seara avea loc o recepție în cinstea tuturor oaspeților din străinătate și a referenților Săptămânii Pedagogice, recepția fiind dată de șeful de guvern al landului în saloanele Burgului din Graz, sediu guvernului. Cursurile, seminariile și work-shop-urile precum și excursiile de studii se desfășurau în primele și în ultimele două săptămâni ale vacanței mari. Seminarul condus de mine începea în după-amiaza primei zile și dura până în după-amiaza celei de-a treia zi a manifestării. În după-amiaza celei de a doua zi i-am invitat pe toți participanții la o călătorie comună, cu autocarul, în sudul Stiriei, atât de bogată în frumuseți naturale și în istorie. Seara am fost din nou invitați la o recepție, dată tot de șeful guvernului de atunci, dl. dr. Josef Krainer, desfășurată de data aceasta în Castelul Seggauberg. În atmosfera creată de mâncărurile alese, de vinurile Stiriei de Sud și de muzica populară stiriană s-a cântat, s-a dansat și s-a dezvoltat o întâlnire cordială și amicală între oameni din diferite țări și diverse cercuri de cultură. Felul acestor Săptămâni Pedagogice, experiența seminarului, trăirea întâlnirilor interumane de la Graz și de la Castelul Seggauberg se pare că au lăsat o impresie atât de durabilă d-lor Magas și Kremm, încât au schițat, încă de la fața locului,

concepția de bază a DIDACTICII.. Chiar în toamna lui 1991 mi-a sosit invitația de a participa activ, în mai 1992, în fruntea unui grup de referenți și de referenți din Stiria, în Banatul Montan, la o manifestare de perfecționare didactică. În același timp invitaseră și reprezentanți ai Institutului Pedagogic din Gyor/Ungaria, pe care-i cunoscuseră la Graz, în timpul Săptămânii Pedagogice din 1991. De aceea susțin cu mândrie că în capitala landului Stiria, la GRAZ, s-a născut DIDACTICA, o manifestare care în organizarea ei mai lasă să se întrevadă structura de bază a Săptămânii Pedagogice. DIDACTICA 1992 a fost pentru România ceva fără egal. Mai mult, această manifestare a rămas până astăzi ceva fără egal pentru România! „Părinții” DIDACTICA sunt fără îndoială, Gheorghe MAGAS și Werner KREMM. Au avut un sprijin și un promotor al ideilor lor, chiar un fervent co-organizator în inspectorul școlar general de atunci, regretatul dr. Ioan Corneliu SCHEUȘAN. Aceste trei personalități au scris un capitol de istorie a pedagogiei în România! Ei au transpus în practică vestita cerere adresată de carismaticul președinte al Statelor Unite ale Americii, John F. Kennedy, americanilor: „Nu puneți întrebarea, ce poate să facă țara voastră pentru voi; puneți-vă întrebarea, ce puteți face voi pentru țara voastră!”. Am reușit să găsesc sponsori pentru autocarul care urma să ne ducă în România, am găsit referenți și referențele competente, care erau dispuse să colaboreze. După o lungă și - pentru noi - aventuroasă călătorie, mult după miezul nopții, am ajuns la Caransebeș, la Liceul Pedagogic, cum se numea pe atunci. În ciuda orei înaintate am fost întâmpinați de un grup numeros de personalități, care ne – au urat bun-venit. Am simțit : nu venisem la străini, am venit la prieteni!

Din prima clipă ne-a copleșit ospitalitatea românească, firescul ei. Trăirea ei, efectul avut asupra noastră, m-a determinat să-l citez la deschiderea pe atunci pe Henry Thoreau, un american pe care l-am putea considera un predecesor al aut-siderilor: „omul este cu atât mai bogat, cu cât poate să-și permită să renunțe la mai multe lucruri”. Am avut în România revelația, înregistrată cu durere și regret, cât de multe din „viață adevărată” am pierdut noi, cei din „vestul bogat”. Mesajul meu, pe care doream să-l transmit în cadrul adunării festive de la Primăria din Caransebeș, a fost, ca întotdeauna OMUL, cu nevoile și cu grijile sale, trebuie să se afle în centrul

strădaniilor noastre. Am mai vorbit și despre valorile fundamentale ale umanității, despre „farurile vieții”. Am citat vorba unui înțelept: „Dacă Dumnezeu îl măsoară pe om, el nu îi măsoară capul ci inima”. Mesajul a avut efectul scontat la ascultători, dar și pentru faptul că alături de mine se află Werner KREMM, cel care reușea să traducă cea ce eu încercam să transmit nu doar sub forma mesajului verbal, ci și până în străfundurile emoționalității mele. Scânteia a fost transmisă ascultătorilor și cu bucurie am putut constata și chiar exprima cea ce filosoful religiei **Martin Buber** a formulat în felul următor: **„Tot ceea ce este viață adevărată este întâlnire”**.

Prilej de mare fericire au fost și sunt pentru mine contactele cu tinerii, ele au fost inaugurate în toamna lui 1992 la Școala Normală din Caransebeș și au rămas până în ziua de azi un punct constant în program. Au suportat chiar o substanțială îmbogățire prin contactele cu tinerii claselor finale ale secției germane de la Liceul Teoretic „Diaconovici-Tietz” din Reșița, care în ultimii ani au fost chiar și pentru mine o extindere care m-a făcut mai bogat.

Privind retroactiv trebuie spus că DIDACTICA s-a dezvoltat continuu, s-a împlinit, lucru contestabil chiar și optic prin modificările suferite de layout-ul caietelor-program, manifestarea s-a extins și a câștigat puterea de iradiere, având efect cu mult dincolo de limitele județului Caraș-Severin. Este aproape de „bonton” pentru reprezentanții Ministerului, pentru pedagogi universitari s.a. să țină referate în cadrul Seminarului „DIDACTICA”. Această permanentă dezvoltare a Didacticii poartă un nume: Gheorghe MAGAS.

El se îngrijește de asigurarea părții financiare fără a apela la sprijinul statului, el are grijă ca eficiența manifestării să fie mereu mai ridicată fiind sprijinit din umbră, dar cu forța, încă de la început, de Werner KREMM. O astfel de potențare calitativă s-a realizat de exemplu în anul trecut, organizându-se manifestări în câte o școală din Reșița și din Oravița. Mă bucur de pe acum de ziua 9 mai când v-om fi co-realizatori al unei zile întregi la Liceul „Diaconovici-Tietz”, o zi pe care doamna prof. Ana KREMM a pregătit-o deja minuțios și cu claritate. Cu această inovație s-a realizat, parțial, o veche dorință de-a mea născută din experiența, despre care am vorbit încă de la prima mea alocuțiune din 1992 la Caransebeș, când am relatat despre conceptul „perfecționării cadrelor didactice centrată pe școală”.

O veche înțelepciune spune că „ceea ce e bun este veșnicul dușman a ceea ce e și mai bun”. De aceea trebuie să căutăm și să încercăm veșnic ceva și mai bun. În acest fel, **DIDACTICA** a devenit un **ATELIER AL VIITORULUI** pentru școlile caraș-severinene, și nu numai. Lait-motivele manifestărilor anuale au fost de-a lungul timpului unele din temele importante ale educației, cum ar fi „Educația educatorilor”, sau „Comunicarea”. Anul trecut, tema generală a fost „Sensul și mesajul școlii-exemplificat prin dezvoltarea capacităților”. Tema generală a acestui an este „Elevul-partenerul nostru?”, o problemă extrem de importantă a vieții școlare cotidiene.

După fiecare DIDACTICA, pe când călătorim spre casă, în autocar, facem o recapitulare și o evaluare a manifestării. De fiecare dată, participanții din Austria constată că a meritat să participe. Ceea ce au donat a fost totdeauna în consens cu ceea ce au primit. Această atitudine fundamental pozitivă s-a arătat și transpare și din numărul mereu crescând al referențelor și referențelor care au fost de acord să conlucreze activ. Din Stiria, în cadrul celor 12 manifestări și până acum (incluzând cele două manifestări din 1992 și cea din mai 2001) au participat 161 de referenți austrieci, au făcut măcar o dată o călătorie în Banatul de Munte, s-au pus măcar o dată în slujba perfecționării cadrelor didactice. Unii dintre ei au participat de mai multe ori – eu de exemplu chiar de 12 ori - faptul că au venit de fapt în Banat, cei 84 de pedagogi din Austria, devenind astfel buni ambasadori ai României în țara noastră.

Sperăm din nou în niște bune întâlniri, în mai, în Banatul Montan, sperăm într-un schimb de experiență fructuos, spre binele mulțimii de tineri care ne sunt încredințați în clasele școlare, care sunt sarcina noastră socială. Doresc să închei aceste gânduri relativ lungi referitoare la devenirea DIDACTICII, dar care au rămas totuși doar fragmente, cu un gând măreț a lui Kurt Sontheimer, și să doresc viitoarelor, devenind chiar linie directoare:

„Viitorul nu are nevoie de teama noastră, ci de speranța noastră, nu are nevoie de resemnarea noastră, ci de optimismul nostru rațional, nu are nevoie de indiferența noastră ci de curiozitatea noastră productivă”

HR. Mag. Karl Haas,

*Articol publicat în Revista
Școala caraș-severineană (2001)*

SEMINARUL DIDACTICA INTERNAȚIONAL

Anii 1990-1991 ne-au prilejuit, în contextul unor acțiuni cu caracter preponderent cultural sau umanitar, primele contacte cu realitățile învățământului din Europa democratică și prosperă.

Vizitele în instituții de învățământ, întâlnirile cu oameni ai școlii, participarea la cea de a 40-a ediție a „Săptămânii pedagogice” - manifestare internațională organizată de Institutul Pedagogic al landului Steiermark – Austria, în iulie 1991, ne-au întărit convingerea că eforturile noastre de înnoire (și trebuie spus că în județul Caraș-Severin ele au fost reale) merg pe un drum paralel celui pe care se angajase de ani buni Europa.

Constatarea noastră va fi de altminteri validată de aprecierile cuprinse în „Cartea albă a învățământului”, studiu elaborat cu incontestabil profesionalism și realism de către Ministerul Învățământului și Institutul de Științe ale Educației.

Nevoia reracordării noastre la realitățile școlii europene se vedea a fi stringentă, după cum obiectivele necesare deveniseră inițiative locale (zonale) în realizarea acestui deziderat.

După o seamă de vizite de informare în Austria, Germania și Ungaria, după o primă manifestare cu caracter internațional, ”Colocvii de toamnă” organizată în octombrie 1991 la Reșița urmată de invitarea unui grup de cadre didactice din județ la Congresul internațional „Educație pentru o nouă Europă” – organizat sub auspiciile Ministerului Afacerilor Externe al Austriei, a primit contur ideea organizării unui seminar internațional.

Așa s-a născut ”Didactica” devenind, începând cu cea de a IX-a ediție, Seminarul ”Didactica Internațional”.

Dacă la prima manifestare (mai 1992 „foamea de nou”, dorința de a afla cât mai multe din varii domenii direct de la sursă, au făcut ca seminarul să fie caracterizat, sub raport tematic de eclecticism vizând dezvoltarea umană (Ungaria); luarea deciziilor la diferite nivele, legislație (Danemarca); „service pedagogic în școli” (Ungaria); alternative educaționale (România); educație ecologică, învățământ istoric în epoca noastră (Austria), începând cu edițiile următoare prioritate dobândesc domenii de sensibilă actualitate: studiul limbilor moderne, al informaticii, istorie comună central-europeană, educație artistică,

formare continuă (ediția a II-a 1993); democratizarea relației profesor - elev - familie, studiul limbilor materne, evaluarea progresului școlar (ediția a III-a 1994); formarea formatorilor, integrarea elevilor cu cerințe speciale, drepturile omului(ediția a IV-a 1995).

Experiența dobândită ne-a îngăduit ca începând cu cea de a V-a ediție să optăm pentru teme impuls, care veneau în întâmpinarea nevoilor reale ale școlii românești, în evidentă schimbare.

Interesul cu care a fost primită manifestarea a pus organizatorii în fața unei neașteptate provocări - numărul excesiv de mare al participanților. Pentru că încercarea de a selecta participanții după criteriul încadrării comunicărilor (referatelor) în „tematica impuls” s-a dovedit inoperantă (la ediția a IX-a ne-am confruntat cu prezența a peste 550 de participanți), în pregătirea ediției a X-a, 9-12 mai 2001, am optat pentru organizarea unor presemnării (în luna martie) menite să selecționeze comunicările pentru ediția jubiliară a cărei temă impuls: „Elevul - partenerul nostru?...” vine să încheie un ciclu de manifestări desfășurate de-a lungul a 10 ani, manifestări ale căror roade palpabile se regăsesc în școlile județului nostru și, nădăjduim noi, din țară.

Această relatare care se dorește a fi o introducere la Ediția a X-a Seminarului „Didactica Internațional”, nu ar fi completă dacă nu am semnala faptul că la toate edițiile a existat un consistent calup de demonstrații practice ale participanților din Europa și din țară, că manifestarea nu ar fi fost posibilă fără suportul calificat al specialiștilor din M.E.N. (M.E.C.) și I.S.E, fără sprijinul serviciilor culturale ale Marii Britanii, Franței, Germaniei și Spaniei, fără efortul colegilor europeni care au înfruntat disconfortul unor călătorii obositoare pentru a ne împărtăși din experiența lor și, nu în ultimul rând, fără interesul manifestat al colegilor noștri din județ și al autorităților locale care au acceptat statutul de organizator.

Nu mai puțin important este faptul că între noi și partenerii noștri europeni s-a statornicit o relație biunivocă, numeroase delegații de cadre didactice participând la manifestări profesionale sau stagii de informare-pregătire în Austria, Germania, Franța, Marea Britanie, Spania, Ungaria, Iugoslavia.

Modul în care au demarat preparativele ediției a X-a (numeroase propuneri de comunicări de real interes, implicarea puternică a studenților de la Universitatea „Eftimie Murgu”, din Reșița, prezența masivă a participanților din țările U.E. - numai din Austria peste 20 de referenți etc.) ne

îndreptățesc să contăm pe o reușită a manifestării pe care ne îngăduim să o numim jubiliară.

**Prof. GHEORGHE MAGAS,
Inspector Școlar General Adjunct,
ISJ Caraș-Severin**

Articol publicat în Revista Școala caraș – severineană (2001)

DIDACTICA LA UN DECENIU

Seminarul Internațional „DIDACTICA”, ajuns la cea de-a X-a ediție, s-a bucurat an de an de o largă audiență și participare, dar mai ales de o creștere reală în conținut.

Dacă inițial a fost o activitate desfășurată numai în cadrul Liceului Pedagogic „C.D. Loga” din Caransebeș, e drept cu participare națională și internațională, în anii următori activitățile s-au organizat și desfășurat în Reșița, Caransebeș, Băile Herculane, Oravița, Moldova Nouă, Oțelu-Roșu.

La fiecare ediție, pe lângă densitatea participării, oglindită nu numai de numărul participanților, ci mai ales de calitatea acestei participări a impresionat varietatea problemelor abordate și nivelul elevat la care ele au fost tratate.

„DIDACTICA” nu a apărut întâmplător. Ea „a venit” din nevoia de a comunica mai mult, mai consistent și mai eficient. Doream să cunoaștem și „pe alții” și totodată să ne facem cunoscuți. Aveam „ceva” de spus, dar și intenționăm să ne raportăm în permanență, la valorile incontestabile ale învățământului din țările avansate din punct de vedere economic.

Acum, la 10 ani de la debut, considerăm că „ținta” stabilită inițial a fost corectă și că tot ceea ce „s-a construit” în acest interval de timp este un bun câștigat pentru învățământul din acest județ și nu numai.

Cu toate că fiecare ediție a avut nota ei de specific, apreciem că de fiecare dată s-a reușit să se aducă o contribuție notabilă la mersul înainte al reformei învățământului românesc prin confruntare cu sine însuși și cu cel al țărilor care ne-au onorat cu prezența delegațiilor lor. Avem certitudinea că toți participanți au avut de câștigat, putând să preia idei, inițiative și experiențe de un real folos pentru activitatea didactico-educativă.

Ca instituție co-inițiatoră acestui seminar de prestigiu, avem o datorie de onoare în a

menționa că la reușita acestor manifestări științifice și-a adus cu deosebire contribuția delegația Austriei, în frunte cu domnii profesori Karl HAAZ și Rupert DIRNBERGER. În unele momente de dificultate de după prima ediție a seminarului, am fost încurajați să continuăm pentru ca altfel tot ce se câștigase până atunci se putea risipi foarte repede. De fiecare dată, intervențiile distinșilor profesori menționați au constituit adevărate modele, impresionând prin ținuta științifică, prin implicațiile didactice ale acestora. Pentru toate acestea (și nu numai) dorim să le mulțumim în mod special.

În viitor, credem că ar fii extrem de util pentru toți dacă, intervențiile participanților la acest seminar s-ar putea publica într-un volum sau într-un buletin anual, de care să poată beneficia întregul învățământ, preluându-se astfel, unele experiențe ce ar putea fii valorificate eficient în activitatea nemijlocită de la clasă. Ar fii fără îndoială o modalitate optimă de a atrage noi și noi participanți înspre câștigul învățământului românesc.

Urarea noastră pentru toți cei ce onorează această ediție jubiliară a „Didacticii” este conținută în mesajul versurilor următoare:

*„Să mergi alături de oameni,
Să trăiești între ei, să înveți de la ei ...
Să-i iubești
Începe cu ceea ce ei știu,
Construiește pe ceea ce ei au.
Pentru cei mai buni dintre lideri
Când cerințele lor sunt împlinite,
Munca lor realizată,
Toți cei din jur vor spune:
AM FĂCUT-O PRIN NOI ÎNȘINE.”*

**Prof. drd. Nicolae Grindeanu,
Director al Liceului Pedagogic „C.D. Loga”
Caransebeș**

Articol publicat în Școala caraș-severineană (2001)

Parfum de sărbătoare a dăscălimii

Ca profesor învăț mereu. Mereu, în grădina pe care o cultiv, apare ceva nou. Tinerii, materia vie cu care lucrez, sunt mereu alții. Evoluază. Îi observ și încerc să le descifrez semnalele. Orizontul lor de așteptare se schimbă mereu.

Dacă eu nu sunt în stare să sesizez aceste schimbări, risc să devin o frână în zborul lor, să-mi pierd calitatea de instructor de zbor. Pentru a fi mai puternică, mai sigură pe ceea ce fac, am nevoie și de criterii de comparație, trebuie să am ocazia de a mă compara cu alții care fac aceeași muncă. Am nevoie de ocazii de evaluare și de autoevaluare a muncii mele. Acestea au fost și sunt **liniile de forță ale Simpozionului Internațional „Didactica”**, devenit mai apoi „Didactica Internațional”: să învățăm mereu; să învățăm unii de la alții; să observăm; să comparăm; să schimbăm și să adaptăm; să devenim mai puternici, convinși fiind că facem bine ceea ce am ales să facem; să ne privim, din când în când, pe noi înșine prin oglinda proprie și să dăm altora ocazia să ne vadă prin prisma lor; să ne întrebăm mereu: ce putem face mai bine pentru partenerul nostru, elevul.

Cele zece ediții Didactica au fost o deschidere spre innoire a învățământului din Caraș-Severin – fără a fi niciodată o delimitare geografică sau administrativă. Ele au format personalități. Au mijlocit prietenii. Au schimbat configurația unor săli de clasă. Au influențat atmosfera din școlile care s-au implicat. Reșița a fost gazda și beneficiara a sute de manifestări inițiate sub genericul „Didactica”. Liceul „Diaconovici -Tietz” și-a deschis porțile - și pentru „Didactica”, dar mai ales pentru spiritul ei. Dacă până în urmă cu doi ani găzduiam doar secțiunea de limbă germană (maternă și modernă”), din 1999 am preluat și secțiuni de științe ale naturii – fizică, chimie, geografie, biologie.

Ediția 2000, prima de „Didactica Internațional”, a însemnat pentru liceul nostru o curajoasă ieșire în scenă prin asumarea unei serii de activități, accentul mutându-se de la teorie spre practică, de la catedră spre banca partenerului. Oaspeții și gazdele au devenit parteneri. Băncile școlii au devenit locuri de învățare pentru toți. Am început să învățăm făcând, learning by doing, cum o spună anglo-saxonii în pragmatismul lor. De-a

lungul a două zile ne-am dezvăluit - destăinuit metode atrăgătoare și captivante pentru învățare, ne-am mărturisit impasuri. Am discutat strategii, le-am dezbătut și le-am criticat. Dar am mai și desenat, am cântat, ne-am jucat, au dialogat profesorii, învățătorii, elevii, părinții.

Dacă la „Didactica 2000” s-au reunit reprezentanții învățământului în limba germană, „Didactica Internațional 2001” va cuprinde toate cadrele didactice din liceu, indiferent de limba de predate – română, germană, maghiară. Nu am renunțat la tradiția de a invita la școala noastră pe toți cei care predau în limba germană în Banatul Montan (și pe lângă ei colegi din Arad, Timișoara, Satu-Mare). Vin din nou oaspeți din Gratz – Austria. Fără ei manifestarea nu ar avea acel parfum al sărbătorii dăscălimii...

Fără ei nu am simți acea bătaie colegială pe umăr, care valorează mai mult decât o medalie. Recunoaștem: asta ne bucură și ne mobilizează. Ziua de 9 mai pe care ne-am asumat-o pe de-a întregu în cadrul ediției jubiliare a Didacticii Internațional, cuprinde activități cu elevii, dezbateri pe lecții demonstrative pe grupe de interes, conferințe, cursuri de dans, educație artistică și plastică, lecții demonstrative de germană și de engleză, întâlniri cu părinții. Inclusiv grădinițele sunt invitate să participe cu programe proprii. Domnul Karl HAAS, inspiratorul și co-inițiatorul didacticii, se va întâlni din nou cu elevii claselor a XI-a și a XII-a. După fiecare dintre aceste întâlniri, elevii au mărturisit că au trăit momente de inițiere în arta de a trăi frumos. Că au învățat mai mult decât în luni de zile la școala „normală”.

Toate aceste activități inițiate, organizate, realizate înseamnă MUNCĂ. Dar dacă munca este drumul cel mai sigur spre cunoaștere, spre învățare, atunci suntem pe calea cea bună. Am învățat să ascultăm glasul elevilor noștri atunci când am gândit programele extracurriculare. Ne-am străduit să anticipăm, să le venim în întâmpinare. Am învățat să lucrăm în echipă, să ne cunoaștem aspirațiile, talentele, să le apreciem limitele fiecăruia, ni le-am cunoscut oricum prea repede. Am identificat împreună interesele liceului nostru, le-am formulat ca strategii de viitor.

Afirm că parteneriatul profesor-elev, tema

„Didacticii Internațional” cu numărul 10, în școala noastră, pe multe segmente, există deja. Dar acest parteneriat, în măsura în care este operant, există datorită celor zece ediții ale „Didacticii”, datorită schimburilor de experiență cu colegii din străinătate și din țară înlesnite de acestea, datorită emulației de cultură declanșată și redeșteptată de fiecare dată de „Didactica”, dar și datorită receptivității la nou, de care dau dovadă colegii noștri.

În mod cert la „Diaconovici Tietz”, azi se învață altfel decât în 1990 și asta și datorită „Didacticii”. Liceul cel mai vechi al Reșiței a rămas tânăr și după 124 de ani de existență și este în continuare capabil să se afle în epicentrul schimbării mentalității didactice.

Prof. ANA KREMM,
director adjunct al
Liceului „Diaconovici Tietz”,

Publicat în Școala caraș-severineană (2001)

DIDACTICA ESTE UN DEMERS COERENT DE EDUCAȚIE A ADULȚILOR

Pârdalnica de memorie face asocieri cu totul surprinzătoare; oare de ce nu mi-a venit în minte tocmai titlul unui poem emblematic pentru creația poetului grec Odyseea Elytis, laureat al Premiului Nobel pentru literatura - Clima absenței?

Plecând de la acest „act ratat” am putea să ne întrebăm dacă se poate vorbi de un climat școlar personalizat în instituțiile în care cresc copiii noștri, ori „la fel ca și „cvartalele de blocuri”, o școală, oricare, rămâne neidentificabilă, fără relief, fără „suflu”, putând aparține oricărui loc fără a-și modifica coordonatele. Thomas Mann, cu acel „nu ești nimic dacă nu ești de undeva” îmi oferă (poate, discutabilul?...) recurs la autoritate. Este oare ABSENȚA o etapa peste care am fi putut să trecem?...

V-ați gândit, fără îndoială, așa cum am făcut și eu, cum se face că a locui pomenitele cvartale ni se părea mai tuturor o variantă existențială optimă, ca nu ne înspăimânta?...

Cu vreo șapte ani în urma, un copil dus de mână către școală, îi spunea adultului ce-l însoțea: „Cum să mă lași aici?... Tu crezi că asta (clădirea) e pentru oameni... Numai beton și ciment!... Unde să pădăile?...”

A fost prima oară când cineva mi-a vorbit pe înțeles despre Clima absenței în școlile noastre...

La fel ca toate celelalte componente ale cotidianului, școala a avut prea mult timp parte de un regim fictiv pentru a nu fi părăsita de duh. Boala aceasta nu se vindeca ușor, iar coalescența este lungă...

Cum să nu te retragi din locul negării tale?... Cum să nu te adăpostești în originala

formula pe care inhibiția de protecție ne-a pus-o la dispoziție: „Las că merge și așa!...”

Vedem acum-a câta oară?... - cum autolimitarea este cea mai eficientă formă de limitare...

Faptul ca tematica acestei a XI-a ediții a seminarului Didactica Internațional este „CLIMATUL SCOLAR - PERSONALIZAREA SCOLII” arată că pasul cel mai important spre vindecare, diagnoza, a fost făcut. Într-o Europa care, prin Memorandumul de la Lisabona, din primăvara anului 2000, recunoaște ca prioritate absolută pentru următorul deceniu educația adulților, avem șansa unei convalescențe competent asistate. Sunt multe căi ce duc la pierderea identității, la uitarea de sine, iar cei mai norocoși ori mai abili decât noi din punct de vedere economic au născocit și folosit destule până să identifice, la rândul lor, semnele bolii. În plus, polaritatea lumii culturale este esențial afectată de noile tehnologii de informare și comunicare. Iată de ce putem spune ca ne aflăm în fața unei provocări ce poate deveni o excepțională oportunitate. (Din nou semnale luminoase de la memoria cea șugubeața: pericol și oportunitate sunt desemnate prin pictogramă!!!)

Așadar resetarea generalizată ne pune în fața solicitării de a dobândi și dezvolta deprinderi în ceea ce privește tehnologia informației, limbi străine, tehnologie, spirit antreprenorial și competențe sociale.

Eu susțin că ceea ce face Didactica de unsprezece ani încoace este un demers coerent de educație a adulților, în care **cele șase mesaje**

cheie ale Memorandumului de la Lisabona se regăsește avânt la lettre. Îmi îngădui să le enunț aici pentru a vă da prilejul să le recitiți descoperind corelațiile care ne confirmă strădania comună.

Așadar, o strategie coerentă și comprehensivă de învățare permanentă pentru Europa trebuie să aibă ca scop:

- să garanteze accesul larg continuu la învățare în scopul dobândirii și reînnoirii capacităților necesare pentru o participare susținută într-o societate cognitivă;

- să crească nivelul investițiilor în resursele umane pentru a da prioritate celei mai importante valori a Europei: oamenii săi;

- să dezvolte efectiv modele de predare și învățare și să încurajeze situațiile care asigură continuum-ul învățării permanente;

- să îmbunătățească semnificativ modalitățile în care participarea și rezultatele învățării

sunt înțelese și apreciate, cu precădere în ceea ce privește învățarea nonformală și informală;

- să se asigure că oricine poate accesa cu ușurință informații și sfaturi de bună calitate despre posibilitățile de învățare;

- să ofere posibilități de învățare permanentă cât mai aproape de cei care doresc să învețe în propriile lor comunități.

Omitând doar termenii „tari” precum: „acces universal”, ori „peste tot în Europa”, aceste mesaje pot fi citite ca obiective cadru pentru seminarul Didactica Internațional. Vedeți dar cum ne-am plasat, cu mulți ani înainte, pe orbita cea bună și simțiți-vă întăriți în hotărârea de a merge mai departe adăugând, după puterile noastre, an de an. Căci creșterea și învățarea sunt îndeletniciri de o viață.

Prof. IOAN IANCU, Inspector școlar general I.S.J CARAȘ-SEVERIN

Publicat în Școala caraș-severineană (2002)

16 indicatori de calitate

Motto: „Care este prima parte a politicii?...

- Educația....

A doua?...

- Educația...

Și a treia ?...

- Educația.”

Jules Michelet (1798-1874)

La cererea Comisiei Europene (Direcția Generală a Educației și Culturii) un grup de experți desemnați de către miniștrii de resort din 26 de țări europene, membre sau candidate la aderarea în U.E. (inclusiv România) a elaborat, în 2000, un **„Raport european asupra calității educației școlare”**.

Autorii „Raportului” – din nou, prea puțin cunoscut în cercurile interesate de la noi – au convenit asupra a 16 indicatori de calitate, grupați pe 4 domenii:

Domeniul Indicatorul

Competențe Reușite și tranziție (spre ciclurile superioare) Evaluarea și pilotarea (îndrumarea) Resurse și structuri 1. Matematică 2. Lectură 3. Științe 4. Tehnologii ale informației și comunicării(T.I.C.) 5. Limbi străine moderne (de

circulație internațională) 6. A învăța să înveți 7. Educație civică 8. Nivelul eșecului școlar 9. Absolvirea învățământului secundar superior (liceal și profesional) 10. Nivelul (procentul) de școlarizare în învățământul superior (universitar) 11. Evaluarea și urmărirea educației școlare 12. Participarea părinților 13. Educarea și formarea corpului didactic 14. Nivelul de frecvență a unei instituții de învățământ pre-primar 15. Numărul de elevi care revin la un computer 16. Cheltuieli efectuate în materie de educație pentru un elev.

Programul oferit de către organizatorii francezi (Rectoratul Circumscripției Academice Nancy – Metz*) grupului de participanți** la vizita ARION (11-15 mai 2002), le-a îngăduit acestora să cunoască unele dintre demersurile întreprinse de școala franceză pentru realizarea exigențelor

de calitate în învățământ, adoptate de către Uniunea Europeană.

În Franța, ca de altfel în toate statele membre ale U.E. – de dorit și în statele candidate la aderare – calitatea educației și formării este o chestiune devenită prioritate politică. Întregul sistem educativ vizează promovarea și dezvoltarea persoanelor (copii, elevi, studenți, adulți) spre a le permite să atingă, dacă nu să cucerească, un nivel elevat de cunoștințe care să le îngăduie să ocupe o poziție activă în viața economică, socială și culturală. Totodată, sistemul de educație trebuie să ajute elevii să devină cetățeni responsabili pregătiți pentru dezvoltarea unei democrații solidare de natură să asigure tuturor șanse de emancipare socială.

Înainte de a supune atenției câteva din ideile – soluții adoptate de școala franceză, se cuvine menționat faptul că aceasta este într-un perpetuu proces de adaptare la comanda socială a prezentului, dar și la provocările viitorului.

Legislația școlară franceză pare la prima vedere un amestec bizar în care părți din legislația napoleoniană (Napoleon I) se completează cu cele mai recente reglementări europene în domeniu.

Statul francez hiperintervenționist, prin tradiție, a consimțit în ultima vreme pe fondul unei evidente generozități față de școala sa „laică și republicană”, la o destul de timidă descentralizare, vizând mai ales gestiunea financiară.

- Environnement

Acceptând evidența faptului că un anumit confort pentru elevi și profesori condiționează calitatea instrucției și educației, autoritățile competente franceze au grupat elementele generatoare de „confort” sub genericul environnement, într-o traducere insuficient acoperitoare: ambiant.

Intră aici, construcțiile școlare (pentru cele construite după 1990, arhitecții au adoptat soluții originale de natură să favorizeze comunicarea: elev - elev; elev - școală; școală - părinți; școală, în întregul ei – comunitate), dotările acestora, mijloacele de învățământ.

Toate școlile au amenajate „centre de documentare și informare” – generos încadrate cu personal specializat – în care biblioteca clasică este completată cu întreaga gamă de mijloace de comunicare electronică.

Laboratoarele de științe sunt dotate la nivelul programelor școlare (de reținut faptul că la orele

de laborator clasele de elevi se scindează în grupe, din rațiuni a căror prezentare ar fi superfluă).

În stabilirea calității environnement-ului se iau în calcul, evident, și resursele umane: nivelul de pregătire a elevilor (procentul de repetenție în ciclurile inferioare fiind un criteriu de bază), ca și extracția socială a familiilor.***

Pe baza acestor factori școlile sunt clasificate în: favorizate, semifavorizate, defavorizate. Consecința analizei constă în faptul că școlile defavorizate sunt favorizate prin acordarea unui plus de resurse financiare – până la 20% peste media cheltuielilor afectate per elev și cu încadrarea preferențială cu personal didactic și nedidactic.

- „Bazinele școlare”

Dorind să ofere populației școlare un maximum de șanse în formarea propriei personalități, ținând cont de datele oferite de analiza „environnementului”, de imperativul de a asigura o cât mai mare eficiență resurselor umane și materiale investite, autoritățile franceze au creat așa-numitele „bazine școlare”. Un „bazin școlar” fiind o substructură administrativă pe teritoriul căreia funcționează o rețea școlară (toate ciclurile) în măsură să răspundă nevoii de educație a populației din acel areal geografic. În acest context proiectele de dezvoltare instituțională devin un demers riguros științific, profund ancorat în realitățile demografice, economice și sociale.

- Cuvânt de ordine: „să ajuți copilul să poată fi elev”.

Această strădanie este evidentă începând din grădiniță și continuând cu ciclurile superioare. Ei i se subsumează efortul personalului didactic, personalului ajutător (care dublează, prin număr, personalul didactic) și fapt cu totul remarcabil, omniprezenței familiei.

Cu totul altele sunt demersurile educative întreprinse în cazul elevilor cu nevoi speciale. Pentru aceștia există SEGPA (Secțiune de învățământ general și profesional adaptat) care funcționează în cadrul unităților de învățământ obișnuite, drumul elevilor fiind pilotat până la absolvirea unui liceu profesional (școală profesională), respectiv obținerea unui atestat de calificare profesională.

- Proiectul - conceptul cheie al întregului demers educativ.

Pregătirea unei serbări de către prichindeii de la grădiniță pentru părinți și bunici nu demarează până ce „proiectul” nu e definit în cele mai mici detalii. Esențial: grupa mare pare deja să conștientizeze „proiectul”.

Într-o clasă de ciclul primar răsună cântece în mai multe limbi europene. Explicația vine firesc: Derulăm proiectul „Cântecele Europei”.

O clasă a IV-a (C. M. 2) lipsește din școală. Sunt în Alpi. Nu sunt în excursie cum am putea crede. Derulează proiectul „Zăpada”. Proiectul a fost atât de bun încât, totuși, excursia, a fost finanțată din bugetul școlii.

„Proiect” este cuvântul magic care deblochează resursele umane și financiare. Tot mai apreciate pentru eficiența lor sunt proiectele pluri și transdisciplinare. Aflați la început, aceste proiecte reușesc să atragă cea mai mare parte a resurselor financiare asigurate prin bugetele școlilor.

Surprinzător acest ultim tip de proiecte este întâmpinat cu rezerve de către inspectorii școlari, care preferă, din imobilism, să inspecteze doar în propria specialitate.

- „La vie scolaire” – viața școlară. Consilierul principal pentru educație.

Educația nu este lăsată la întâmplare, societatea franceză – și nu numai ea – confruntându-se cu probleme majore ale delicvenței juvenile (presa franceză relatează fără menajamente despre incidente, uneori crime, care au loc în mediul școlar sau perișcolar), școala a găsit soluția instituirii funcției consilierului principal educativ.

Interfață între elevi și conducerea administrativă și mai ales între școală și familie, consilierul educativ răspunde practic de tot ce se întâmplă în viața școlară (la vie scolaire) în afara orelor de curs (aici, profesorul fiind suveran), pe tot timpul prezenței elevilor în școală – 8,30 – 16,30 – 17,30. Consilierul educativ ajutat de studenți (provin din facultăți de profil) selecționați și plătiți de comunitatea locală, acoperă întreaga plajă a activităților extracurriculare. Se cuvine subliniat faptul că reglementările sunt foarte stricte, întreaga activitate fiind informatizată.

Învățămintele vizitei sunt, desigur, mult mai bogate. Am spicuit câteva idei care, socot, și-ar putea găsi aplicabilitatea și în școala românească.

**Prof. Gheorghe Magas,
Liceul Pedagogic „C.D. Loga” Caransebeș**

Note:

* *Rectoratele Acedemice reprezintă structurile descentralizate ale Ministerului Educației Naționale din Franța. În metropolă sunt 26 de astfel de structuri pentru 22 de regiuni administrative. Acestora li se adaugă 3 circumscripții academice în teritoriile de peste mări.*

** *Grupul a fost constituit din cadre didactice și experți din: Belgia, Bulgaria, Grecia, Italia Marea Britanie, Olanda, Spania și România.*

*** *Printre categoriile sociale favorizate francezii includ profesorii (institutorii și asimilații) alături de șefi de întreprinderi, cadre din funcții publice, profesiile liberale, cadre din administrație s.a.*

Publicat în Școala caraș-severineană (2002)

DIDACTICA - la începutul celui de-al doilea deceniu de existență

Nu avem dreptul să renunțăm la Didactica...

„De această manifestare științifică este absolută nevoie. Viitorul nu are nevoie de teama noastră, ci de speranța noastră, nu are nevoie de resemnarea noastră, ci de optimismul nostru rațional, nu are nevoie de indiferența noastră, ci de curiozitatea noastră productivă”.(K.Haas)

„Foamea de nou” ne-a împins la începutul anilor ‘90 în a găsi ceva prin care să arătăm că noi - oamenii școlii - suntem dispuși spre deschidere și că dorim să preluăm din valorile incontestabile ale învățământului din țările avansate din punct de vedere economic. Așa s-a și întâmplat. Cu fiecare ediție, considerăm că s-a adus o contribuție notabilă la mersul înainte al reformei învățământului românesc, prin confruntarea cu sine însuși, dar și cu cel al țărilor ce ne-au onorat cu prezența. La fiecare ediție, pe lângă densitatea participării, oglindită nu numai de numărul participanților, ci mai ales de calitatea acestei participări, a impresionat varietatea problemelor abordate și nivelul elevat la care ele au fost tratate.

Avem certitudinea că toți participanții au avut de câștigat, putând să preia idei, inițiative și experiențe de un real folos pentru activitatea didactico-educativă. Tema impuls din acest an „**Climatul școlar-personalizarea școlii**” va constitui, dincolo de un cumul al experiențelor, o premisă certă a unor viitoare proiecte. Ca unitate coorganizatoare a acestui seminar științific, dorim succes deplin tuturor participanților și o ședere cât mai agreabilă în orașul de la confluența Sebeșului cu a Timișului.

Prof.dr. NICOLAE GRINDEANU,
director al Liceului Pedagogic “C.D.Loga” Caransebes,

Publicat în Școala caraș-severineană (2002)

Retrospectivă și perspective în perfecționarea cadrelor didactice din județul Caraș-Severin Parteneriat Caraș-Severin/România - Steiermark/Austria

PREMIZE

Pentru o bună colaborare a celor două regiuni în domeniul educațional - pe care cu certitudine putem s-o numim ca fiind de succes - au fost decisivi câțiva factori favorizanți ai condițiilor- cadru existente.

Unul era voința univocă exprimată de către administrația școlară și de către colegii din Caraș-Severin de a *regândi școala* și de a aborda procesul, atât permanent cât și dificil al dezvoltării școlare, în paralel cu dezvoltarea tumultosului proces al dezvoltării democrației în școală - un proces declanșat în 1989.

Celălalt era esențialmente înlesnit de anumite determinante lingvistice existente și de străvechi relații culturale cu spațiul lingvistic german, prin care s-au încropit și dezvoltat contacte de durată.

Înțelegerea reciprocă, fundamental pozitivă, care s-a instituit între cele două părți active, înțelegere care a evoluat rapid în direcția unor relații partenoriale și apoi amiciționale, chiar dacă întâlnirea părților a fost mai degrabă efectul hazardului decât a unei căutări direcționate, iată al treilea grup de factori favorizanți.

DIDACTICA:

Simpozionul de perfecționare pentru cadrele didactice **Didactica** a reușit, prin preluarea și adaptarea unor structuri existente și prin deschiderea sa pentru participări internaționale să confere primul impuls dinamizator, devenind șansa unui nou început, utilizând pozitiv

disponibilitatea pentru schimbări, punând în mișcare procesul dezvoltării școlare.

Urmare a schimbărilor progresive din mediul înconjurător școlii, din mediul social în genere, și urmare a unor procese de învățare imanente perfecționării, **Didactica s-a schimbat**. Din punct de vedere organizatoric, sistemul cu referenți, practicat la început, și munca în mega - grupuri au fost înlocuite treptat cu activități interactive în cadrul unor grupuri mai mici. Din punctul de vedere al conținuturilor transmise s-a reușit, măcar parțial și uneori, să se treacă de la un mixaj aleatoriu de tematici, fără legături intrinsece și născute adesea mai degrabă din intenții reprezentative decât din necesități prezentative, la discuții centrate pe teme, urmărindu-se anumite puneri de probleme pedagogice-didactice.

Didactica a rămas însă, în esență, o **megamanifestare punctuală**, care se realizează cu mari eforturi financiare. Importanța ei constă în primul rând în înlesnirea unor contacte profesionale pe plan național și internațional, cunoașterea unor experți în diverse materii din domeniul educațional, precum și în discuțiile pe marginea unor problematice pedagogice supraregionale, purtate pe metaplan.

Efectele nemijlocite ale didacticii, măsurabile și evaluabile pe planul unei școli din județ, sunt foarte limitate-cel puțin așa am putut eu să le percep, chiar dacă trebuie să recunosc că nu am avut nici ocazia, nici intenția unei analize amănunțite a acestor efecte. **Didactica** ar putea fi însă dezvoltată pe planul conținuturilor ei,

devenind, pe viitor, o platformă culminantă, organizată în mod compact și cu regularitate, a discuțiilor pedagogico-didactice din România, relevând județul Caraș-Severin ca un Centru de Competență în domeniu. Pe lângă schimbul de păreri pe teme general ar trebui, în acest scop, să se vizeze concepții concrete ale politicii educaționale naționale-un lucru deosebit de util în vederea obținerii doritului statut de membru al UE, pe care România îl urmărește. Acest obiectiv-dacă ar urma să fie realizat- nu trebuie și nu poate fi organizat însă doar prin efortul bugetar al Administrației Școlare din Caraș-Severin.

Seminarii orientate pe grupuri țintă (ex.: Seminarii de toamnă): **Chinurile șesurilor** (Bertlot Brecht) în legătură cu dezvoltarea școlară nu pot fi însă rezolvate doar prin seminarii punctuale. Este un lucru care trebuie realizat la fața locului, în fiecare școală în parte, prin cooperarea dintre directori și dascăli. Iată de ce este necesar să transferăm punctele de plecare teoretice ale dezvoltării școlare de pe meta-plan pe planul practicii cotidiene, să le implementăm în realitatea școlii. *Județul Caraș-Severin a început acest proces într-un mod pilduitor, organizând și realizând seminarii pentru anumite grupuri țintă.* Susțin aici- bazându-mă, cu toată modestia, pe experiența de care dispun- că aceste seminarii au avut un succes din toate punctele de vedere. Mai susțin că după scurt timp, în urma acestor seminarii, în fiecare școală au putut fi depistate efecte pozitive ale lor. Implicarea personală, minuțioasă, cunoașterea stării de fapt și a stadiului atins, realizarea unor analize practice ale problemelor ivite și căutarea unor soluții cu tehnici, metode și echipe noi, cu conținuturi și metode de lucru, au mijlocit o nouă percepție pentru soluții practicabile, au promovat schimbul liber de opinii și păreri și au favorizat formarea unor noi modele.

Sarcina noastră este acum, să continuăm cu consecvență această cale, o cale unde dorim să rămânem în continuare însoțitori și prieteni critici.

Din punctul meu de vedere va fi realizabil anual câte un seminar, la care vor participa 2-3 experți din Steiermark, dacă acest lucru este dorit, bineînțeles, de partea română.

Propuneri pentru viitoarele activități:

- concentrarea pe seminarii orientate pe grupuri țintă și pe tematici alese;
- crearea unui sistem regional de susținere pentru dezvoltarea școlară (Casa Corpului Didactic să devină un adevărat Centru de Competență, sprijinit de grupuri/comunități lucrative specializate.);
- crearea unor rețele regionale pentru perfecționare didactică în interiorul școlii;
- stabilizarea structurilor administrative ale școlilor.

Din ceea ce am putut observa de-a lungul numeroaselor mele șederi în Caraș-Severin, fluctuația mare a directorilor de școală și a inspectorilor școlari este una din problemele specifice depistate de mine. Ori procesele de dezvoltare școlară sunt niște procese de lungă durată, având nevoie de condiții-cadru consistente. Schimbări în conducerea unei școli crează pe de o parte posibilități de accensiune profesională pentru dascăli. Pe de altă parte, conform unor studii pe plan mondial, schimbările în conducerea școlii perturbă și întrerup evoluția unei școli, declanșează de regulă îngrădiri ale proceselor de dezvoltare din școli. Dacă și în ce în ce măsură dese schimbări în conducerea școlilor și a Inspectoratului Școlar, la care am asistat de-a lungul câtorva ani, sunt schimbări benefice sistemului școlar, iată un lucru pe care nu am reușit să-l urmăresc, să-l depistez, să mă dumiresc asupra sa.

- elaborare unui plan de dezvoltare școlară pentru regiune.

Sunt conștient că acest Memorandum nu poate fi niciodată complet. Mi-aș dori totuși ca el să fie o contribuție la procesul discuțiilor în jurul dezvoltării școlare în județul Caraș-Severin în general și să fie o contribuție la lărgirea posibilităților de dezvoltare a perfecționării cadrelor didactice în special, impulsionându-le.

Inspector General
Mag. Rupert Dirnberger-Graz (Austria)

(traducere de Werner Kremm)

Publicat în Școala caraș-severineană (2004)

CE-I DE FĂCUT ?...

Răspunsul este unul singur, aparent, unanim acceptat: **DESCENTRALIZAREA!**

O impun realitatea cotidiană și exigentele integrării europene.

Ce ne-ar aduce descentralizarea?

Iarăși, acord unanim: Subsidiaritatea ar trece din planul dezideratului în cel al realității; comunitățile, liderii acestora s-ar responsabiliza; oportunități acum ratate, ar fi valorificate, resurse umane și materiale latente ar fi valorizate; imperativele eficienței și calității s-ar vedea treptat împlinite.

Unde suntem?

Experiența ultimului an ne dovedește că tot mai multe comunități au „readoptat” școala. Primarii și consilierii înțeleg tot mai bine că în învățământ se fac investiții, NU cheltuieli.

Caută și găsește resurse și nu ezită să faci insistențe diligente pe lângă administrația județeană și nu numai.

De cele mai multe ori sprijinul nu le este refuzat.

În planul resurselor umane, al actorilor principali: elevi și cadre didactice, lucrurile par să stea, din păcate, altfel.

Pentru că „limba de lemn” s-a ascuns rușinată și urmărește plină de resentimente și gânduri de revanșă evoluția dezinvoltă a mai tinerei ei surate „euroleza”, îngăduiți-mi câteva „rânduri de sfătoșenie”:

Sfătoșenie!

Ionuț este fiul și nepotul lui Ion. Bunicul și tatăl au fost elevi remarcabili ai unui liceu la al cărui prestigiu au contribuit. Oamenii de succes, au fost mereu prezenți la solicitările școlii pe care, pe bună dreptate, o considerau și a lor.

„Imaginea ghid a școlii” îi cuprinde și pe ei.

Ionuț la rândul său învață bine. „E programat” să continue tradiția familiei.

S-a pregătit bine. A făcut un „scor bun”. Așteaptă cu nerăbdare să-și ocupe locul în liceul pe care îl consideră deja al lui. Liceul unde își are mai toți prietenii și cunoaște mai toți profesorii.

Ce-i împiedică pe cei trei Ion, Ion și Ionuț să-și atingă țelul?

Câteva sutimi. Calculatorul, stăpân absolut, nu poate ieși din „program”.

Ionuț ocupa un loc la un liceu la fel de prestigios, care însă nu este „liceul lui”.

Tradiția se rupe. Rămâne triumfătoare „fișa galbenă” în buna companie a risipei de timp (calificat și bani (mulți)).

Sfătoșenia II

Domnișoara M., după strălucite studii liceale (premianta, câștigătoare de olimpiade, fondatoare de reviste) se hotărăște să urmeze cariera profesoarei sale favorite: Doamna de engleză.

Reușește: ia licența cu brio, obține la Concursul Național Unic o medie peste nouă.

Totul pare în ordine. Își anunță foștii profesori că, așa cum a promis, la va fi colegă.

Iluzii deșarte: Domnișoara F. din alt oraș, la fel de performantă, ocupă „la mustață” – fatidicele câteva sutimi – catedra visată de domnișoara M. „Aplicația” nu are cum să aibă în „căsuțele” ei și povestea de viață ale aplicanților.

Dezamăgită, dar hotărâtă, domnișoara M. „aplică” pentru o cariera în sectorul privat. P.R.-ul i se potrivește ca o mânășă.

Domnișoara F. se gândește doar la viitoarea sesiune de pretransferări. La urma urmei și profesorii au dreptul să se gândească la „școala de lângă casă”.

Din off se aude comentariul directorului liceului: <Fi-v-ar „timbuilding-ul” să vă fie! Cum să scot calitate când mă tratați ca pe un „fișier”?>

Sfătoșenia III

Ieri la ceas de seara (cum altfel?) o colaboratoare mă anunță că a sosit primul transport de „pachete”. Realizez că e vorba de rechizitele pentru copiii defavorizați.

Instantaneu, mi se derulează prin fața ochilor șosele și poduri devastate de ape prin care înnoată TIR-urile cu rechizite.

Eroi șoferii!

În liceu, deși performant la geografie („vinovați” fiind excelenții profesori pe care am avut norocul să-i am) nu reușeam să localizez ABSURDISTANUL.

Mă înfioară gândul ca sunt pe cale să o fac!

Cat de „sus” sau cat de „jos” se afla locul din care trebuie luată o decizie simplă: „Anul acesta, în condiții excepționale, nu mai circula TIR-urile cu pachete, ci banii. On line!”

Prof. Gheorghe Magas

COLOCVII DE TOAMNA, EDITIA A V-A, 2005

Publicat în Școala caraș-severineană (2005)

INIȚIATIVE EUROPENE PRIVIND ASIGURAREA CALITĂȚII ÎN EDUCAȚIA ȘI FORMAREA PROFESIONALĂ

Obiectivele politicii Uniunii Europene privind:

- Îmbunătățirea capacității de ocupare a unui loc de muncă;

- O mai bună corespondență între cererea și oferta de formare;

- Și îmbunătățirea accesului la Educația și Formarea Profesională (EFP), în special pentru grupurile slab reprezentate au făcut ca în 2001, Comisia Europeană să promoveze dezvoltarea unor mecanisme strategice de îmbunătățire a calității procesului de învățare în învățământul profesional. Consiliul Europei a aprobat în același an îmbunătățiri strategice majore ale sistemului EFP.

Aceste inițiative au dus la dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în învățământul profesional într-un mod în care acesta poate fi aplicat la nivel internațional. Totuși, se prefera revizuirea și reorganizarea instrumentelor existente de asigurare a calității în locul înlocuirii sistemelor naționale existente. Prin urmare abordarea europeană adoptată este mai degrabă una bazată pe evoluția care ia în considerare contextul, fără a impune un model unic, limitat, pentru o gamă variată de cerințe naționale.

În Olanda, mecanismele de bază folosite pentru asigurarea calității sunt programele interne de asigurare a calității ale furnizorilor de EFP combinate cu evaluările furnizorilor de EFP efectuate de comitete externe la fiecare 5-6 ani. Sistemul se bazează pe un puternic control extern al calității,

în autoevaluarea ce preceda inspecțiile. Raportul de autoevaluare are la bază un cadru comun care include 5 obiective, propriul sistem de calitate al furnizorului, și punctele tari și slabe identificate. Raportul este apoi validat de comitetul extern, care efectuează vizita de evaluare. Comitetele sectoriale naționale stabilesc standardele pentru EFP. Furnizorii de EFP elaborează curriculum-urile, în conformitate cu standardele aprobate de minister.

În cadrul **SISTEMULUI DANEZ** de asigurare a calității, partenerii sociali joacă un rol important și își exercită influența în toate nivelurile. Asigurarea calității combină țintele și cadrul definit la nivel central, prevederile locale și autonomia furnizorilor. Cadrul de asigurare a calității a fost inițial inspirat de dorința de a testa aplicabilitatea conceptului ISO ca standard pentru activitățile de educație și formare profesională, iar în cadrul comun de „întrebări”, precum și criteriile și indicatorii suplimentari de calitate au fost elaborați la nivel ministerial. Totuși, la baza cadrului de asigurare a calității se află principiul autoevaluării efectuate de furnizorii de EFP.

SISTEMUL ENGLEZESC are la bază cadrul național de autoevaluare și inspecție, fundamentat pe 7 întrebări cheie. Pentru diferitele activități specifice există standarde suplimentare. Furnizorii sunt inspecționați și evaluați din 4 în 4 ani.

În **GERMANIA**, responsabilitatea asigurării calității procesului de formare din întreprinderi a

fost atribuită asociațiilor profesionale independente, reprezentând o datorie publică. Aceste asociații acreditează companiile de formare pe baza anumitor criterii statutare specifice, privind adecvarea procesului de formare. Inspectoratele școlare sunt responsabile pentru garantarea calității procesului de formare în școlile profesionale. Factorii interesați relevanți, ca de exemplu sindicatele, joacă un rol important în asigurarea calității în învățământul profesional. Astfel, partenerii sociali stipulează standardele minime de calitate aplicabile procesului de formare. Agenții economici își pot stabili propriile standarde de calitate și formare situate peste nivelul de calitate minim stipulat.

În **FRANȚA** controlul calității formării profesionale la nivelul organizațiilor care se ocupa de formare este responsabilitatea Ministerului Educației, evaluările fiind efectuate de către Inspectoratul General la nivel național. Standardele de calitate sunt controlate de stat, iar partenerii sociali au doar rol consultativ în structurarea procesului de formare.

Obiectivul **SISTEMULUI PORTUGHEZ** de acreditare a furnizorilor de EFP este să îmbunătățească eficacitatea activităților de învățare în învățământul profesional. Sistemul nu se bazează pe conceptul de respectare a unor standarde, ci pe înțelegerea furnizorului și a gradului de adecvare a ofertei educaționale. Astfel, acest sistem este fundamental diferit de conceptul de certificare a calității. Sistemul de acreditare evaluează numai modul în care ciclul de predare/formare este implementat de furnizorii individuali. Prin urmare, se pune foarte mult accentul pe managementul intern al calității, dar acest lucru nu permite asigurarea calității calificărilor la nivel național.

Autoritatea pentru calificări profesionale din **NOUA ZEELANDA**, care se ocupa de acreditarea calificărilor, a delegat aceasta responsabilitate unor alte organisme, cum ar fi cele de acordare a calificărilor. Noile calificări sunt acreditate dacă întrunesc cerințele a trei indicatori de calitate: credibilitate, durabilitate, și structurare.

SISTEMUL AUSTRALIAN stipulează faptul ca toate calificările trebuie să se alinieze la Cadrul Australian de Calificări. Toate prevederile cu privire la EFP sunt cuprinse în cadrul Național de Formare.

Ca membri ai Organismelor Consultative privind Formarea Profesională, agenții economici au rol foarte important în stabilirea cerințelor locului de muncă în cadrul calificărilor. Autorizarea furnizorilor de EFP în conformitate cu specificații cuprinzătoare, prin proceduri externe de asigurare a calității este principalul proces de asigurare a calității EFP în Australia.

Calitatea împreună cu transparenta și transferul creditelor în EFP rămâne una din preocupările importante ale Grupului de Coordonare de la Copenhaga (GCC). Forumul european privind Calitatea în învățământul profesional a aprobat dezvoltarea unei infrastructuri sistematice și bazată pe standarde a managementului calității. GCC a acceptat recomandările forumului privind principiile, cadrul operațional, cadrul de cooperare și criteriile comune pentru asigurarea calității. Forumul european s-a dezvoltat ulterior, transformându-se în Grupul tehnic de lucru „Calitatea în învățământul profesional” și sub această formă a elaborat Cadrul Comun de Asigurarea a Calității pentru învățământul profesional din Europa.

Politica de asigurare a calității a vizat elaborarea unui Cadru Național de Asigurare a Calității (CNAC) în educația și formarea profesională din România, în conformitate cu cerințele și bunele practici europene. CNAC are la baza Cadrul Comun de Asigurare a Calității pentru Învățământul profesional din Europa și Ghidul European privind Autoevaluarea Furnizorilor de EFP. Implementarea unui Cadru de Asigurare a Calității face parte din procesul de modernizare a sistemului EFP din România, în care politicile guvernamentale de reducere a reglementarilor conduc la o mai mare autonomie a furnizorilor de EFP. Acest lucru deplasează accentul pe asigurarea calității, controlul calității și îmbunătățirea calității și ca urmare proiectul de lege privind asigurarea calității în învățământ a propus înființarea Agenției Române pentru Asigurarea Calității în Educație (AAE). Înființată de Ministerul Educației și Cercetării, AAE este o instituție publică specializată în asigurarea calității în vederea dezvoltării și modernizării unui cadru național de asigurare a calității și a unor criterii comune de calitate în domeniul învățământului, având în structura sa organizatorică Departamentul de Acreditare și Departamentul de Asigurare a Calității. În plus, AAE este însărcinată să

compare demersurile naționale privind asigurarea calității cu cele din Europa.

La baza asigurării din Cadrul European Comun de Asigurare a Calității se afla autoevaluarea furnizorilor de EFP. Prin urmare, cadrul de asigurare a calității propus pentru România solicita furnizorilor de EFP să își evalueze performanțele atât din perspectiva internă, cât și externă. Perspectiva internă vizează furnizorii de EFP ce stabilesc o Comisie pentru Asigurarea Calității și efectuează o autoevaluare anuală pe baza tuturor cerințelor CNAC, valorificând punctele tari și încercând să rezolve punctele slabe până în 2010. Cei care dau dovada de folosirea celei mai bune practici sunt recompensați și încurajați să răspândească aceste bune practici. Sistemele de informații și bazele de date naționale eficiente oferă furnizorilor de EFP și celorlalți factori interesați oportunitatea de a învăța din bunele practici prin intermediul ghidurilor, rapoartelor, standardelor de referință publicate și a studiilor de caz. Pana în 2006, toți furnizorii de EFP vor avea acces la o baza națională de date. Perspectiva externă va permite în final furnizorilor de EFP să își compare performanțele cu cele ale colegilor lor de la nivel local, regional, național și internațional. În vederea realizării unei astfel de comparații este nevoie de identificarea unor indicatori adecvați pe baza cărora performanța poate fi măsurată. Procesul de autoevaluare va oferi informații de management semnificative care vor fi colectate de Agenția pentru Asigurarea Calității și Învățării pe parcursul Întregii Vieți (AACIV) astfel încât măsurătorile făcute pe baza indicatorilor naționali și internaționali să devină parte din sistemul românesc de AC.

Este important să se admită faptul că reforma sistemului de asigurare a calității în EFP din România poate fi destul de dificilă și că o astfel de reforma:

- Poate afecta relațiile existente în sectorul respectiv;
- Poate pune sub semnul întrebării anumite sisteme actuale depășite și nerelevante;
- Poate scoate în evidență anumite probleme legate de infrastructură;

- Poate pune în lumina dificultăți legate de standardele naționale și materialele didactice de formare;

- Poate expune slaba legătura dintre învățământul profesional inițial și cel continuu; și între învățământul profesional și cel general;

- Poate evidenția dificultăți legate de certificarea și progresul participanților la procesul de învățare, competențele profesorului / formatorului și dezvoltarea profesională a profesorului/formatorului;

- Poate expune punctele slabe ale angajatorilor și ale sindicatelor.

Vor exista noi responsabilități pentru organismele publice și private, pentru autoritățile de stat la nivel de județ, pentru partenerii sociali, pentru asociațiile profesionale, pentru cadrele didactice și participanții la procesul de învățare. Este posibil ca introducerea unui sistem de asigurare a calității educației și formării profesionale din România să fie o inițiativă provocată și neconfortabilă în etapele inițiale. Cert este că introducerea politicii de asigurare a calității la nivel național va fi efectuată progresiv, în etape.

Implementarea acestei politici necesită luarea unor decizii guvernamentale privind dezvoltarea viitoare a învățământului profesional inițial (IPI) a educației și formării profesionale (EFP) și a formării profesionale continue (FPC). Indicatorii de performanță din Cadrul Național de Asigurare a Calității (CNAC) au fost astfel concepuți să reflecte cele mai bune practici europene din învățământul profesional. Cadrul ar putea fi generalizat lărgindu-i aria de cuprindere pentru a include și învățământul profesional. Gama și diversitatea organizațiilor implicate în furnizarea de oportunități de învățare ar putea fi reprezentate, în acest caz, de diversele proceduri și standarde naționale.

Prof. Rozina GHEORGHIONI,
Directorul Grupului Școlar Industrial
Oțelu-Roșu,

COLOCVII DE TOAMNĂ, EDIȚIA a V-a, 2005

AMESTECATE

Motto: "Noi nu unim popoare, noi unim oameni"

Jean Monet

§ **Exemplu de bună practică:**

După cum ne-au obișnuit de-a lungul anilor, prietenii noștri austrieci au reunite la Graz și mai apoi în orașele Landului formații artistice din Baranya (Ungaria), Banya Luka (Bosnia), Banat (România), Maribor (Slovenia), Tschestochowa (Polonia) și Aluksene (Letonia).

Aderarea la U.E., la 1 ianuarie 2007, a conferit delegației noastre statutul de oaspete de onoare. Primirea la primarul orașului Graz, domnul Siegrfried Nagl, în prezența a numeroși elevi din oraș a fost un prilej, bine exploatat, de "educație a bunului cetățean european".

Surprizele plăcute au continuat.

În periplul prin orașele Landului (Bad Radkersburg, Fehring, Gleisdorf, Bad Gams) am făcut tandem cu tinerii din Baranya, ținut de care ne leagă o mai veche prietenie.

Ei bine, grupul lor folcloric se numește "MĂGURA", costumele și dansurile trimit fără tăgadă spre nordul Bucovinei și cred că este o probă elocventă de **interculturalitate** transfron-talieră.

Corul "Aurora", invitat în Festivalul Concurs – Landesjugendsingen (la care s-au înscris 340 de coruri, în finală- 7-11 mai la Leoben, calificându-se 130), a fost și el un demn messenger al cântării corale bănățene.

§ **Altele:**

Școala austriacă este bulversată de un proiect guvernamental care presupune „genera-lizarea școlii generale”. Acesta ar însemna o apropiere destul de marcată de sistemul gimnazial românesc. Dezbaterea este aprigă și desigur o vom urmări cu interes.

Presa austriacă acordă spații foarte largi unei probleme triste: alcoolul în școli; ele încep de la vârste tot mai fragede și par să aibă aceleași cauze ca la noi. Fenomenul de nedorit cunoaște o amploare îngrijorătoare. Școala, familia, comunitatea sunt chemate să intervină.

„Amestecatele” de mai sus cred că pledează pentru continuitatea „Seminariului European Didactica”.

De aceea închei urând: *Bun venit și succes participanților la actuala ediție!*

**Prof. Gheorghe MAGAS,
Inspector școlar general ISJ Caraș-Severin**

Școala caraș-severineană, (2007)

EUROPA ÎN PROCESUL DIDACTIC

Multe „ocazii de actualitate” definesc activitatea școlară în decursul unui an și din cele mai diverse motive ele sunt ancorate în procesul didactic. Dacă misiunea pedagogică vizată este percepută ca o povară sau ca o modalitate binevenită depinde foarte mult pe de o parte de poziția personală a profesorului, iar pe de altă parte, de universul și de experiențele elevilor. Această strategie se pare că a confirmat,

deoarece pe această cale se pot prelucra în suficientă măsură cu tinerii din școlile noastre conținuturi social-politice relevante, într-o formă adecvată.

Ziua Europei este o asemenea ocazie, care ar trebui să ne determine să medităm și să discutăm despre dimensiunea europeană în cadrul procesului didactic. Pentru a obține o durabilitate în acest sens, care să treacă dincolo

de acest prilej de actualitate, trebuie elaborate concepte didactice adecvate, care să evite dispariția temei în procesul didactic de zi cu zi.

Complexitatea temei „Europa” ne ademenește, pe de o parte, să părăsim terenul certitudinilor și al conexiunilor pentru a ne aventura pe un teren nesigur, presărat cu aprecieri personale și chiar presupuneri. Pe de altă parte, trebuie să afirmăm răspicat că și în acest context există soluții simple și răspunsuri rapide.

Primele dificultăți rezultă deja din încercarea de a răspunde la întrebarea de principiu: *Cum este conceptul „Europa” definit de noi și ce perspective acordăm noi unei Europe unite?*

Dacă veți întreba oamenii pe stradă sau la locurile lor de muncă cu privire la definiția lor privind Europa, o să auziți cu siguranță o întregă paletă de interpretări posibile, începând cu plasarea diferită din punct de vedere geografic, despre spațiul economic, despre o comunitate funcțională cu caracter multinațional, despre primul pas de realizare a amenințării globale până la o comunitate de valori. Cât de puternic se propagă în răspunsuri frica, scepticismul, anumite rezerve, dorința, deschiderea și viziunile depinde în mod esențial de experiența personală, de împrejurări, de siguranța socială, de calitatea informațiilor și de gradul de pregătire.

În comparație, situația din școlile noastre nu este neașteptat de încurajatoare, pentru că „Europa” s-a impus ca temă pentru tineret. Este de la sine înțeles că o serie de factori auxiliari joacă un rol important în acest sens și se acordă demersului pedagogic șanse în plus. Câțiva dintre acești factori ar trebui enumerați:

- În multe săli de clasă, integrarea europeană se desfășoară pentru elevi în mod practic și nemijlocit. Comunitatea multiculturală este ceva obișnuit în viața școlară. Din acest punct de vedere, școlile au înfăptuit de mult și în multe locuri următorul pas de extindere a Uniunii Europene.

- O Europă comună, cu prieteni, contacte personale, proiecte și călătorii în străinătate a căpătat pentru cei mai mulți elevi un fond stabil și personificat, care nu mai poate fi zdruncinat de evenimente marginale negative.

- Copiii și tinerii au prilejul să gândească în mod vizionar și dincolo de granițe, independent de barierele sistemelor politice și eliberați de prejudecăți. Concepția lor de viață este în mare parte presărată cu o orientare europeană care trebuie consolidată și dezvoltată în procesul didactic.

În contextul învățării reciproce (unul de la celălalt), impulsurile neobișnuite de gândire și soluționare a tinerilor provoacă procesul pedagogic și obligă la o confruntare constructivă cu Europa tinerilor. Impulsuri noi de gândire presupun de regulă o schimbare a poziției, deoarece este foarte greu să observi alte perspective dintr-un unghi de vedere obișnuit cu perspective cunoscute.

Discuțiile care plasează sistemul de educație într-un context internațional și în special al dezvoltării europene sunt deosebit de importante și valoroase, deoarece ele înlesnesc o evaluare mai clară a situațiilor autentice și ne încurajează „să gândim școala din perspective noi” în spiritul lui Hentig.

Europa este mai mult decât un concept geografic. Dimensiunea europeană cuprinde în diversitatea ei o moștenire comună, o tradiție culturală comună și într-o măsură tot mai mare, o realitate comună a vieții. Școlile au sarcina de a conștientiza apropierea dintre popoarele și statele europene și noua ordine în relațiile lor. Ele trebuie să contribuie la formarea unei conștiințe europene și să trezească înțelegerea că, în multe domenii ale vieții noastre, conexiunile europene sunt eficiente și necesită decizii europene.

În acest context, adresăm multe mulțumiri profesorilor din școlile noastre care, în activitatea lor pedagogică, mențin în centrul atenției aspecte europene ale educației.

HR. Mag. Rupert DIRNBERGER

Inspector pentru învățământul obligatoriu al
Landului Stiermark - Austria,

Publicat în Școala caraș-severineană, (2007)

DIDACTICA ... ÎNCOTRO?

Simpozionul Didactica, în decursul celor șaisprezece ani de existență a reprezentat în mod cert, pentru cadrele didactice nu numai din județul Caraș-Severin, un prilej de raportare față de provocările reformei educaționale.

Dacă emulația anilor de început, cuagulată în jurul experiențelor educaționale, receptată de la colegii noștri din Austria, Germania, Serbia și Ungaria, ne făcea să sperăm la un salt al prestației didactice, acum poate ar fi bine ca fiecare dintre noi să încercăm o evaluare a efectelor măsurabile în plan educațional.

Inspekțiile tematice organizate la nivelul județului din păcate scot în evidență la majoritatea cadrelor didactice stilul tradiționalist, greoi cu o mare încărcătură informațională. Aceste aspecte sunt evidente mai ales la cadrele didactice, care predau disciplinele de cultură generală. În schimb în cadrul învățământului preșcolar și primar, reacția colegilor față de noile abordări educaționale sunt aplicate cu rezultate notabile. Proiectele pentru dezvoltarea de abilități, reprezintă o practică curentă a învățământului primar.

În acești ani au apărut noi abordări și noi provocări... modificarea Curriculei, dezvoltarea mijloacelor de învățământ, dotarea informatizată ... care impun noi abordări de tehnologie didactică. Din păcate marea majoritate a lucrărilor prezentate la Simpozionul Didactica din ultimii ani, conțin prea puține elemente de racordare la noile strategii didactice. Experimentul didactic, cercetarea didactică cu elemente de evaluare și de aplicare ar trebui să ocupe o pondere semnificativă în cadrul lucrărilor prezentate.

Se impune să ne întrebăm ce facem în viitor? În mod cert va trebui să eliminăm tendința unor colegi, de a prezenta doar lucrări de dragul punctelor. Soluția? Experimente didactice cu impact la nivelul colectivelor de elevi, măsurabile și cu eficiență educațională.

Prof. Boris VATZULIK
Inspector General Adjunct

Publicat în Revista Școala caraș-severineană, 2007

„PLEDOARIE PENTRU ÎNTOARCEREA LA IZVOARE...”

Într-o perpetuă reformă a învățământului și o tranziție parcă fără de sfârșit, aflată la cea de a XVI-a ediție cu o temă – impuls generoasă, „**Promovarea și valorificarea diversității culturale în educație**”, DIDACTICA rămâne o constantă.

Prilej de clarificări conceptuale, de împărtășiri ale experiențelor acumulate, seminarul și-a câștigat, prin rigoare, seriozitate și ținută, un binemeritat loc în rândul manifestărilor educative și culturale, pe care Banatul Montan le găzduiește.

A intrat în tradiția locului, ca anual, la fiecare mijloc de mai, să se reunească la Reșița, Caransebeș, Oravița sau Băile Herculane...educatori, învățători profesori, într-un fel de „agora” a dezbaterilor, multiplicată la dimensionarea fiecărei așezări.

Devenită perper, „Didactica” și-a rezervat dreptul de a reuni experți în educație, cadre didactice din învățământul preuniversitar și universitar, oaspeți de peste hotare, cu toții dornici să comunice, să transmită noutăți, să ofere, poate, răspunsuri.

Seminarul internațional „Didactica” a reușit de fiecare dată să lanseze teme de discuție de mare interes și actualitate, așa că nici de data aceasta nu se dezmințe, stârnește interesul tocmai prin îndemnul de a promova și valorifica diversitatea culturală în procesul de educație și formare.

După ce ne-am străduit mai întâi să învățăm și apoi să parcurgem încet, încet pașii integrării noastre într-un spațiu al unei culturi europene, diversificate și multiple, acum ne întoarcem spre valorile noastre culturale pe care o vreme am avut sentimentul că le-am uitat sau abandonat.

Pericolul de a copia de la alții fără discernământ a trecut. Acum e timpul să scoatem la iveală de sub colbul uitării și al nepăsării ceea ce s-a mai păstrat și conservat din patrimoniul cultural al acestei țări și al acestui spațiu, pentru că, nu-i așa, zestrea inestimabilă cu care venim în Europa poate fi reprezentată de tradițiile, obiceiurile specifice culturii populare.

Școala are la îndemâna sa îndrumările necesare păstrării și valorizării patrimoniului cultural național și european prin:

- **Diversificarea curriculum-ului la decizia școlii** – care oferă posibilitatea abordării temelor privind istoria și/sau geografia locală, tradițiile și obiceiurile unor așezări, personalități bănățene, oameni, fapte și locuri;

- **Promovarea prin intermediul activităților extracurriculare** a zonelor de interes turistic prin organizarea de excursii, vizite de studio, cercetări pe teren, elaborarea de monografii, mape de prezentare care să conțină pliante, ghiduri turistice, hărți; organizarea de 3 către școli a acțiunilor de „vizibilizare” a traseelor turistice (marcaje, panouri informative, plăcuțe indicatoare etc.).

Una dintre oportunitățile de finanțare la îndemâna tuturor școlilor este **Programul de Granturi pentru Dezvoltare Școlară**, program care oferă toate resursele necesare derulării cu rezultate deosebite a unor proiecte de acest tip;

- **Amenajarea de muze** în spații publice, mai ales mediul rural, precum și elaborarea de monografii ale locurilor sau ale personalităților de rezonanță locală și nu numai;

- **Abordarea și promovarea cu mai multă încredere a multiculturalității** specifice spațiului bănățean-un exemplu de bună practică oferă Liceul “Diaconovici Tietz” Reșița;

- **Reîntoarcerea firească (fără ostentație) la cultul eroilor și redescoperirea sentimentului de atașament real față de patrie prin:** promovarea adevăratelor „modele și valori” printr-un dezvoltat spirit civic, prin implicare și responsabilitatea față de lucrul bine făcut.

**Prof. Florica MOLNAR, Inspector Școlar General Adjunct,
Inspectoratul Școlar Caraș-Severin**

Publicat în Școala caraș-severineană, (2007)

„O NOUĂ VIZIUNE”

Acum când cea de a XVII – a ediție a seminarului Internațional Didactica se derulează, nu pot să nu rememorez emulația spirituală generată de această manifestare de-a lungul anilor, plină de semnificații, care pot fi descrise în câteva cuvinte – chemare, dăruire și profesionalism.

Și în acest an se simte prezentă, nevoia de schimbare în activitatea didactică, de noi abordări, de ieșirea din tipare rigide, noi finalități generate de dinamica societății și mai ales a idealurilor manifestate de generația actuală de elevi.

Tema impuls: **“Diversitate in curriculumul școlar – educația interculturală”**, care gravitează în jurul conceptului cheie **MULTICULTURALITATE**, poate genera noi valențe de abordări educaționale în noul context de plasare a programelor și proiectelor educaționale în învățământul românesc. Mai mult decât atât în județul Caraș-Severin, unde cele 17 entități naționale își fac simțită prezența, **o astfel de abordare a dialogului intercultural este mai mult decât oportună.**

Sigur că ne punem întrebarea: Care este orizontul de așteptare de la un Seminar care se dorește a însuma cât mai mult din experiențele demne de luat în seama și care să le regăsim în activitatea educațională ca strategii, obiective și mod de lucru? ...

Apropierea de viața cotidiană în demersul educațional, consider că poate reprezenta un obiectiv concret – ce poate fi mai uman, mai reconfortant pentru a sădii în sufletele copiilor bucuria de a trai în armonie alături de semenii noștri, indiferent de naționalitate, obiceiuri, tradiții și crez.

Si cu aceasta ocazie lansez un apel către colegii mei, cadrele didactice: Să pună în valoare pe lângă valențele minții și cea parte minunată a noastră a tuturor, care este sufletul și dăruirea pentru ochisorii care ne privesc din bancă.

Sper că și aceasta manifestare să lase în sufletele noastre dorința vie de a transmite elevilor o

noua viziune de a privi viața, o viziune de aplecare spre cel de lângă noi și de a face numai bine.
Transmit colegilor mei și tuturor participanților, succes și bucurie în suflet!...

Prof. drd. Boris Vatzulik
Inspector Școlar General,

Didactica – Seminar Internațional, Ediția a XVII – a, 2008

„Diversitatea lingvistică”

Aflat la a XVII - a ediție, Seminarul internațional **DIDACTICA 2008** a fost gândit sub semnul **DIVERSITAȚII și al INTERCULTURALITAȚII**.

Ca dascăl de limbi moderne, mă voi opri asupra unui detaliu specific didacticii limbilor moderne, diversitatea lingvistică, pornind de la un precept general:

Uniunea Europeană se bazează pe principiul diversității culturilor, obiceiurilor, credințelor și limbilor.

Pentru un continent unde se vorbesc atât de multe limbi, acesta este un lucru normal. Numai limbile oficiale ale țărilor Uniunii Europene reprezintă trei familii de limbi: indo-europene, fino-ugrice și semitice. Diversitatea lingvistică a

devenit mai vizibilă ca niciodată deoarece acum oamenii au mai din multe contacte cu cetățeni străini, mai mult ca niciodată. Din ce în ce mai des, cetățenii europeni se confruntă cu situații în care sunt nevoiți să vorbească în altă limbă decât cea maternă. Și aceasta fie în cadrul schimburilor de studenți, fie în contextul imigrării sau al afacerilor pe o piață europeană din ce în ce mai integrată, al turismului sau chiar al globalizării. Și din acest punct de vedere Seminarul DIDACTICA INTERNAȚIONAL se dovedește a fi un demers instructiv pentru noua dimensiune europeană în educație.

Prof. Bianca-Iulia STANCIU,
Inspector Școlar General Adjunct

Didactica 2008 – Școala caraș-severineană

„Dinamica formării continue a formatorilor din școli”

I. PREMISE

Cursul de formare “Dinamica formării continue a formatorilor din școli”, al treilea de acest gen desfășurat de-a lungul anilor (2006-2007-2008) a avut drept scop dezvoltarea, la responsabilități cu formarea de la nivelul unităților școlare, a abilităților necesare construirii unei paradigme corporative flexibile și active a fiecărei unități școlare din județul Caraș-Severin, care să conducă la creșterea eficienței demersului instructiv-educativ al fiecărei instituții în parte. De asemenea, cursul s-a axat pe valorificarea oportunităților educationale oferite de colaborarea intra și inter-instituțională în procesul de “feedforward”, de planificare și stabilire de priorități dar și de leadership co-participativ.

II. DEZVOLTARE

Cei 68 de participanți, reprezentând formatori, inspectori școlari și coordonatori ai activității de formare continuă de la nivelul grădinițelor, școlilor generale și liceelor s-au familiarizat cu perspectiva cvadruplă a activității de formare: teoretică, operatională, creatoare și de inovare. Astfel, cursanții au fost abilitați cu strategii active de construire a spiritului de echipă, leadership co-participativ și coaching, pentru ca, la rândul lor, să determine procese de schimbare la nivelul unităților pe care le-au reprezentat prin implicarea fiecărui slujitor al școlii în procesele decizionale. Prin proiectele asumate la sfârșitul cursului, participanții au reușit să mimeze activități de auto și inter-evaluare necesare standardizării feed-back-ului educativ la nivelul instituțiilor reprezentate.

III. FEEDBACK

Cursul de formare “Dinamica formării continue a formatorilor din școli” a totalizat 30 de ore și s-a concretizat în echipe care să stabilească noi roluri și implicații ale activității de formare din fiecare

școală, prin reclarificarea Țelurilor urmărite, colaborarea dintre comisiile specifice fiecărei discipline de învățământ și cele de la nivelul Comisiei de Evaluare și Asigurare a Calității (CEAC) din școlile județului, dar și pentru stabilirea unei planificări strategice a acestora pentru punerea în practică a Strategiei de la Lisabona 2005.

Profesor formator Monica GIUCHICI
Liceul Teoretic "Traian Lalescu" Reșița

Didactica 2008

„CURRICULUM-ul din unghiul pluralismului stilului cognitiv - bază a didacticii postmoderne”

Postmodernismul a lansat apelul și în domeniul didacticii spre adaptarea la pluralismul stilurilor vieții, respectiv al funcționării cognitive. Acesta, din aspectul didacticii înseamnă cercetarea individualului în locul identității. Apărarea de unilateralitate, de preponderența raționalului cu semnificația iluministă a termenului de subiect, drept semn al didacticii postmoderne, are la bază evidențierea imaginarului, prin care se cultivă o nouă subiectivitate. Nu se exclude nici o posibilitate, ca deficitară sau încadrată în ierarhia formelor de viață, de gândire sau cunoaștere acceptate: anything goes (Paul Geyerabend, după: Herbert Gudjons, **Pedagogija**, Educa, Zagreb, 98).

Pluralismul stilurilor în postmodernism depășește pragul cercetării individualității, extinzându-se până la acceptarea diverselor identități ale unei persoane, iar mai departe se insistă asupra cerinței de dezvoltare a capacității de confruntare și toleranță a individualităților altor persoane (Lencen, D., 1992,p.79).

Postmodernismul, după cunoștințele noastre, are, deocamdată, două accente:

1. Primul, care provine de la cercul pedagogic din Berlin (Lencen,D.) așa-numitul **accent reflexiv** – în care relația dintre teoria despre educație și educație, ca practică, este esențial modificată. Noile definiții ale acestei relații (dintre teorie și practică) au la bază concepția conform căreia știința despre educație nu mai este o știință a acțiunii (nu mai comandă ceea ce trebuie să se realizeze – nu emite ordonanțe); spre deosebire de aceasta, evaluarea justă a realităților instituționalizate presupune existența unei științe despre educație (Lencen,D.,92).

2. Cel de-al doilea unghi îl datorăm pedagogului din Hamburg Helmut Peukert; în centrul preocupărilor sale aflându-se efectele mai directe ale interacțiunii pedagogice. Dilema sa este: cum se poate realiza cu succes educația ca interacțiune, fără acțiunea de mentori a persoanelor adulte, prin activități de recunoaștere și respectare reciprocă, în ce mod să li se ofere celor nematuri ajutor pentru a se maturiza?

Concepția are la bază ideea că pedagogia trebuie să dezvolte teorii (lansată de Peukert, dar și de alți pedagogi). Se caută căi pentru o aprofundare mai temeinică a autoobservării, autoinstruirii și propriei educații, drept reflecții morale, prin care s-ar putea neutraliza tendințele autodestructive, dar care n-ar limita libertatea, dimpotrivă, ar stimula-o (ibidem, p.263).

Didactica actuală se află în fața unei mari provocări, pe ce cale să apuce. Psihologia cognitivă îi oferă o imagine mai complexă a funcționării cognitive. Complexitatea problemei cuprinde un sector vast (neurofiziologia, psihologia, pedagogia...) neputând cuprinde în cercetare toate aspectele dezvoltării cognitive. Se amintesc și alte abordări ale cercetării dezvoltării cognitive – cu limitele celor deja cunoscute – (de pildă cognitiv-informațional, care se extinde peste strategiile care controlează procesele de bază, până la executiv, care controlează strategiile); în acest fel studiarea proceselor cognitive deplasându-se de la viteza circulației informației spre strategii. Se tinde, astfel, ca desfășurarea și organizarea activităților metacognitive proprii să se cupleze cu noțiunea de reglementare a cogniției, obținându-se agentul de intervenție, care organizează procesele și strategiile de bază, exercitând deci rolul de humunculus.

Am ajuns astfel la noțiunea de metacogniție (funcțiunea de control și cea de reglare) prin intermediul căreia psihologia cognitivă încearcă prin meta-procese, ca organizatori ai proceselor de bază, respectiv a ordonării lor, să definească funcționarea intelectului.

Impulsuri sosesc și spre didactică, pentru studierea mai aprofundă a strategiilor-metaprocetelor. Este necesar să precizăm faptul că prin analiza componentială de până în prezent (Sternberg) s-a ajuns mai departe de identificarea abordării strategiilor-metaprocetelor. Complexitatea acestor procese, interacțiunea lor pe parcursul rezolvării problemelor, invariabilitatea (apar, se pierd și se reactivează în momente imprezibile) generează procese noi și mult mai complexe de control, la probleme mai dificile.

În fond, în acest mod, complexul metodologic de până în prezent, ca de-altfel și teoria privind componentele cognitive (Sternberg) sunt contestate, datorită incapacității de a identifica cursul de rezolvare a problemelor.

Totuși, se consideră că indiferent de faptul că abordarea teoretică amintită nu explică complexitatea organizării proceselor cognitive, persistă convingerea că procesele metateoretice pot să pună în legătură și să explice relația dintre inteligență și factorii extraintelectuali. Avem impresia că didactica postmodernă, nedisputând de alte instrumente mai eficiente, va accepta, cel puțin în faza incipientă, metacogniția, iar capacitățile și rezultatele le va aborda laolaltă, drept forme ale expertizei în dezvoltare (inteligența). Astfel, în contextul celui de-al doilea unghi menționat, din care se abordează pedagogia postmodernă, implicit și didactica, apare drept teoria care are sarcina să descopere căi de cunoaștere, autoinstruire, până la schimbare, cât mai temeinice.

Didactica, de-asemenea, acceptă aceste noțiuni și tinde să le plaseze într-un context adecvat.

Din acest unghi se prezintă importantă întrebarea aflată la baza textului nostru: este oare posibil să se ia în considerație pluralismul stilului cognitiv al elevului la structurarea curriculum-ului? Știm să stilurile funcționării cognitive diferă. După Olport-stilul este însuși omul.

Ce înseamnă aceasta? În ce măsură se pot utiliza diferențele, încadra în accepția postmodernă a pluralismului stilurilor? Înseamnă oare cunoașterea lor posibilitatea toleranței individualității sau altceva?

Rezultatele la care am ajuns în urma unei cercetări pot fi probabil utilizate pentru reflecții privitoare la întrebările enumerate.

Cercetarea explorativă a cuprins 140 de bacalaureați, care s-au evidențiat prin calități cognitive (mai mult de 95 de percentili la testele de inteligență Biné - Simon ș.a. și la bateriile de teste ale stilului cognitiv; 28 de teste cu 120 de întrebări, cu preponderența celor despre deschiderea spirituală, originalitatea ideilor, educație, distribuția în spațiu a figurilor etc.).

Am evidențiat aparte următoarele rezultate:

– Descripția factorială a identificat structură cu 10 dimensiuni ale stilului cognitiv. Prin combinarea lor se obține structura cognitivă individuală identificată a elevilor. Creativitatea a fost identificată ca variabilă multivariantă. Stilul cognitiv al fiecăruia se deosebește în funcție de intensitatea manifestării unor dimensiuni ale elementelor.

– Cu subînțeleasa "ipoteză a pragurilor" se accentuează imaginația drept indicator cert al producției creative.

– Clusterul analizei relațiilor din cadrul stilului cognitiv și aparte al conținuturilor structurate de învățământ a înregistrat șapte grupe cu un grad mai mic sau mai mare de corelație.

– Un număr însemnat de variabile se află în totală concordanță, având deci strânse relații. Iar drept ilustrare menționăm: divergența, ca dimensiune a stilului cognitiv corespunde cu: anticiparea consecințelor, formularea problemelor, în baza ideilor existente, descoperirea argumentelor...

– Relațiile stabilite între stilul cognitiv și conținuturile de învățământ nu sunt suficiente pentru alegerea anumitor conținuturi, căci a apărut drept element semnificativ și structura experienței precedente, dar și nivelul complexității conținutului temelor.

– Conținutul, materia care se învață, structura sa influențează diferențiat asupra unei anumite aglomerări de capacități cognitive, respectiv, feluri de stil cognitiv, ceea ce, totuși nu se prezintă a fi suficient pentru a explica întreaga varietate. Avem impresia că, pe traseul de la manifestarea capacităților

creative ale supradotaților până la transformarea lor în realizare creativă, intervin alți factori, numeroși și importanți pentru realizarea ideilor originale. Unii dintre aceștia au fost identificați în trăsături personale: interes profund pentru problema care preocupă persoana, în totalitate, persistență, persoana fiind preocupată de problemă, dedicându-i se complet până nu-i descoperă rezolvarea.

Probabil că, în urma evidențierii acestor rezultate, pe lângă dilema enunțată în lucrare, ar mai putea să figureze și următoarea: dacă trebuie respectat pluralismul funcționării cognitive la elevi, atunci când se formulează curriculum-ul, căci, după cum am mai afirmat, diversele conținuturi necesită și structurări diferențiate ale capacităților cognitive, respectiv, diverse stiluri cognitive, care, chiar dacă nu se manifestă în măsură suficientă la elevi, este bine să li se stimuleze capacitățile, prin intermediul cărora, acestea să înceapă să se formeze...

În fine, avem impresia că dacă, eventual s-ar și stabili modelele didactice cu ajutorul cărora s-ar lua în considerare pluralismul stilului cognitiv la formularea curriculum-ului, ar trebui să se țină cont de măsură, astfel încât interacțiunile, pe lângă libertăți, să nu afecteze încrederea în forțele proprii, autodirijarea cu reflecții morale, autoschimbarea și alte scopuri proclamate de pedagogia și didactica postmodernă.

Prof.dr. Grozdanka GOJKOV,
Vârșeț, Iugoslavia

2009 - ANUL EUROPEAN AL CREATIVITĂȚII ȘI INOVAȚIEI,
Tema impuls: "Creativitate și inovație în curriculumul școlar".

„VIZITA DE STUDIU - CALITATEA FORMĂRII CONTINUE FORMARE – DEZVOLTARE - PERFORMANȚĂ”

Învățarea pe întreg parcursul vieții (lifelong learning) a devenit principiul director al dezvoltării politicilor de educație și formare profesională și ia diverse forme, ea desfășurându-se în sau în afara sistemelor tradiționale de educație și formare, implicând creșterea investițiilor în persoane și cunoștințe, promovarea achiziționării unor calificări și extinderea oportunităților către noi forme de învățare.

Programul Transversal, ca parte a **Programului de învățare pe întreg parcursul vieții, prine Activitatea cheie 1.1 - Vizite de studiu pentru factorii de decizie din domeniul educației și formării profesionale** are ca obiectiv crearea unui forum de discuții, schimb și învățare reciprocă a temelor de interes general la nivel european.

Candidatura pentru vizitele de studiu constă în completarea formularului on-line de candidatură de pe site-ul Cedefop: <http://studyvisits.cedefop.europa.eu> (numai candidaturile depuse on-line sunt declarate eligibile), ulterioră parcurgerii atente a ghidului aflat la : http://www.llp-ro.ro/userfiles/ghid_completare_formularului_on_line_vs2010.pdf.

Temele pentru vizitele de studiu sunt selectate de fiecare candidat, în funcție de interesele dezvoltării sale profesionale vizate prin aplicarea în program, în contextul temelor dezvoltate de program și ținând seama de prioritățile la nivelul UE și la nivel național, cuprinse în **Catalogul pentru Vizite de studiu 2010 - 2011**, aflat pe site-ul http://www.llp-ro.ro/userfiles/CATALOGUL_2010_2011.pdf.

Documentele necesare depunerii candidaturii sunt prezentate pe site-ul Agenției Naționale <http://www.llp-ro.ro/llp.php?id=120&d=54&menu=116>. Candidaturile trebuie completate on-line și trimise listate la Agențiile Naționale până la termenul limită impus 31 martie 2010, respectiv 15 octombrie 2010.

O vizită de studiu poate fi o oportunitate spre inovare în asigurarea calității formării?

O vizită de studiu este o vizită pe termen scurt, pentru un grup restrâns de specialiști și decidenți care reprezintă diferite grupuri de formatori în domeniul educațional și profesional. Aceștia sunt participanți la program care vor să analizeze un aspect particular al educației pe tot parcursul vizitei într-o altă țară participantă.

Programul reprezintă un for de discuție, schimburi și instruire cu privire la temele de interes comun de la nivelul UE și servește următoarele obiective: să le permită celor care exercită responsabilități importante la nivel local, regional sau național să își îmbunătățească înțelegerea aspectelor specifice din politicile de formare educațională și profesională și a temelor de interes comun în alte țări, să continue consilierea reciprocă și schimburile de idei și informații între toți cei care participă în program, inclusiv vizitatori și gazde și să îmbunătățească fluxul de informații între statele membre și la nivel european.

Voi prezenta în continuare experiența dobândită în vizita de studiu de care am beneficiat prin programul menționat anterior în octombrie 2009. Tema aleasă a fost *Calitatea în formarea continuă*, iar titlul vizitei a fost: **Qualité dans la formation continue des enseignants et formateurs**. Vizita s-a desfășurat în perioada: 19-24 octombrie 2009, în localitatea: **CASERTA, regiunea CAMPANIA, ITALIA**.

Institua organizatoare, **Associazione Professionale "Proteo Fare Sapere"**, este o asociație profesională privată, non-profit, recunoscută de Ministerul Educației din Italia, specializată în formarea cadrelor didactice, cu organizare în teritoriu până la nivel regional, în toată regiunea Campania.

Cum în Italia statutul de formator nu există în nomenclatorul ocupațional, ci se face prin voluntariat, Asociația profesională "Proteo Fare Sapere" are un rol foarte important în formarea continuă, fiind specializată în acest domeniu atât pe plan intern, cât și extern. Mai mult, o serie de schimbări legislative care s-au produs în ultimii ani, au fost adoptate după consultarea acesteia. În timpul vizitei de studiu membrii staffului Asociației Profesionale "Proteo Fare Sapere" ne-au fost alături în toate acțiunile vizitei, iar Prof. Silvio Della Corte și asistenții săi (Carmin Gornella, Gisepina Di Ture, Antonio Rea) s-au ocupat de fiecare dintre participanții la vizita de studiu.

Care a fost modul de desfășurare a vizitei?

Desfășurarea vizitei a corespuns cu descrierea acesteia din pagina 191 din Catalogul vizitelor 2009-2010, programul fiind comunicat participanților încă din luna august 2009 de către coordonatorul vizitei, domnul Silvio Della Corte,

responsabilul asociației "Proteo Fare Sapere". Acesta împreună cu cei trei colaboratori au organizat un program foarte bogat, urmărit în mod riguros, implicând un număr de șapte instituții de formare: două universități, trei instituții de învățământ secundar, două școli elementare, dar și persoane cu atribuții de la nivel local până la reprezentanți regionali și reprezentanți ai ministerului italian și ai Agenției Naționale. Toate activitățile desfășurate s-au bucurat de un climat favorabil de lucru, pe toata durata vizitei. Au existat și activități festive (exemplu: deschiderea și prezentarea, bufetul multicultural, festivitatea de înmânare a certificatelor de participare), organizate cu mare răspundere, chiar cu solemnitate, bucurându-ne de participarea unor importanți oficiali ai sistemului de învățământ din Italia. Programul a fost cât se poate de bogat în prezentări și intervenții ale celor implicați în formarea continuă din Italia și din celelalte șase țări participante (Franta, Spania, Belgia, Portugalia, Romania, Turcia), dar și diversificat ca locații și prezentare de exemple de bună practică (trei locații în învățământul secundar preuniversitar și două locații în învățământul universitar Universitatea din Caserta și Universitatea din Napoli), astfel încât, vizita a fost un unic privilegiu pentru participanți, care a oferit suficiente oportunități pentru schimbul de informații/părerii între cei prezenți, dar și pentru stabilirea de contacte în vederea unor colaborări viitoare. Au existat de asemenea și întâlniri formale în care am avut ocazia cunoaștrii reciproce și a interrelaționării.

Pe toata durata vizitei grupul s-a bucurat de o foarte bună comunicare, bine întreținută de fiecare dintre noi, astfel încât aceasta a continuat și după încheierea vizitei, în spațiul virtual, sub forma unui grup de comunicare, la care s-au înscris toți participanții. Am continuat să comunicăm între noi cu privire la dezbaterile diferitelor aspecte prezentate în timpul vizitei, prin observații individuale făcute asupra Raportului final al grupei, prin comunicarea impresiilor. Am făcut schimburi de fotografii și de alte materiale: CD-uri, albume, pliante.

Care a fost contribuția personală în cadrul vizitei de studiu?

Am fost interesat de a participa la vizita de studiu pentru că aceasta reprezintă o mare oportunitate de a cunoaște și de a compara

sistemele de educație și de formare din cele șapte țări participante. Urmărind cerințele organizatorilor, am elaborat o prezentare a temei în care am împărtășit celorlalți participanți la vizita de studiu din experiența acumulată, pentru a fi cunoscute abordările în domeniu din țara noastră și din județul Caras-Severin. Modelul nostru, menționat și în Raportul de grup, este „**Formarea continuă centrată pe școală**” ce are drept misiune: **“scoala individualizată”**. Aceasta presupune: specialiști în relația elev-curriculum; specialiști în relația profesor-elev; specialiști în evaluare; specialiști în relația școală-comunitate. **Modelul formării centrate pe școală**, promovat de instituția pe care o reprezintă, **Casa Corpului Didactic Caraș-Severin**, a trezit interesul colegilor din grup și a fost apreciat ca un model de succes, fiind menționat ca atare în raportul final al grupului. Am exemplificat în cadrul vizitei de studiu cu Programele și revistele editate în cadrul Seminarului “Didactica Internațional”, ajuns la cea de-a XIX-a ediție în anul 2010, conceput încă de la prima ediție din 1992 ca un forum internațional pentru dezbaterile celor mai actuale probleme ale educației și învățământului, care a reunit de-a lungul anilor reprezentanți ai învățământului din țări europene și chiar din Statele Unite ale Americii, devenind astfel simbolul emblematic al învățământului din Banatul Montan, în cadrul activităților de formare continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar.

În ce mod vizita de studiu a răspuns nevoilor de dezvoltare profesională ca specialist în domeniul educației și formării profesionale?

Formarea adulților este domeniul în care activez în calitate de director al Casei Corpului Didactic și am fost interesat de **modul în care profesionalizarea carierei didactice prevăzută în principiile europene comune este realizată la nivelul celor 7 state participante** la vizita de studiu. În acest sens am urmărit dacă formarea adulților este:

- ❖ O profesie orientată către standardele de calitate în domeniul formării inițiale prin instituțiile de învățământ superior;

- ❖ O profesie plasată în contextul european al dezvoltării profesionale continue /învățării și formării pe parcursul întregii vieți (**lifelong learning**);

- ❖ O profesie orientată către mobilitate atât la nivelul formării inițiale, cât mai ales la nivelul formării continue;

- ❖ O profesie bazată pe parteneriat atât în planul relațiilor interșcolare, cât și în planul relațiilor transșcolare (agenți economici, furnizori de formare continuă).

Temele abordate în cadrul vizitei de studiu au avut ca prioritate formarea inițială și continuă și au vizat:

- ❖ tematici specifice implementate în formarea continuă,
- ❖ obiectivele și planurile/programele de formare continuă,
- ❖ managementul și metodologia formării,
- ❖ managementul și marketingul programelor de formare continuă,
- ❖ analiza nevoilor de formare ale formabililor și ale formatorilor,
- ❖ optimizarea resurselor, eficientizarea costurilor
- ❖ protocolul de certificare a competențelor prin cursurile furnizate,
- ❖ exemple de bună practică,
- ❖ statutul formatorilor, acreditarea.

Pe durata vizitei am avut ocazia de a schimba informații și opinii cu ceilalți participanți, dar și de a reflecta asupra conceptului formării pe parcursul întregii vieți.

Care a fost impactul vizitei în ceea ce privește nivelul competențelor mele manageriale?

În urma vizitei de studiu mi-am reconfirmat **modelul formării centrate pe școală, concept al Casei Corpului Didactic Caraș-Severin**, ca fiind în concordanță cu orientările europene în formarea continuă a cadrelor didactice. Contactul cu formatori profesioniști din țările participante mi-a oferit oportunitatea verificării competențelor pe care le dețin ca formator, dar și schimbul de informații referitoare la metodologia formării, acreditare și certificare. Mi-am confirmat competențele în ceea ce privește elaborarea ofertei de formare și a programelor manageriale, organizarea și derularea programelor de formare, optimizarea resurselor, monitorizarea și evaluarea finalităților cursurilor de formare, acreditarea la CNFPÎP de către Casa Corpului Didactic Caras-Severin a cursurilor cu impact și specificitate, care să răspundă nevoilor personale și instituționale din județul nostru.

Care a fost impactul vizitei în ceea ce privește instituția pe care o conduc ?

Dintre **practicile care pot fi transferate** în instituția pe care o conduc le-am reținut pe cele care sunt dependente de cultura organizațională, de relaționarea internă, și mai puțin cele în care sunt implicate politicile educaționale naționale ori regionale (legislație, metodologii, măsuri, etc.).

Am reținut modalități noi de promovare a ofertei de formare prin: afiș cu grafică atractivă (FoCEF Belgia), organizarea Zilei instituției de formare (IFAPME Belgia) sau utilizarea rețelelor de Internet (Ondokuz Mayıs Universitesi Editim Fakultesi, Turcia). Mi-au atras atenția câteva **perspective noi ale formării: prin dezvoltarea parteneriatelor universități-școli** (Universitatea din Caserta și Napoli, Italia) care asigură inserția cadrelor didactice în proiecte de cercetare, facilitează difuzarea culturii științifice, apoi prin stagiul de asistare a debutanților de către tutori (Franța).

Am remarcat ca particularitate existența unui formator în fiecare unitate de învățământ (Turcia, Spania), prin care se asigură formarea într-un număr de ore pe săptămână/lună. De asemenea mi-a reținut atenția condiția conform căreia un formator poate susține un număr de ore de formare cel puțin egal cu numărul de ore parcurs ca formabil (Spania).

Mi-am conturat ca **modele de bună practică și câteva rețele de comunicare**, prezentate în detaliu, cum ar fi rețeaua de comunicare între școli / formabili; un model de formare integrat, susținut de TIC (Proiect Euroformanet Universitatea Caserta, Italia) - Le rôle de l'Université dans la formation des professeurs : „*Les Mathématiques: formation, didactique et perspectives futures*”. De asemenea, învățarea bazată pe e-learning (ISSS Buonarroti, Caserta, Italia) cu un plan de formare a profesorilor de matematică, bazată pe experimentarea în clasă, ghidată de un tutore: *m@t.Abel, Matematica. Apprendimenti di base con e-learning*.

Un alt **model al învățării la distanță** a fost ilustrat de una din instituțiile de învățământ secundar din Italia I.S.I.S.S. “Michelangelo Buonarroti”, printr-o strategie de educație lingvistică, bazată pe cercetare-acțiune, cooperare în perechi, tutori: proiectul “Poseidon” - *Stratégies d'intervention pour l'amélioration de*

l'éducation au langage.

Un alt **model de bună practică** ce mi-a reținut atenția a fost Secteur 17 – Région Campania cu proiectul **Școli deschise!, care crează o legătură între activitățile școlare și cele extrașcolare**, punând în evidență competențele dobândite de elevi prin învățarea bazată pe proiect.

Am reținut **similitudinea evidentă** între modelul promovat de instituția pe care o reprezintă, Casa Corpului Didactic Caraș-Severin și Collège J. Monod, Académie d'Amiens, Franța. **Principiul cerinței de formare răspunzând la o inițiativă locală** (a instituției), având la bază analiza nevoilor de formare care este asociat cu **principiul ofertei de formare** cerută de inspecție și formatori, cu înscriere individuală.

O altă **asemănare între conceptele de formare a cadrelor didactice** am observat între cel implementat de IUFM Lyon, Franța, **prin proiectele cerute de caracteristicile teritoriale**, integrate în contextul concret și **modelul formării centrate pe școală**, implementat de instituția pe care am reprezentat-o în vizita de studiu. Am reținut de asemenea **similitudinea în certificarea formatorilor prin atestate**, în baza unui portofoliu profesional (Turcia, România).

Sub aspectul comunicării, am avut o serie de întrevederi și discuții în vederea inițierii unor contacte cu omologi din țările europene în cadrul unor programe și proiecte comune. Consider că vizita mi-a deschis suficiente oportunități de relaționare cu reprezentanții celorlalte instituții specializate în formarea adulților, încât am stabilit posibilități de colaborare în proiecte viitoare cum ar fi: organizarea de vizite de studiu cu aceeași temă, pentru aprofundarea tematicii, organizarea de acțiuni comune în domeniul formării continue, dar și dezvoltarea unor parteneriate educaționale între școlile vizitate și școli din județul Caraș-Severin. Coordonatorul vizitei mi-a propus colaborarea în cadrul unui program de formare european ale cărui detalii sunt în curs de definitivare.

Cum trebuie privită formarea din perspectiva unei paralele între sistemele de formare prezentate în cursul vizitei de studiu?

Am constatat că **există și asemănări**, dar **și diferențe** în privința formării inițiale și continue.

Asemănări sunt în ceea ce privește inovația și preocuparea instituțională și individuală pentru activitățile de formare continuă (detectarea nevoii de formare, ofertă de formare, planificarea stagiilor de formare, organizare, condiții, puncte demne de luat în seamă vis a vis de competențe, credite profesionale, resurse).

Diferențe sunt în ceea ce privește formarea specifică, orientarea spre competențe, monitorizarea și evaluarea formării.

Problemele comune ridicate au vizat statutul formatorilor, acreditarea cursurilor, certificarea competențelor prin credite profesionale transferabile.

Am constatat că **există sisteme de învățământ diferite, dar și aspecte deosebite legate de formarea inițială și continuă și evoluția în cariera didactică**. În învățământul universitar din Italia există foarte multe programe de formare la distanță (distance e-learning) în cadrul Proiectului Școlilor pilot (*Scuola Polo*) cu avantaje și dezavantaje, programe care asigură acces, calitate, retenție, rezultate, rețele de școli în parteneriat susținute de tehnologia comunicării IT, promovarea experimentală a contextelor formării telematice..

Am dedus câteva **aspecte legate de definirea competențelor din formarea cadrelor didactice**, că lipsește de cele mai multe ori flexibilitatea alegerii cursurilor/disciplinelor, lipsa unor reglementări în domeniul resurselor umane, necesitatea unor schimbări legislative care să reformeze sistemul formării global.

Am reținut câteva **exemple de bună practică în domeniul formării inițiale și continue** demne de luat în seamă. Este vorba de un model pentru formare care vizează:

a) punerea în relație a formării cu introducerea de inovație în școli pentru ameliorarea eficacității (la recherche-action);

b) exploatarea potențialului formării on-line ca modalitate (e-learning-integrée on blended);

c) favorizarea formării prin cooperare între părți (toți formabilii sunt în serviciu).

Experiențele formării centrate pe învățare și pe contexte de învățare sunt deja probate printr-un plan național (Italia) care vizează elaborarea unui model de formare integrată și transversală prin experții disciplinari și apoi implementarea prin crearea contextelor de învățare de către formatori, transformând și

valorizând contextele de învățare cu imaginație creativă.

O concluzie?...

Ca urmare a experienței acumulate în cursul vizitei, bazată pe experiența profesională anterioară ca specialist în domeniul formării continue, mi-am conturat o clară perspectivă și anume:

În vederea **elaborării unei strategii coerente și complete** asupra sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, la ora actuală, pot fi stabilite următoarele orientări prioritare:

❖ **redimensionarea raportului dintre componenta teoretică și cea practică** a curriculumului de pregătire a cadrelor didactice prin extinderea rutei de formare inițială până la obținerea diplomei de profesor prin promovarea examenului de definitivare;

❖ **dezvoltarea programelor de tip post-universitar** (masterat) pentru formarea inițială a cadrelor didactice și aplicarea prevederilor Procesului de la Bologna în acest sens;

❖ **asigurarea unei coerențe la nivelul debutului carierei didactice**, prin adaptarea sistemului de certificare la mecanismele de recrutare profesională (clarificarea relației dintre "definitivare" și "titularizare");

❖ **redefinirea perioadei de debut în cariera didactică**, prin introducerea sistemului de asistare și consiliere (aplicarea sistemului de mentorat);

❖ **consolidarea "pieței educaționale a programelor de formare continuă"**, bazată pe un sistem concurențial loial, prin intermediul căruia cadrele didactice să beneficieze de o ofertă diversificată din partea furnizorilor de formare continuă;

❖ **corelarea structurilor și a momentelor din cariera didactică cu standardele educaționale** și asigurarea unei dinamici profesionale prin utilizarea **sistemului creditelor profesionale transferabile** - cuantificarea punctelor de credit pentru obținerea gradelor didactice;

❖ **extinderea competențelor specifice ale cadrelor didactice în utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare.**

Concluzia conturată în urma vizitei de studiu este aceea că formarea trebuie să devină o permanență, o parte constantă a activității profesionale a cadrelor didactice și nu să rămână

un eveniment sporadic și lipsit de consistență. Dezvoltarea profesională continuă este condiția performanței și, deci, a calității! Succesul unui program de formare constă în succesul pe care un cadru didactic sau un manager îl are în practicile sale profesionale cotidiene. Succesul unui profesor sau al unui manager este reflectat în succesul elevilor săi din școală.

În condițiile competitivității resurselor umane, **demersul nostru comun este de a pune pe agenda de decizie ca domeniu prioritar cele trei elemente ale calității: FORMARE - DEZVOLTARE - PERFORMANȚĂ**

❖ **FORMARE:** *Formarea continuă a devenit o constantă a activității profesionale.*

❖ **DEZVOLTARE:** *Dezvoltarea profesională continuă este condiția performanței și a calității.*

❖ **PERFORMANȚĂ:** *Succesul unui program de formare se regăsește în practicile profesionale cotidiene și se reflectă în succesul elevilor dintr-o școală.*

Din aceasta perspectivă, **Casa Corpului Didactic Caraș-Severin este un loc deschis spre inovație și expertiză**, accesibil tuturor cadrelor didactice din județ, **este «epicentrul»** spre care converg și dinspre care iradiază: **competența și aspirația la excelență, imaginația și creativitatea în acțiune, potențialul individual și eforturile devenirii personale.** Toate acestea având în minte și în suflet COPIII... și accesul acestora la educație.

Prof. Tudor DEACONU- director,
Casa Corpului Didactic Caraș-Severin
DIDACTICA 2010 - Proiect Grundtwig:
"A învăța împreună"
- Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița

20 de ani - PERSPECTIVE....
2011 - Anul European al Voluntariatului
DIDACTICA INTERNAȚIONAL 2011
EDIȚIA A XX - A

TEMA IMPULS: „Formarea competențelor sociale prin activități de voluntariat care promovează cetățenia activă”

CONTEXTUL NAȚIONAL

Clarificarea și armonizarea cadrului legislativ - una dintre prioritățile României în cadrul AEV

Mișcarea de voluntariat din România s-a dezvoltat constant în ultimii 20 de ani. Anul Internațional al Voluntariatului 2001 a dat un impuls extraordinar acestei dezvoltări prin adoptarea Legii Voluntariatului, o formă de recunoaștere publică de care această mișcare avea nevoie pentru a merge mai departe. Deși modificată de mai multe ori de la adoptare, Legea Voluntariatului prezintă încă unele sincope și se află, în cursul

anului 2010, într-un nou proces de modificare. Dincolo de necesitatea modificării acestei legi de bază a voluntariatului în România, mai sunt numeroase alte reglementări care menționează voluntariatul în conexiune cu diferite domenii de activitate și care nu sunt armonizate corespunzător cu această lege de bază.

Dezvoltarea infrastructurii pentru voluntariat și crearea unor mecanisme clare și sustenabile de măsurare a voluntariatului reprezintă alte două priorități naționale pentru AEV 2011, urmărind includerea mișcării

de voluntariat în sistemele publice de colectare a datelor, după modele aplicate internațional, astfel încât să permită colectarea de date comparabile la nivel european și internațional.

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană mișcarea de voluntariat a resimțit diminuarea semnificativă a finanțărilor externe care susținuseră dezvoltarea sectorului nonprofit în general și a voluntariatului în special.

Retragerea unor finanțatori tradiționali de pe piața românească a lăsat actorii dedicați dezvoltării voluntariatului cu resurse semnificativ diminuate și o capacitate relativ redusă de a accesa fondurile europene disponibile, capacitate datorată în mare măsură lipsei de măsuri de sprijin din partea statului român care nu acordă facilități de cofinanțare pentru fondurile europene atrase de diferiți actori și nici posibilitatea recuperării TVA, cheltuielă neeligibilă la nivelul majorității fondurilor europene disponibile.

Această lipsă de implicare a statului român se adaugă cadrului legislativ neclar și absenței unor responsabili identificabili în sectorul public, la nivel local, regional și central, cu care actorii mișcării de voluntariat să poată purta un dialog activ și constructiv în vederea utilizării potențialului de voluntariat al comunităților locale pentru o dezvoltare durabilă atât a comunităților cât și a mișcării de voluntariat la nivel local.

Un domeniu în care mișcarea de voluntariat din România este deficitară, în comparație cu alte state europene, este monitorizarea activității de voluntariat și colectarea de date statistice cu privire la starea sectorului de voluntariat, dimensiunea mișcării de voluntariat, caracteristicile voluntarilor și ale activităților derulate de aceștia și impactul implicării voluntarilor în comunitate.

Alături de sprijinul extrem de redus al statului pentru susținerea și dezvoltarea mișcării de voluntariat din România, o altă cauză a acestor deficiențe este infrastructura pentru voluntariat care este insuficient dezvoltată în țara noastră, confruntându-ne cu problema unei afluente de persoane care doresc să se implice voluntar și cu lipsa de oportunități de voluntariat în care aceștia să fie plasați.

Organizarea de acțiuni de voluntariat care să sublinieze impactul pe care această mișcare îl poate avea pentru comunitățile locale și pentru persoanele care se implică

voluntar este o altă prioritate națională, prin aceasta dorindu-ne o conștientizare cât mai extinsă a publicului larg cu privire la valoarea voluntariatului pentru comunitatea locală, cu privire la beneficiile la nivel individual ale celor care se implică voluntar și cu privire la potențialul voluntariatului ca formă de responsabilitate socială care poate fi asumată, în această formă, atât la nivel individual cât și la nivel instituțional.

O altă prioritate națională o reprezintă recunoașterea corespunzătoare a valorii voluntariatului pentru România, prioritate sub care se vor înscrie acțiuni de comunicare și recunoaștere publică a voluntarilor și acțiunilor lor precum și realizarea unui sistem de recunoaștere a competențelor dobândite prin activități de voluntariat.

Principii, obiective, priorități europene (Extras din Decizia Consiliului Uniunii Europene Nr. 15658/09 din 24 noiembrie 2009 privind Anul european al activităților de voluntariat care promovează cetățenia activă 2011):

Articolul 1: Obiect

Anul 2011 este desemnat „Anul european al activităților de voluntariat care promovează cetățenia activă” (denumit în continuare „anul european”).

Articolul 2: Obiective

Scopul general al anului european este acela de a încuraja și sprijini - îndeosebi prin schimburile de experiență și de bune practici - eforturile depuse de Comunitate, de statele membre, de autoritățile locale și regionale pentru a crea la nivelul societății civile condiții favorabile voluntariatului în Uniunea Europeană (UE) și pentru a spori vizibilitatea activităților de voluntariat în UE.

Obiectivele anului european sunt următoarele:

1. Depunerea de eforturi în favoarea creării unui mediu propice voluntariatului în UE – pentru a instaura voluntariatul ca parte din promovarea participării civice și a activităților interpersonale într-un context comunitar și pentru a înlătura obstacolele administrative și juridice existente din calea activităților de voluntariat, după caz și acolo unde este necesar;

2. Abilitarea organizatorilor de activități de voluntariat să amelioreze calitatea activităților de voluntariat – pentru a facilita activitățile de voluntariat și a îi ajuta pe organizatori să pună în aplicare noi tipuri de activități de voluntariat și

pentru a încuraja activitatea în rețea, mobilitatea, cooperarea și sinergiile din cadrul societății civile și între aceasta și alte sectoare într-un context comunitar;

3. Recunoașterea activităților de voluntariat – pentru a încuraja stimularea adecvată a cetățenilor, a societăților și a organizațiilor de promovare a voluntariatului și a dobândi recunoașterea voluntariatului la nivelul UE și în statele membre de către responsabilii politici, organizațiile societății civile, instituțiile publice, sectorul educației formale și nonformale și de către angajatori pentru aptitudinile și competențele dobândite prin intermediul voluntariatului;

4. Creșterea gradului de sensibilizare cu privire la valoarea și importanța voluntariatului – pentru a spori gradul general de sensibilizare cu privire la importanța voluntariatului ca o expresie a participării civice care contribuie la preocupările comune ale tuturor statelor membre, precum dezvoltarea armonioasă a societății și coeziunea socială.

Articolul 3: Inițiativele implicate

(1) Măsurile care trebuie luate pentru a se atinge obiectivele stabilite la articolul 2 pot include următoarele inițiative întreprinse la nivel comunitar, național, regional sau local, legate de obiectivele anului european:

(a) schimburi de experiență și de bune practici;

(b) efectuarea de studii și derularea de activități de cercetare precum și diseminarea rezultatelor acestora;

(c) conferințe și manifestări care să promoveze dezbateri și să sensibilizeze opinia publică cu privire la importanța și la valoarea activităților de voluntariat stimulând angajamentul cetățenilor și să omagieze eforturile depuse de voluntari și de organizațiile acestora;

(d) Inițiative concrete în statele membre având drept scop promovarea obiectivelor anului european;

(e) campanii de informare și de promovare pentru difuzarea mesajelor-cheie.

(2) Finanțarea comunitară pentru proiecte poate fi oferită prin intermediul programelor comunitare existente.

A. Inițiative comunitare directe: Acțiuni de informare și promovare care includ:

- evenimente de mare vizibilitate și forumuri pentru schimburi de experiențe și de bune practici;

- concurs cu sau fără premii;

- cooperarea cu sectorul privat, cu organismele de radiodifuziune și cu alte organisme de informare în masă ca parteneri pentru difuzarea informațiilor privind activitățile de voluntariat și anul european;

- elaborarea unor mijloace de comunicare și a unor instrumente pentru mass-media care să fie disponibile pe întreg teritoriul comunitar pentru a stimula interesul publicului;

- măsuri destinate difuzării rezultatelor și sporirii vizibilității programelor, acțiunilor și inițiativelor comunitare, care contribuie la realizarea obiectivelor anului european;

- înființarea unui site internet de informare în cadrul site-ului de internet Europa, cuprinzând un portal rezervat promotorilor de proiecte în domeniul voluntariatului, pentru a-i ghida prin diferitele programe și inițiative comunitare.

B. Alte inițiative:

- sondaje și studii la nivel comunitar destinate evaluării și informării privind pregătirea, eficiența, impactul și monitorizarea pe termen lung a Anului european.

Componentele acțiunilor dedicate AEV 2011 în România

Acțiunile dedicate marcării AEV 2011 în România vor avea două componente:

(1) acțiuni coordonate de organismul național de coordonare (aflat la Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii din cadrul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național) și finanțate din bugetul alocat de Comisia Europeană fiecărei țări membre în baza prezentului plan național de acțiune;

(2) acțiuni organizate de diferiți actori naționali, regionali și locali din fiecare stat membru sub egida AEV 2011, finanțate din surse diverse.

Acest document detaliază prima componentă și este structurat pe baza ghidului de întocmire a planurilor naționale de acțiune aprobat de Comisia Europeană. Acest ghid reglementează structura planurilor naționale de acțiune gestionate de organismele naționale de coordonare desemnate de fiecare stat membru în vederea accesării fondurilor alocate fiecărei țări din bugetul alocat de Comisia Europeană acțiunilor Anului European al Voluntariatului (AEV) 2011.

În acest context, **Inspectoratul Școlar Județean și Casa Corpului Didactic Caraș-Severin** în colaborare cu **Universitatea „Eftimie**

Murgu” Reșița, sprijinite de **Consiliul Județean Caraș-Severin** sunt implicate cu responsabilitate și largă deschidere în promovarea inițiativelor locale, regionale, naționale și europene în domeniul voluntariatului, în cadrul **Seminarului „Didactica Internațional”**.

Seminarul „DIDACTICA INTERNAȚIONAL”, la cea de-a XX-a ediție din anul 2011, propune tema - impuls: „Formarea competențelor sociale prin activități de voluntariat care promovează cetățenia activă”

Așa cum în majoritatea țărilor Uniunii Europene, „exercițiile de viziune” asupra problemelor educației, însoțite de ample dezbateri publice și de implicarea autentică a unui număr mare și variat de actori sociali, reprezintă realități obișnuite, seminarul nostru „Didactica Internațional” a rămas, din acest punct de vedere, un proiect viabil.

În cadrul activităților ce le vom organiza la această ediție dorim să punem în valoare rolul activităților educative de voluntariat care promovează cetățenia activă derulate la nivelul județului nostru, în formarea competențelor sociale ale elevilor și studenților, să promovăm potențialul creativ și inovator al cadrelor didactice și al elevilor în acest domeniu, să facem cunoscute exemplele de bună practică din domeniu.

Invităm pe această cale toate unitățile de învățământ din județ și din țară care dețin expertiză, au derulat programe, proiecte și parteneriate cu rezultate demne de semnalat în domeniul voluntariatului, Universitățile, alte instituții de învățământ superior, Institute de Științe ale Educației, Direcțiile Județene pentru Tineret și Sport, Asociațiile profesionale, ONG-urile să vină cu **sugestii și propuneri concrete** pentru organizarea unor ateliere de lucru specifice, **până la sfârșitul lunii februarie 2011**, la următoarele date de contact: **Casa Corpului Didactic Caraș-Severin, REȘIȚA, 320059, Str. Bega Nr. 1** (telefon: 0255/218029, 0355417618, fax: 0255/206005, e-mail: ccd_caras_severin@yahoo.com, ccdcaras@gmail.com)

Asigurându-vă de întreaga considerație a instituțiilor noastre, cu cele mai alese sentimente și mulțumiri,

Prof. Adrian DOXAN
Inspector școlar general,
ISJ Caraș-Severin

Prof. Tudor DEACONU
Directorul Casei Corpului Didactic
Caraș-Severin

„Relația profesor – elev, o perspectivă hermeneutică”

1. Conceptul de hermeneutică

2. Conceptul hermeneutic de text

2.1 Trei tipuri de intenții

3. Interpretarea

4. Profesorul și clasa – cadru general pentru interpretare și interacțiune

5. Concluzii

1. Conceptul de hermeneutică

Într-o accepțiune largă hermeneutica este definită ca fiind un sistem specific filosofiei, metodă de interpretare sau teorie specifică a interpretării și înțelegerii unui text. Dacă inițial conceptul de „text” se referea doar la documentele scrise, astăzi el și-a lărgit sfera de acoperire și se referă la tot ceea ce poate fi supus interpretării, incluzând chiar și experiența umană.

Istoria hermeneuticii este marcată de perioade, „intervaluri de resurrecție” în care problema interpretării reprezenta punctul central al preocupărilor intelectuale. S-au evidențiat astfel - așa cum precizează Ștefan Afloroaei – patru intervaluri:

- *patristic*, când scrierile fundamentale ale clasicilor antichității greco-romane (Socrate, Platon, Aristotel) erau interpretate din punct de vedere literal sau istoric și chiar alegoric;

- *scolastic*, când „învățătura testamentară s-a întâlnit din nou cu filosofia aristotelică și gândirea arabă elenizată;”

- *al Reformei*, când principiul Sola Scriptura a declanșat un nou curent în interpretare, datorită schimbărilor radicale intervenite în

mentalitatea omului european al acelei vremi. Unii exegeți consideră că hermeneutica modernă își are originile în contextul polemicilor religioase din acea perioadă. Teologii creștini s-au străduit să stabilească o metodă prin care să pătrundă sensul adevărat al Scripturii și simultan să ușureze înțelegerea textelor clasice.

- *romantic*, interval în care hermeneutica a devenit mai complexă, încercând să dea un sens comprehensibil tuturor scrierilor oculte, greu de înțeles, transformându-se treptat într-o teorie generală a regulilor de interpretare.

Referitor la definirea conceptului de teorie generală a interpretării, s-au evidențiat – după cum arată Nicolae Râmbu - două mari orientări:

1. **metodologică sau normativă** - din antichitate până în sec. al XIX-lea, care considera hermeneutica drept „arta ce instituie reguli clare de interpretare și înțelegere a textelor”. Rolul regulilor/normelor era de a elimina subiectivismul și arbitrarul.

2. **fenomenologică sau filosofică** - începând cu sec. al XX-lea, de când hermeneutica devine o reflecție asupra fenomenului interpretării.

Obiectul hermeneuticii filosofice îl constituia chiar fenomenul interpretării, adică, transformarea a ceea ce este obscur, misterios în inteligibil. Deci, domeniul hermeneuticii filozofice este fundamental deoarece toate activitățile umane necesită un anumit efort de înțelegere.

H.G. Gadamer considera că Schleiermacher este cel care a întemeiat o teorie generală a interpretării și înțelegerii. După Schleiermacher, în actul lecturii, cititorul lasă libere intențiile autorului. Interpretarea ar însemna atunci, încercarea de a se pune în situația autorului și, retrăind actul creației, să se descopere sensul posibil al operei. Secolul al XX-lea aduce în prim plan universalitatea hermeneuticii, susținută de personalități în domeniul filosofiei precum Gadamer, Derrida, Heidegger.

Heidegger deplasează problema centrală a hermeneuticii de la interpretarea textelor la înțelegerea existențială, pe care o consideră o prezență directă în lume, deci lipsită de o simplă presupunere empirică în procesul de cunoaștere. Gadamer devenit cunoscut prin opera sa fundamentală **„Adevăr și metodă”**, vrea să demonstreze de fapt exact contrariul: este împotriva ideii de metodă în științele spiritului. În viziunea lui Gadamer, pentru a înțelege specificul cunoașterii din științele

spiritului (istorice), este necesar să se știe ce a determinat trecerea de la tradiția umanistă la obsesia metodei. Pentru autor, una din problemele fundamentale ale hermeneuticii este de a da obiectivitate interpretării, independent de cel ce face analiza și de contextul istoric în care ea este efectuată.

Termenul de **„hermeneutică”** provine din cuvântul grecesc „hermeneia” = „a rosti cu voce tare”, care asociată cu noțiunile de „hermos” = preot al oracolului din Delfi și cu Hermes-zeul înaripat care transmitea pământenilor mesajele divine, duce la semnificația de „aducere la înțelegere.”

Paul Cornea, prezintă multiplele accepțiuni ale conceptului de hermeneutică, indisolubil legat de termenul și totodată conceptul de „interpretare”:

- hermeneutica poate însemna „asertarea” unor enunțuri (valabilă în domeniul religios și juridic), medierea, îndrumarea pentru a găsi un sens ascuns, „exegeza” sau traducerea. Hermeneutica se diferențiază de exegeză prin faptul că în prim planul atenției hermeneuticii sunt conținutul și semnificația textelor, forma și amănuntele de redactare fiind în plan secund. „Exegeza poate să pretindă o sferă mai largă de operații și clarificări, pe când interpretarea presupune reguli, principii ori strategii care asigură înțelegerea profundă a operei”.

Sensurilor hermeneuticii anterior menționate, se mai pot adăuga: „extraversia” = recitarea, enunțarea și „intraversia” = pătrunderea în intenția unui text sau mesaj.

Termenul de interpretare provine din latinescul „interpretatio” care poate însemna: explicare, mediere, negociere, traducere dintr-o limbă în alta, interpretarea unei partituri - în muzică, a unui rol - în teatru, a vremii după semne - în meteorologie, etc.

După cum se poate observa, orice interpretare presupune existența unui interpret. Acest rol al interpretului, poate fi „jucat” de oricare dintre actorii unui act comunicațional sau de orice cititor care realizează o lectură. „Nu există... interpretare fără lucru interpretat și fără o persoană în beneficiul căreia e făcută. Interpretarea e totdeauna interpretare a ceva de către cineva pentru cineva. Ea e triplu relativă: față de interpret, față de obiectul interpretat și față de ceea ce vom numi beneficiar.”

Citatul anterior ne obligă să ne întrebăm dacă poate fi vorba de interpretare și fără bene-

ficiar? Interpretul și beneficiarul pot fi una și aceeași persoană?

Răspunsul la cele două întrebări îl găsim dacă acceptăm faptul că interpretarea este un aspect, iar comunicarea rezultatului interpretării către alte persoane, e altceva. În situația în care traducem un text pentru uzul personal, considerăm că interpretul și beneficiarul se identifică. Rămâne la latitudinea noastră, în funcție de importanța textului, dacă dorim sau nu să-l împărtășim, să transmitem și altora informațiile obținute din traducere. Indiferent de situație, important este faptul că interpretarea reprezintă o modalitate a înțelegerii bazată pe negocierea sensului.

2. Conceptul hermeneutic de text

Romantismul german a avut meritul de a evidenția faptul că interpretarea și înțelegerea nu se manifestă doar în legătură cu ceea ce este scris, ci ori de câte ori se realizează o raportare a omului la ceilalți oameni sau la lume. Reprezentanții acestui curent susțineau că limba nu doar unește ci și desparte oamenii. Pe de altă parte, cei care neagă această abordare susțin că individul este inefabil, că limba nu poate atinge niciodată elementul ultim al ființei umane.

În studiul *Text și Interpretare*, Gadamer a încercat să definească conceptul hermeneutic de text. Astfel, pornind de la caracterul limitativ al limbii, textul în sine a devenit o preocupare majoră pentru problematica limbajului.

Cercetările privind limbajul se pot desfășura pe două arii:

- lingvistică și semiotică, unde limba este studiată ca sistem de semne;
- gnoseologică și epistemologică, care implică studiul limbii ca mijloc de cunoaștere.

În acest context, a crescut interesul pentru fenomenul interpretării, considerat drept mediator între cititor și text, având ca finalitate înțelegerea. În concluzie, putem afirma că din perspectiva hermeneuticii, textul reprezintă doar un element tranzitoriu în procesul înțelegerii. "Lingvistul nu trece dincolo de text, în vreme ce pentru interpret important nu este textul în sine, ci ceea ce el mijlocește."

Totuși, încă nu am răspuns cerinței de a clarifica conceptul de text. Două propoziții scrise pot forma un text? Mnemoschemele pot fi considerate drept text?

"Textul conține anumite enunțuri structurate astfel încât ansamblul lor să redea fără echivoc

un anumit sens. Dar când înțelegerea nu se produce, începe un autentic dialog între cititor și textul însuși. Acest lucru este nu numai posibil ci și necesar fiindcă textul nu este un obiect, ci un monument al fenomenului înțelegerii."

Conform lui Gadamer, conținutul conceptului hermeneutic de text poate fi mai ușor determinat prin comparație cu anumite forme – limită :

- *antitextul*, caz în care e predominantă situația concretă a actorilor comunicării (ex. ironia, gluma);

- *pseudotextul* care nu are legătură cu sensul discursului, fiind practic ceea ce în limbajul cotidian numim "formă fără fond";

- *pretextul* considerat drept textul care trebuie interpretat prin ceea ce el nu vizează.

Textul poate fi considerat ca o lume și de aceea nu este niciodată singur. El poartă cu sine sintagma paradigmelor existențiale, epistemice și acționale.

Regula esențială a cercetărilor hermeneutice este reprezentată de înțelegerea întregului prin părți și a părților prin întreg. Acest mod de realizare a înțelegerii este consacrat în literatura de specialitate sub denumirea de cerc hermeneutic. În acest context, "procesul înțelegerii unui text constă dintr-o continuă pendulare între parte și întreg, extinzându-se în cercuri concentrice." Criteriul înțelegerii corecte îl reprezintă acordul părților într-un întreg.

Cercul hermeneutic, prezent de fiecare dată când are loc o interpretare sau se încearcă înțelegerea unui fenomen spiritual-istoric, are un sens pozitiv-ontologic. În viziunea lui Gadamer, cercul hermeneutic este universal.

2.1. Trei tipuri de intenții

În mediile studiilor hermeneutice, precizează U.Ecco, se utilizează o trihotomie, cea dintre „interpretare în sens de cercetare a unei *intentio auctoris*, interpretare ca investigare a unei *intentio operis* și interpretare ca impunere a unei *intentio lectoris*".

Este limpede faptul că cele trei tipuri de intenții sunt legate de text și mai precis de sensul textului. Astfel, în procesul lecturii unui text, pentru identificarea sensului acestuia, se pot parcurge următoarele etape:

- căutarea, identificarea în text a mesajului pe care autorul a dorit să-l spună (*intentio auctoris*);
- căutarea, surprinderea sensului ascuns al

textului, adică al mesajului pe care textul îl transmite cititorului, independent de intenția autorului său (intentiono operis);

Dacă sunt parcurse primele două etape se poate trece la un nivel superior al interpretării și anume:

- căutarea în text a ceea ce spune el "în raport cu propria-i coerență textuală și cu situația sistemelor de semnificare la care el se raportează";

- căutarea, identificarea în text a elementelor pe care cititorul le descoperă prin raportare la experiențele anterioare, la propriul sistem de semnificare, sau pur și simplu pentru că așa dorește el să le vadă (intentiono lectoris).

Această situație este foarte frecventă în viața noastră; de cele mai multe ori, vedem ceea ce dorim să vedem, auzim ceea ce dorim să ni se spună, nu ceea ce este și se petrece în realitate.

În esență, dacă acceptăm faptul că scopul interpretării unui text este de a căuta ceea ce a dorit autorul să ne spună, admitem și faptul că:

- un text poate genera o multitudine de interpretări, deci o infinitate de sensuri, pe care autorul poate sau nu să le conștientizeze;

- dacă există o infinitate de interpretări, este aproape imposibil de a găsi un singur sens al unui text;

- nu se știe care dintre cele trei *intenții* - *auctoris, operis sau lectoris* - generează infinitatea interpretărilor.

Nu putem să trecem mai departe fără a menționa principiul hermeneutic conform căruia opera se îmbogățește de-a lungul timpului prin interpretările care i se dau. Și pentru că pornind de la interpretarea textelor, am ajuns indirect să ne referim la istorie, merită adusă în atenție doctrina celor patru sensuri, sau doctrina celor patru lecturi, care ne spune că scrierile fundamentale pot fi înțelese în patru feluri: literal, moral, alegoric și anagogic. Astfel, "sensul literal privește întâmplările ca atare, sensul moral - ceea ce trebuie făcut, sensul alegoric - ideile în care omul crede, iar sensul anagogic - acel lucru esențial despre care omul crede în ultimă instanță și care îi poate schimba radical modul de viață."

3. Interpretarea

Asemeni hermeneuticii și didacticii, conceptul de interpretare are mai multe semnificații principale:

1. Încercarea de explicare, clarificare, explicitare a unui enunț sau text, aprofundare a unui înțeles, deslușirea a ceea ce se ascunde "dincolo de cuvinte", de ceea ce vrea să spună autorul. De menționat este ceea ce spunea Heidegger despre explicitare, anume faptul că "explicitarea se întemeiază existențial în înțelegere."

2. Încercarea de explicare a modului de în-lănțuire a componentelor unui proces, de a descoperi originea unor fenomene, de a da "socoteală" de intențiile unei persoane, ale unui text, de a indica momentele desfășurării unui proces.

3. Acțiunea de a atribui semnificații expresiilor unui limbaj formal

4. Acțiunea de a traduce dintr-o limbă în alta. "Traducerea înseamnă înlocuirea reprezentării unui text într-o limbă print-o reprezentare a unui text echivalent într-o a doua limbă."

5. Încercarea de a face o conjectură, de a media între două alternative, de a urmări implicațiile unei decizii, situații, etc. În acest context se impune și definirea conjecturii ca fiind "evaluarea opțiunilor luate în considerare la un moment dat, spre a alege pe cea mai potrivită situației și scopului urmărit."

6. Modalitatea de a reprezenta, a cânta, a dansa o operă coregrafică, muzicală, etc.

În toate cazurile de mai sus, interpretarea este considerată în același timp și activitate dar și rezultatul acestei activități. Mai mult, interpretarea este o parte integrantă a înțelegerii depline, situată pe o treaptă superioară acesteia, mai adecvată situației, mai performantă, mai edificatoare, cu rolul de a corecta, adânci, de a clarifica, de a problematiza, de a explica, etc.

Gadamer spunea că „a înțelege înseamnă totdeauna a interpreta... Interpretarea e forma explicită a comprehensiunii.”²²

Se poate afirma în concluzie, că în *procesul înțelegerii se pot distinge două etape* care nu au o limită clară de demarcație și de cele mai multe ori se întrepătrund:

- *înțelegerea*, prima etapă, elementară și automatizată, are loc în mod obișnuit, când comunicarea cu ceilalți e spontană, pe baza unor convenții acceptate.

- *interpretarea*, cea de-a doua etapă, e premeditată, se bazează pe judecăți și inferențe. Interpretarea nu reprezintă numai componenta performantă a înțelegerii, ci completează și perfecționează acțiunea acesteia.

4. Profesorul și clasa - cadru general pentru interpretare și interacțiune

Interacțiunea umană și comunicarea (întâlnirile și discuțiile), reprezintă un joc fascinant al presupunerilor și sensurilor subtile, pe care majoritatea oamenilor învață să îl realizeze într-o manieră mai mult sau mai puțin eficientă.

Dificultățile apar în special atunci când înțelesurile nu sunt clarificate sau când premisele nu sunt verificate. Aceste clarificări și verificări nu sunt întotdeauna simplu de realizat.

În clasă, în timpul orelor și nu numai, pot apărea frecvent dificultăți de înțelegere între profesor și unii elevi, iar prezența celorlalți elevi ai clasei în loc să faciliteze depășirea situației delicate, mai mult o complică. Utilizând modelul „*Premisă, Intenție, Mesaj, Receptare*,” interacțiunea și totodată relația profesor-elev, ar putea avea următoarea evoluție:

Elevul (Ionuț): *Mesajul:* „Domnule profesor, nu mă pot descurca de loc cu acest compozitor (Beethoven). Nu mă impresionează deloc, nu-mi deschide nici o poartă spre înțelegere.”

Presupunere: Am observat că profesorul Georgescu apreciază sinceritatea răspunsurilor noastre.

Intenție: O să încerc să-i spun ceea ce cred despre Beethoven. Poate mă va ajuta să înțeleg muzica simfonică. (Cu această ocazie, o să le arăt și colegilor mei că nu sunt limitat).

Profesorul (Georgescu): *Receptare:* Chiar îmi doresc ca elevii să răspundă și să răspundă sincer, mai ales Ionuț. Mă bucur, mă simt bine că într-un final a spus ceva.

Mesaj: “Ionuț, mă așteptam ca tu, cel ce ai părul lung, să fii primul din clasă care să aprecieze muzica simfonică”.

Presupunere: Ionuț mă place și are încredere în mine. Are un simț dezvoltat al umorului. Este familiarizat cu legătura dintre părul lung și muzica clasică.

Intenție: O să fac o glumă pentru a-i demonstra lui și clasei că nu sunt doar un profesor acru și rigid. Acest lucru ne va apropia și va încuraja o participare mai mare din partea clasei. Sper ca elevii să devină mai activi în timpul orei.

Ionuț: *Receptare:* Ce se întâmplă aici? Colegii râd de mine de parcă aș fi bufonul clasei. Simt un disconfort profund, ceea ce îmi generează și o stare de nesiguranță. Iată ce mi se întâmplă pentru că am încercat să fiu corect și să spun

ceea ce gândesc.

Mesaj: “Ei bine, domnule Georgescu, doar proștii apreciază acest gen de muzică. Niciun bărbat adevărat nu și-ar pierde timpul ca să audieze asemenea prostii. Nu pot înțelege de ce trebuie studiat și învățat așa ceva”.

Presupunere: Domnul Georgescu, nu vrea de fapt să fiu sincer. În plus nu agreează nici persoana mea și nici felul în care îmi port părul. Mai mult, este și destul de sarcastic.

Intenție: Îi voi arăta eu! Nu o să-și mai bată joc de mine și să scape nepedepsit. Totodată, îmi voi recâștiga poziția de leader în clasă. Nu voi mai fi motivul de răs al colegilor.

Profesorul Georgescu: *Receptie:* Acest mesaj m-a durut. Ionuț îmi trânteste aceste vorbe tocmai în momentul în care reușisem să motivez elevii. Aduce în discuție probleme vechi legate de virilitatea profesorilor de muzică. Toate acestea, tocmai în momentul în credeam că își revenise și că devenise interesat.

Mesaj: Nu avem ce discuta în felul acesta, tinere! Dacă nu ești capabil să apreciezi muzica de bună calitate, măcar poți să taci și să nu faci paradă cu ignoranța ta. (Către clasă) Acum, următoarea melodie pe care o vom audia este....

Presupunere: Ionuț, este un tânăr obraznic impertinent și indisciplinat. Nu pot să îi tratez pe cei ca el cu decență; singurul mijloc prin care această categorie de tineri poate fi făcută să înțeleagă, este forța. Este ignorant, nu îi place de mine și instigă clasa împotriva mea și a subiectului propus pentru această oră.

Intenție: O să îl îndrept eu! Nu pot tolera un asemenea comportament. Indisciplina trebuie pedepsită. O să îi arăt eu cine este șeful!

Ionuț: *Receptie:* Știu că nu sunt un elev strălucit, dar mă doare să văd că profesorul se ia de mine așa dur.

Presupunere: E doar gura de domnul profesor. Mimează bine, dar e la fel de prefăcut ca și ceilalți profesori. Am încercat să fiu sincer și acum se răzbună.

Intenție: Nu o să mai vorbesc de acum încolo, dar nici nu o să fiu atent la muzica lui stupidă. Nu are rost! Mi-ar fi plăcut să știu mai mult despre muzică, dar de acum este exclus. O să mă comport mizerabil la toate orele lui!

În urma analizei dialogului anterior, merită subliniate câteva aspecte importante:

1. Interacțiunea are loc doar când mesajele

și presupunerile din intenția emițătorului sunt clarificate. Adesea oamenii acționează defensiv față de cuvinte, fără să ia în considerare și persoana care vorbește. (Ionuț s-a grăbit în a lua o atitudine ofensivă, fără să ia în calcul faptul că domnul profesor Georgescu a spus totul în glumă și că a fost doar neîndemanatic în exprimare. Domnul Georgescu s-a grăbit în a-și forma o părere despre Ionuț, fără să ia în calcul faptul că râsul clasei l-ar fi putut jigni pe Ionuț și în consecință, atitudinea sa nu putea fi decât agresivă).

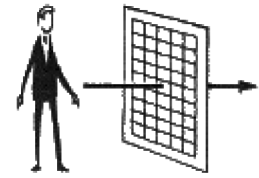
2. În afara mesajelor dintre emițător și receptor, interacțiunea include sentimente și percepții. Interacțiunea este deci, un proces de comunicare dintre două sau mai multe persoane unde atât înțelesul lingvistic și cât și răspunsul emoțional, sunt clarificate mutual ori de câte ori se impune acest aspect. Pentru o interacțiune efectivă, stabilirea relațiilor interpersonale, este mai mult decât necesară. Acest lucru induce faptul că pe măsură ce partenerii se cunosc mai bine, nevoia de verificare scade. În cazul prietenilor apropiați, de exemplu, nu trebuie să fim mereu în gardă pentru a evita neînțelegerile. Spunem că prietenii noștri ne înțeleg, ceea ce înseamnă că nu ne interpretează greșit intenția, chiar dacă limbajul este neadecvat. În plus, și noi îi înțelegem, ceea ce evidențiază încrederea noastră în ei și că faptul că simțim intenția lor de a ne ajuta și de a ne susține.

Interacțiunea eficientă este dificilă înainte ca oamenii să se cunoască; pot apare chiar crize de încredere. (Dacă Ionuț ar fi avut încredere în bunele intenții ale domnului Georgescu, nu ar fi reacționat atât de rapid lăsând profesorului prezumția de vinovăție).

3. Interacțiunea cu un grup este din start mult mai dificilă. (Râsul clasei a fost ceea ce a declanșat atitudinea agresivă a lui Ionuț. Gândul că atitudinea lui Ionuț va avea un efect negativ asupra clasei, l-a ajutat pe profesor să decidă punerea la punct a lui Ionuț într-o manieră autoritară. Cu certitudine și ceilalți elevi din clasă au avut diverse reacții individuale care vor afecta în viitor atât comportamentul față de profesor cât și față de colegul lor).

Unele dintre cauzele determinante ale situațiilor interactive, pot fi ilustrate după cum urmează: Persoana (A) - *elevul*, într-o anumită situație, dorește să comunice cu persoana (B) -

profesorul. Înainte de a decodifica mesajul, persoana A va filtra mesajul printr-o serie de "ecrane" personale. Pe parcursul acestor „ecranări”, își va pune întrebări de genul:

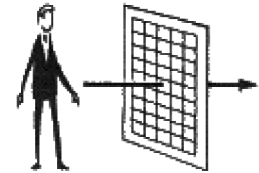
Situație

Cum percep importanța situației pentru mine?

Ce se așteaptă de fapt de la mine?

Ce nivel de limbaj îmi este necesar pentru a produce impact asupra audienței?

Cum ar trebui să încep?

Sine

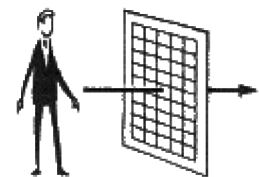
Situația în cauză prezintă siguranță pentru mine?

Poziția mea este de superioritate, egalitate, inferioritate?

Sunt evaluat?

Aceste persoane mă respectă?

Ce impresie o să fac?

Altele

Persoana (B) este prietenoasă, ostilă, detașată?

Cum îmi va răspunde?

Mă amenință?

Cum a reacționat față de ceilalți (elevi)?

Pot avea încredere în el?

Evident că *aceiași* set de întrebări și-l poate pune și persoana B-profesorul.

Când (A) încearcă să comunice cu (B), încercarea în sine și sentimentele implicate (conexe) sunt oarecum influențate, într-o situație de grup, de alte persoane (C), (D), (E), (F), (G) și (H). Toate aceste impresii, pot într-un final să-l inhibe ducându-l până la tăcere, chiar dacă el ar

vrea să spună ceva. Poate simți că riscul implicat de actul vorbirii, este mult prea mare pentru el ca să-l poată depăși.

Dacă și când va vorbi cu (B), (B) și ceilalți percep mesajul prin intermediul propriilor ecrane de percepție, asemeni figurii 1. Răspunsul lui B, filtrat prin propriul ecran, revine la (A) prin ecranul acestuia de decodare. În completarea răspunsului persoanei (B), desigur, (A) va primi și mesajele verbale sau non-verbale din partea celorlalți membri ai grupului (râsul clasei când Ionuț vorbea cu domnul profesor Georgescu). Toate aceste mesaje, unele chiar problematice și neclare, trebuie decodate de către (A) înainte de a lua decizia de a vorbi din nou sau decizia de tăcere.

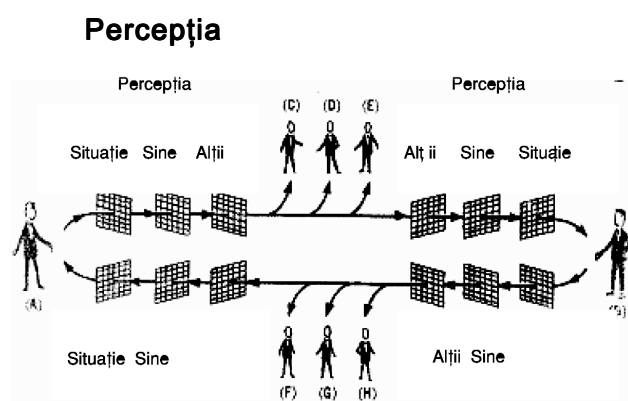

Figura 1. Ecrane de percepție în interacțiunea grupului

În procesul de interacțiune, atunci când acesta nu este blocat, persoanele implicate au șansa de a verifica și clarifica propriile percepții inițiale. Deoarece persoana (A) își emite mesajul, observă reacțiile celorlalți și primește răspunsuri, percepția lui inițială poate fi modificată. Ar putea crede, de exemplu, că nimeni nu va fi interesat de ceea ce are de spus. Dacă percepe, după ce vorbește, că ceilalți sunt interesați, va fi încurajat și mult mai motivat să emită mesaje noi. Aceasta înseamnă că, **elevul este capabil să diferențieze componentele cognitive și emoționale ale mesajului său.**

Ascultătorii săi pot manifesta interes, dar, în același timp pot avea dificultăți în înțelegerea cognitivă a mesajului. Interesul perceput îl va determina pe (A) să facă eforturi suplimentare pentru clarificarea conținutului. Prin această interacțiune pot fi evidențiate și efecte secundare. Persoana (G), de exemplu, poate avea inhibiții, dar văzând succesul persoanei (A), poate fi

tentată să emită propriul mesaj.

Noțiunea de interacțiune, deci, include atât comunicarea emoțională și cognitivă. Ceea ce este des ignorat în activitățile cu clasa de elevi, este componenta emoțională. Până când o persoană nu se simte confortabil (nu îi cunoaște pe ceilalți) nu va fi capabilă să se concentreze deplin pe componenta cognitivă a procesului de comunicare. Dacă persoana (A) vorbește cu persoana (B) și persoana (D) râde, această reacție fiind urmată de un răspuns sarcastic din partea lui (B), atunci (A) nu va mai fi tentat să continue dialogul. Un profesor sensibil va ajuta elevii să relaționeze eficient; unul insensibil, se va întreba doar de ce (A) a devenit așa tăcut și îl va îndemna să vorbească. Sensibilitatea și cunoașterea reciprocă, pot fi învățate în orele de curs și exersate în clasă. În procesul de învățare acestea au valoare și rol deosebit.

Situația anterior prezentată, mai concret dialogul profesor – elev, nu constituie un model de comunicare, interacțiune cu clasa, în condițiile existenței reținerilor de exprimare a unor sentimente negative. Din contră, deschide calea în abordarea reacțiilor negative într-o manieră productivă. Revenim asupra relației de prietenie, la situația în care deși de multe ori nu sunt de acord, prietenii, rămân prieteni. Atunci când interacțiunea este blocată, oamenii se tratează unul pe celălalt într-o manieră formală, rituală sau evită complet contactul. Când interacțiunea nu este blocată și oamenii ajung să se cunoască unul pe celălalt, se produce o ecranare mai puțin amănunțită, iar problemele care apar sunt aproape întotdeauna rezolvate.

Profesorii au cel puțin două motive importante pentru a depune efortul de a constitui clase cu elevi uniți (grupuri unite în care predomină cunoașterea, încrederea și sentimentele reciproce):

1. Prin natura lor, elevii tind să lucreze, să învețe într-o atmosferă caldă, motivantă, pentru a se putea concentra pe efortul depus, fără să-și facă prea multe probleme pentru nevoile sociale. În schimb, dacă procesul de învățare se realizează într-un mediu rece, învățarea devenită formală, va reduce elevilor profunzimea și capacitatea de asimilare a cunoștințelor. Fără un grup unit, majoritatea elevilor nu va răspunde deschis, iar profesorul va fi forțat să convingă, sau să oblige pentru a determina participarea,

implicarea lor în procesul de predare-învățare. Un mediu mai cald, informal nu va transforma ca prin minune o persoană lentă în învățare într-una rapidă, dar creează premisele și motivația necesară fiecărui elev, să își exerseze nivelul individual de competență.

2. Formarea unui grup unit, coeziv, ceea ce reprezintă o provocare în domeniul situațiilor de învățare, va determina elevii să devină persoane extrovertite, mult mai deschise comunicării directe. În fapt, abordarea multor profesori: „Să trecem la treabă – fără nonsensuri – faceți liniște și fiți atenți – trebuie să trecem prin toată materia” este o impostură a procesului profesionist de predare-învățare. Se bazează pe inhibiția determinată de frică, de teamă, ceea ce îi face atât pe profesori cât și pe elevi, mai puțin umani decât ar fi în mod normal. Este o cerință ca elevii să-și înnăbușe toate nevoile sociale (acceptanța, realizările, afectele) deoarece nu au nimic de a face cu activitățile „serioase” din clasă. Un lucru este cert: elevii nu pot îndeplini această cerință, chiar dacă sunt convinși să încerce.

5. Concluzii

Un act de comunicare reușit depinde de adecvarea conținutului și formei de exprimare a mesajului la capacitatea de percepție și înțelegere a receptorului, respectiv la starea sa sufletească. Mesajul poate fi definit drept simbolul sau ansamblul simbolurilor transmise de la emițător

la receptor, iar în cazul nostru specific, de la profesor la elevi.

În condițiile în care abordăm procesul comunicării din perspectiva obiectivelor comunicării și formelor de realizare a acestora, putem spune că prin scriere, vorbire, persuasiune, explicare, etc., avem în vedere următoarele scopuri principale:

- ❖ mesajele să fie receptate;
  - ❖ mesajele să fie înțelese;
  - ❖ să fim acceptați;
  - ❖ mesajele să provoace receptorilor o schimbare de atitudine sau de comportament (reacție).
- Câteva dintre cele mai importante cerințe ale unui proces de comunicare sunt :
- ❖ conținutul mesajului să fie ordonat, adaptat, accesibil și inteligibil receptorului;
  - ❖ limbajul utilizat să fie comun actorilor comunicării;
  - ❖ evitarea distorsiunilor, prin sincronizarea activităților emițătorului și receptorului;
  - ❖ sondarea opiniilor celor cu care se va realiza comunicarea;
  - ❖ obținerea feed-back-ului permanent de la receptori.

Comunicarea, ca schimb de idei, opinii și informații prin cuvinte, gesturi, atitudini reprezintă fundamentul activităților umane.

Lect. univ. dr. Merima Petrovici
Director adjunct CNFPIP București

„ Analiza standardelor ocupaționale, pentru funcțiile didactice, din România”

Rezumat:

This communication is meant to analyze the present-day situation of the occupational standards for the Romanian teachers, in the meantime describing the necessary stages for elaborating and revising these standards. Otherwise, it emphasizes the necessity of correlating occupational standards with Teaching Law and the COR.

1. Standardele Ocupationale in România

Prin HG 779/1999 a fost înființat Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Atestare (COSA), ce constituia cadrul legislativ necesar

pionieratului elaborării standardelor ocupaționale. Acesta și-a transferat atribuțiile Consiliului Național de Formare a Adulților (CNFPA) prin legea nr. 132/1999, privind înființarea, organizarea și funcționarea CNFPA, act legislativ ce a fost modificată prin legea nr. 253/10.06.2003.

La momentul actual sunt elaborate standarde pentru 23 de domenii de activitate, standardele ocupaționale aferente personalului din învățământ fiind cuprinse în cadrul domeniului „Educație și formare profesională, cercetare-proiectare, sport.”(M).

Conform datelor disponibile pe siteul CNFPA, la adresa <http://82.78.73.82/so/> au fost

elaborate standarde pentru următoarele funcții didactice și didactice auxiliare: M1 – Director unitate de învățământ; M2 - Educator; M4 – Inspector școlar de specialitate; M5 – Inspector școlar general; M6 - Învățător; M7 - Mentor; M8 – Profesor gimnaziu-liceu; M13 – Mediator școlar.

Din cele prezentate mai sus observăm faptul că în acest moment nu există standard ocupațional pentru funcția didactică de maestru instructor, în ciuda faptului că aceasta se regăsește în Clasificarea Ocupațiilor din România (COR), având codul 334003.

Astfel standardele ocupationale existente, pentru personalul didactic de predare, sunt structurate pe 6 domenii de competență (comunicare, curriculum, dezvoltare profesională, evaluare, formarea elevilor, relația familie-scoală-societate), aceste domenii având unități de competențe specifice fiecărei ocupații (educator, învățator, profesor învățământ secundar) și criteriile de realizare a acestora.

2. Etape ale elaborării standardului ocupațional

Informațiile necesare elaborării standardului ocupațional pentru funcția de maestru instructor se găsesc la adresa <http://82.78.73.82/so/m2.pdf> - Metodologia de elaborare și revizuire a standardelor ocupationale și a calificărilor.

După această metodologie pașii ce trebuie parcurși pentru elaborarea standardului ocupațional sunt:

1. Realizarea analizei ocupationale
2. Elaborarea standardului ocupațional
3. Definirea și elaborarea calificărilor.

1. Realizarea analizei ocupationale

Pentru realizarea unei analize ocupationale grupul de lucru trebuie să parcurgă următorii pași:

Colectarea datelor – conform metodologiei de analiză ocupatională elaborată de către CNFPA, eficiența acesteia este sporită dacă se vor selecta și utiliza instrumente și tehnici de colectare a datelor, cum ar fi – Observarea și vizita de teren, Studiul fișelor de post, Interviu individual, Interviu structurat de grup/atelieră de lucru, Chestionarul, Întâlniri ale experților/conferințe, Analiza standardelor existente, inclusiv a celor provenind din alte țări.

Analizarea datelor colectate și completarea formatului standard al analizei ocupationale – formatul standard cuprinde - Funcții majore, Activități specifice, Rezultate ale

activităților, Etaloane calitative asociate activităților sau rezultatelor acestora, Cunoștințe teoretice, Deprinderi practice, Atitudini specifice, Contextele în care se pot desfășura funcțiile majore/activitățile specifice ocupației, Niveluri de responsabilitate (vezi anexa 1).

2. Elaborarea standardului ocupațional presupune:

- ❖ Identificarea unităților de competență;
- ❖ Stabilirea tipurilor unităților de competență;
- ❖ Identificarea elementelor de competență;
- ❖ Revizuirea structurii;
- ❖ Definirea unităților de competență;
- ❖ Descrierea unităților de competență;
- ❖ Revizuirea finală a standardului ocupațional.

3. Definirea și elaborarea calificărilor.

Aplicarea regulilor de combinare pentru definirea calificărilor asociate – au rolul de conduce la definirea calificărilor corespunzătoare sectorului și trebuie să respecte următoarele șase principii - Calificările definite prin intermediul acestor reguli trebuie să reflecte nevoile existente pe piața muncii; Calificările definite prin intermediul acestor reguli trebuie să fie aprobate de către asociațiile patronale și sindicale reprezentative; O persoană calificată pentru oricare dintre calificările definite prin intermediul acestor reguli trebuie să aibă o perspectivă reală și legală de angajare; Utilizarea acestor reguli nu trebuie să conducă la definirea unei calificări care reflectă doar necesitățile unei singure companii din sector și care nu oferă individului perspectiva unei rute de progres ulterioară (orizontală sau verticală) pe piața muncii; Regulile de combinare permit alegerea unităților de competență care pot fi combinate pentru a defini calificările cerute pe piața muncii; Regulile de combinare identifică și combinațiile unităților de competență interzise, dacă este cazul.

Elaborarea calificărilor – ce trebuie să parcurgă două trepte de realizare - Stabilirea nivelului calificării; Definirea calificării. (vezi anexa 2)

4. Necesitatea elaborării SO

Se poate observa că nu există o concordanță în ceea ce privește COR, SO și legislația învățământului – legea 128/1997, art. 5 (funcții didactice) și art. 6 (funcții didactice auxiliare).

Pentru funcțiile de conducere, îndrumare și control (art 20 și art 25), corespondența legislației, COR, SO arată astfel:

Nivel	Legea 128/1997	COR	SO
unitățile de învățământ	director	122910	M1
	director adjunct	-	-
inspectoratele școlare	inspector școlar general		M5
	inspector școlar general adjunct	-	
	inspector școlar de specialitate	235203	M4
	inspector școlar	-	-
Minister	inspector general,	-	-
	inspector principal de specialitate	-	-

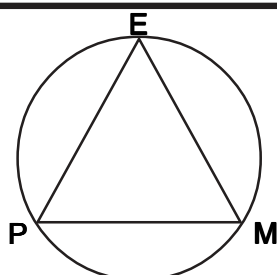
5. Concluzii

Este necesar sa se realizeze o concordanta intre COR, SO si legea invatamantului, deoarece ocupatiile din domeniul educatiei au trasaturi specifice si nu pot fi asimilate cu ocupatii asemănătoare din alte domenii de activitate, pentru ca mai apoi sa fie elaborate standarde ocupationale si standarde de formare pentru toate functiile din domeniul educatiei.

**Șef birou DORIN ROȘCAN,
Inspector FELIX GODEANU,**

**Centrul Național de Formare a
Personalului din Învățământul
Preuniversitar**

COMUNICAREA DIDACTICĂ ÎN FORMAREA FORMATORILOR

*Motto: „ Să instaurezi un echilibru nici stabil, nici instabil, ci «metastabil» între trei elemente componente ale triunghiului pedagogic: elevul, profesorul, obiectul de învățat și de predat... ”
Hameline*

1. TRIUNGHIIUL PEDAGOGIC

Metastabilitatea impune, credem, mai mult decât sublinia Hameline. Ea aduce nu numai posibilitatea de a nu ignora nici unul dintre elementele triunghiului - el gândea la elev - ci și mobilitatea atenției, grija ca fiecare dintre elemente să se dezvolte. Când și elevul și domeniul (domeniile) de cunoaștere investigat, dar și formatorul (se pare ca acesta ar fi elementul căruia i-a venit rândul sa fie neglijat) se vor desăvârși continuu, atunci funcționează optim fluxurile stabilite, se nasc altele noi și se infirmă relațiile în favoarea celor benefice.

Triunghiul, ca formă perfectă pentru ilustrarea permanenței imaginii și integrității de funcționare a sistemelor, nu permit priorități, dar evidențiază relația, mijlocul și strategiile. În căutarea unui asemenea loc de ilustrare a viabilități componentelor ne aflăm și noi...

Căutăm calea de a reliefa că important în actul didactic este să se pună simultan în acord exigențele pedagogice cu rigoarea pe care o impun coerența argumentării și farmecul ei (cuceritor), dar neignorând nimic din ceea ce ar face susceptibilă informarea, problemele zilnice ale practicii școlare ori pe acelea care aduc străluciri și/sau umbre atitudinii partenerilor. De aici, din permanența incertitudinii, se nasc procedee, metode. Căutarea noastră se întemeiază pe adevărul, sperăm de toți recunoscut, că **didactica nu se rezuma nici la obiective, nici la conținuturile de transmis, nici la statutul psihosocial al elevului sau la reprezentările acestuia, ci rămâne cu necesitate o intervenție riscantă și chiar întâmplătoare, subordonată scopurilor și metodelor.**

Dorim să identificăm locul și momentul în care fiecare dintre cele trei elemente ale

triunghiului pedagogic să se regăsească neîngrădite de timp; să ofere formatorilor, de orice fel și pentru orice contexte, metode, tehnici, instrumente pentru conștientizarea și dezvoltarea nevoii de comunicare.

Ideea centrală a demersului propus este ca cel care comunică sieși ori altuia se angajează la o confruntare, la autoobservare, autoanaliză, se descoperă și valorizează. Formatorul va începe cu sine, va continua motivându-i pe alții, ajutându-i să se auto motiveze, și va reveni mereu pentru a răspunde din nou și din nou. Rostind, formulând gânduri, simțiri, zvăcniri de o clipă descoperind nu numai adevărurile cuvintelor și ideilor, nu numai sensurile pe care altfel nu le-ai fi bănuțit, ci și frumusețea formelor, bucuria întâlnirii cu ele, dorința redescoperirilor, ori a drumului spre ...

Locul, mijlocul, cadrul, prilejul, forma căutată de noi doresc să pună accentul pe formarea inițială și continuă prin analiză și înțelegere a comunicării, apoi pe utilizarea celor comunicate în relațiile interpersonale și de grup, în valorificarea lor socială. Vrem diminuarea efectului generat de învățământul frontal, diferențiat, desfășurat în fața maselor mari (de elevi, studenți, formatori). Speram în soluții care vor împlini ceea ce nici școala, nici societatea, nici familia nu dau: nevoia de activitate individuală și în grupuri (chiar) mici. Răvnim la șansa unor exerciții de comunicare prin condiția de a crea situații de comunicare veridice, nuanțate, convingătoare, eficiente, formatorului revenindu-i intervenția de subliniere, elucidare, diversificare, demonstrare, deturnare spre noi variante de căutare și interpretare sistematică, profundă, nuanțată. Gândim la posibilitatea de cunoaștere și autocunoaștere la vreme, cu o secundă mai înainte, a propriei ființe, a celui alt și a realității înconjurătoare, care să favorizeze armonizări viabile, de durată, din care să derive forța, adeziunea și asumarea curajului de a ne comunica doar comunicând...

O facem convinși că dispunem și de momentul cel mai favorabil, cel al pătrunderii "tehnicilor multimedia, doritoare să afle care sunt nevoile de învățare cerute de noile tehnologii" și "care sunt noile mijloace multimedia ce ar putea contribui?" (Noirhome și Goffinet, 1995). La noi se trece peste o perioadă în care, se știe, înainte de 1989, de peste un sfert de secol în care audiovizualul a existat doar teoretic și "in laborator", direct la îmbinarea informaticii cu

telecomunicațiile și televizorul, iar după 1990 se pare că trecem de la o extremă la alta...

Dar avantajele pot deveni dezavantaje prin entuziasm necritic, iar dezavantajele avantaje prin însușire sistematică și profundă a principiilor, corelata cu urmărirea efectelor la toate vârfurile triunghiului pedagogic. Avem deja mai multe calculatoare în școli decât numărul televizoarelor existente vreodată, al videoscoapelor și al altor mijloace. Acestea sunt mult mai persuasive, scot mai ușor din circuit pe cei care nu le domina. Cine vor fi aceia?... Ele vin, elevii le vor, mai rămân informaticienii și chiar informatorii de informații...

Multimedia **împlinește** nevoia de a ști, de informare și pe cea de a domina tehnologiile. E nevoie de atitudini adecvate, inclusiv critice, nu distructive, nihiliste, sceptice, pesimiste. Posibilitățile multimedia cu cele ale omului formator - singurul validat, totuși - pot scoate în lumină dimensiunea socială a învățării, demonstrându-se importanța conflictului socio-cognitiv în construcția, în înțelegerea, valorificarea și confirmarea cunoașterii (Neculau, 1994; Mugny, 1985; Newman, 1989). Întâlnirea, reunirea lor sub coordonarea formatorului - pedagog ar genera cercetări și experimentări în care se întâlnesc motivarea angajării și bucuria ei, ce ar favoriza cultivarea excelenței. Credem în posibilitatea întâlnirii, dintru început, a motivațiilor cognitive cu cele afective în acțiunea de formare, chiar prin evidențierea și conștientizarea lor.

Suntem convinși că triunghiul ca formă geometrică este perfect și nu poate fi înscris decât unei alteia pe măsură: cercului. Este cercul în care încap trecutul, prezentul și viitorul formatorului/formatorilor și ale celui alt /celor altă - a se vedea reprezentarea grafică - cu toate acumulările și așteptările, dificultățile și înlesnirile... Este cercul cel care vine să includă și disciplina și bucuria muncii, evidențiindu-le, asemenea unui laborator de comunicare educațională?...

2. IPOSTAZE DIDACTICE

Orice efort de învățare în care se lasă antrenat cineva presupune inevitabil posibilitatea alegerii dintre multiplele modalități la care ar putea recurge. Subiectul are să se lăsa dependent de formator, propunându-și doar să reacționeze la ceea ce i se oferă, arată, cere, punând însă condiții:

- ❖ "arată-mi cum faci și voi face" (imitația);

- ❖ “explică-mi” (transmiterea);
- ❖ “corectează-mă și orientează-mă” (exercițiul/antrenamentul), dar poate avea și inițiativa învățării, cerând;
- ❖ “lasă-mă să cercetez eu informația” (explorarea);
- ❖ “lasă-mă să încerc, să greșesc și să corectez” (experimentarea);
- ❖ “lasă-mă să fac eu proiectul” (creativitatea).

Aceasta dubla ipostază a învățării reliefează un element comun, și anume: că orice om este și autodidact, având competențe matematice, de învățare; că cel ce învață are conștiința, mai mult sau mai puțin exactă, a “zonei (sale) de dezvoltare proximă” (Vîgotsky, 1962) și că originea acestei conștiințe poate fi conștiința cognitivă sau conștiința afectivă. A doua probă a competențelor matematice o constituie conștiința rupturilor de echilibru intervenite la un moment dat, care se pot și se cer transformate, cu ajutorul direct/indirect al formatorului, în reechilibrări majore.

Pe baza acestor constatări, fiecare își ajustează gradele de dificultate apelând la cel care îi furnizează indicii (Bloom) sau la sine, alimentându-și propria motivație (Atkinson), ajungând, pe o cale sau alta, ca reușita să îi producă plăcere deosebită.

Didactica, la rândul ei, îmbracă haina dublelor ipostaze, transformându-se în autodidaxie, când funcțiile formatorului sunt asumate de cel care învață.

Prin simetrie, se poate observa că formatorul caută între cele șase ipostaze ale elevului pe cea mai favorabilă sieși și aceluia, doar că el nu poate lăsa timp nefolosit în raporturile de învățare.

Însuși formatorul recurge la utilizarea oricărei forme din perspectiva auto formării - motivație simultană celei de formare, dar care va deveni fundamentală pentru etapele următoare. Motivația auto formării, cultivarea ei, constituie proba de evaluare a rezultatelor învățării în școală, ca învățare asistată. Manifestarea ei este dată de disponibilitatea față de toate formele și solicitările.

Pedagogii din Liege - Denis și Leclercq - spun **că “la o ambivalență matematică trebuie să corespundă o polivalentă didactică a formatorului”.**

3. ÎNVĂȚARE ȘI COMPETENȚE DE ÎNVĂȚARE.

Se poate conchide, acum, că cele șase libertăți la alegere ale elevului în situația de învățare sunt, în realitate, șase paradigme de la care pornește formatorul.

Imitația îndeamnă la trăirea învățării în context, la aprofundarea temei și, favorizează dirijarea implicită, latentă. Este singura în măsură să genereze adeziunea.

Transmiterea mesajului printr-o comunicare intenționată se face fie direct, prin lecții, conferințe; fie indirect, cu mijloace adecvate: cartea, presa scrisă sau audiovizuală.

Exercițiile sistematice, conduse de formator, au scopul creării deprinderilor, automatismelor, rutinei. Pentru a menține motivația tuturor partenerilor din proces este necesară **interpretarea rezultatelor și corectarea lor.**

Descoperirea, exploatarea liberă, beneficiază numai de consultarea formatorului pentru formularea problemelor și identificarea soluțiilor.

Experimentarea pe baza unor ipoteze personale are importanță, spune chiar J. Piaget, ea generând practici (la copii), chiar dacă nu sunt decât repetiții ale celor făcute de adulți.

Creația poate îmbrăca diferite forme, de la muzică la textele literare și/sau științifice, obiecte etc. Important este ca formatorul să o stimuleze și să o lase să se manifeste, indiferent de forma sa individuală sau colectivă.

Cei doi pedagogi amintiți, de la Serviciul de Tehnologie a Educației din Liege: Denise și Leclercq, printr-o schemă a paradigmelor, arată că toate se întâlnesc în imersiune, într-o scufundare în temă, în preocuparea comună a elevului și a formatorului, fiindcă, din perspectiva psihologiei cognitive, învățarea este rezultatul a patru parametri fundamentali care mobilizează cunoștințele:

1. acțiunea subiectului;
2. necesitatea unui dezechilibru;
3. trecerea la o activitate interiorizată;
4. conștientizarea funcționării sale, precum

și a strategiilor și procedeelelor.

Punerea în valoare a învățării numai prin procesul modificărilor comportamentale poate conduce la astfel de schimbări, spune Nyhan (1991), numai dacă la cei în cauză se constată competențe de învățare, adică: cunosc modali-

tățile în care pot învăța mai bine; sunt gata să își constate propriile performanțe și capacități de ameliorare a acestora; acceptă responsabilitatea pentru propria învățare și dezvoltare; sunt convingși, exersează diferite metode de învățare; repun în discuție autoritatea ideilor reținute; utilizează erorile pentru o transformare pozitivă, ca mijloace de învățare și dezvoltare mai bună a

înțelegerii; au o atitudine deschisă și de încredere față de alții; sunt experți în "învățarea fortuită", adică sunt capabili să își ofere lecții de viață oricând; sunt investitori în propria formare și dezvoltare.

Prof. TUDOR DEACONU
directorul Casei Corpului Didactic
Caraș-Severin

„Planificarea educației bazată pe consultarea partenerilor”

EXPERIENȚA C.L.D.P.S. CARAȘ-SEVERIN

Argument

Corelarea ofertei educaționale cu nevoile de dezvoltare economică și socială favorizează creșterea șanselor de ocupare a absolvenților învățământului profesional și tehnic și a contribuției acestora la creșterea productivității, a creșterii economice și sociale în general.

Ce ne-am propus?

Întărirea rolului parteneriatului pentru formarea profesională, deoarece noi credem că partenerii sociali nu trebuie să aibă doar rolul de observatori în activitatea de formare profesională ci trebuie să participe efectiv la procesul de pregătire a deciziilor, la coordonarea și planificarea învățământului profesional și tehnic în context european.

Cu ce scop?

Formarea profesională este un instrument important pentru elaborarea politicilor sociale și economice care contribuie atât la creșterea ocupării, a coeziunii sociale cât și la menținerea competitivității crescute a forței de muncă. Totodată, având în vedere experiența elaborării în parteneriat la nivelul Regiunii Vest a Planului de Dezvoltare Regională, s-a conturat ideea extinderii parteneriatului atât în procesul de elaborare precum și în cel de implementare a acțiunilor prevăzute în PRAI.

Ce am reușit?

Experiența legată de înființarea și funcționarea **Colegiului Director** în județul Caraș-Severin a furnizat o serie de idei de bună practică dar și de identificare din mers a obstacolelor întâmpinate în sistemul de învățământ precum și a soluțiilor găsite pentru depășirea acestora.

Tematica întâlnirilor lunare, a avut în vedere fiecare prioritate regională, a fost stabilită astfel încât să coincidă cu calendarul acțiunilor specifice

ale fiecărui an școlar. Responsabilitatea aspectelor organizatorice a revenit pe rând unităților școlare din județ, pe baza liberei opțiuni. Astfel, cu ocazia acestor întâlniri, a fost posibil ca majoritatea unităților școlare să aibă oportunitatea de a-și prezenta oferta, valorile și experiența în fața Colegiului Director. Fiecare întâlnire a avut invitați speciali din diferite instituții reprezentative la nivel local, regional și național.

Obiectivul întâlnirilor periodice a fost sporirea gradului de conștientizare al partenerilor sociali în ceea ce privește rolul lor, beneficiile și posibilitățile de a stabili parteneriate în planificarea și elaborarea strategiilor legate de învățământul tehnic și profesional în context local și regional. Au fost accentuate aspecte legate de elaborarea de curriculum, planificarea în educație, identificarea calificărilor viabile pe piața muncii, orientarea în carieră, standarde de formare profesională, competențe și evaluare, nevoile pieței muncii, implementarea curriculumului (*practică/experiență la locul de muncă, lecții susținute de experți din mediul economic, etc.*) și acordarea de sprijin factorilor de decizie din școli (*participare în Consiliul de Administrație, elaborarea de CDL, CDS, etc.*).

Rezultatele:

Rezultatul acestor întâlniri s-a concretizat în regândirea rețelei școlare și a domeniilor de pregătire la nivel județean, cu accent pe diminuarea ponderii calificărilor profesionale excedentare în favoarea celor cu reale perspective de ameliorare a cererii pe piața locală și regională a forței de muncă. Impactul major a fost resimțit și la nivelul unităților școlare datorită reorganizării ofertei școlare în funcție de resursele materiale, umane și financiare, eficiența parteneriatelor în educație și formare profesională, particularitățile economico-sociale locale și

recomandările din documentele de planificare locale și regionale.

Instituționalizarea dialogului social și participarea partenerilor sociali în procesul decizional au fost susținute permanent de structurile sociale organizate:

❖ **la nivel regional: Consortiul Regional** înființat în cadrul programului de modernizare a învățământului profesional și tehnic, Phare TVET 2001

❖ **la nivel județean: Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social în TVET (CLDPS)**, cu rol decisiv în elaborarea și implementarea Planului Local de Acțiune privind dezvoltarea învățământului profesional și tehnic (*fundamentarea planului de școlarizare și restructurarea rețelei unităților de învățământ*).

Conducerea CLDPS Caraș-Severin a reușit să obțină în timp util sprijinul și colaborarea unor instituții și companii importante din județ pentru inițierea **procedurii de transformare în asociație cu personalitate juridică**. Este vorba despre **Centrul de Afaceri Reșița** (ONG), **Direcția Muncii Solidarității Sociale și Familiei Caraș-Severin**, **Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România (CNSLR) Frăția**, **CNS „Cartel ALFA”**, **Primăria Reșița**, **AJOFM Caraș-Severin**, **Instituția Prefectului**, **Consiliul Județean Caraș-Severin**, **Primăria orașului Băile Herculane**, importante societăți comerciale și un număr important de parteneri, cu rol de observatori,

personalități marcante ale vieții culturale, științifice sau profesionale.

Experiența unică la nivel național, demersul realizat și ideile echipei din cadrul CLDPS Caraș-Severin au fost diseminate și reprezentanților celorlalte județe prin intermediul unor intervenții și dezbateri în plenul ședinței Consortiului Regional Vest din data de 5 mai 2006 (*în Ordinea de zi a ședinței, la pct. nr. 3 se menționează „O inițiativă de succes: cazul CLDPS Caraș-Severin”*). Pentru inițierea unui demers organizatoric asemănător, fiecare județ participant a primit documentația realizată de către CLDPS Caraș-Severin, în format listat și electronic. Intenția membrilor fondatori este de a sprijini procesul de înființare a cât mai multor asociații cu personalitate juridică și cooptarea acestora la crearea unei **federații reprezentative la nivel regional și național**.

Membrii CLDPS Caraș-Severin subliniază importanța restructurării sistemului de învățământ profesional și tehnic și consolidarea parteneriatului social în contextul descentralizării serviciilor de educație și formare profesională. Dezvoltarea acțiunii colective, a dialogului social instituționalizat și a spiritului partenerial în planificarea ofertei școlare au la bază interesele comune privind educația și formarea profesională a diferiților actori sociali.

Prof. Ion CHIOSA,
Inspector școlar de specialitate,
ISJ Caraș-Severin

DE LA CONFERINȚA EDAR , “DRAWING THE STRANDS TOGETHER”, LA “DIDACTICA INTERNAȚIONAL” 2008

În luna octombrie a anului 2007 Resita a fost gazda primei conferințe naționale EDAR (Educational Drama Association in Romania) pe tema creativității în educația formală și non-formală a tinerilor și adulților. Evenimentul a reunit specialiști în domeniul educației formale și non-formale din întreaga țară, și a avut-o ca invitat special, pe d-na Jane Loudon, conferențiar la Universitatea din Chester, Marea Britanie, Departamentul pentru arte interpretative, Coordonator al Programului de studii dramatice și de teatru.

Urmare a excelenței colaborări pe care asociația EDAR a avut-o în ultimii ani cu departamentul mai sus menționat al Universității din Chester, respectiv a susținerii acestei manifestări de către Consiliul Județean Caraș-Severin, Inspectoratul Școlar și Casa Corpului Didactic Caraș-Severin, în cadrul Seminarului „Didactica Internațional”, ediția 2008, d-na conferențiar împreună cu 25 de studenți de la Universitatea din Chester au fost din nou oaspeții orașului și județului nostru, unde au susținut o serie de ateliere și activități demonstrative atât în Resita, cât și în principalele școli din județ, în perioada 19-24 mai 2008, pe tema dialogului intercultural.

Prezenta studenților și ad-nei conferențiar din Marea Britanie în rândul elevilor din oraș și județ a fost o continuare a relațiilor deja existente și o posibilitate de multiplicare a informației și expertizei legate de abordarea fenomenului educației interculturale și de dezvoltarea parteneriate cu școlile din județ privind practica pedagogică a studenților și cu Universitatea „Eftimie Murgu” Reșița unde au fost primiți în Sala Senatului de D-na Rector, prof. univ. dr. ing. Doina Frunzăverde și în Aula Magna unde a avut loc deschiderea festivala a Seminarului „DIDACTICA INTERNAȚIONAL 2008”.

Atelierele și activitățile susținute de oaspeți s-au desfășurat la Liceele Teoretice „Mircea Eliade”, „Traian Lalescu”, „Diaconovici-Tietz” și „Traian Vuia” din Resita, respectiv la Liceul Teoretic „General Dragalina”, Oravița și la Liceul Teoretic „C.D. Loga” din Caransebeș. Periplul județean al evenimentului „Didactica Internațional Intercultural 2008” a inclus de asemenea Moldova-Noua, Berzasca, Bozovici, Herculane, Șopot și Carașova, în dorința de a oferi unui număr cât mai mare de elevi și profesori oportunitatea schimbului de experiență.

Prof. Cristina Lerch – director Liceul Teoretic „Mircea Eliade” Reșița - Vicepresedinte EDAR

ESEURI ȘI COMPUNERI ALE EVILOR

În luna octombrie 2010, în preajma Sărbătorii Zilei Naționale a Austriei, 26 octombrie, organizăm în Banatul de Munte o întâlnire aniversară, sub genericul: După 20 de ani...

În întâmpinarea acestui eveniment am organizat un Concurs de eseuri și compuneri pentru elevii din județul Caraș-Severin.

Creațiile elevilor, la liberă alegere, am dorit să încerce să răspundă la câteva din următoarele întrebări:

1. Dacă s-ar relua astfel de schimburi sub aceeași generoasă denumire:

Kinderferienaktion – ce credeți că ați putea să învățați în timpul petrecerii unei vacanțe în Austria?...

2. Ce ați face dacă ați trăi mai mult timp sau ați învăța în Austria?...

3. Cum și cu ce v-ar ajuta astfel de schimburi la reîntoarcerea în România?...

4. Care ar fi mesajul tău pentru cei care au organizat, dar și pentru cei care ar putea organiza astfel de mobilități la nivelul Uniunii Europene?...

REDĂM ÎN CONTINUARE CÂTEVA DIN ACESTE CREAȚII:

O FĂRĂMĂ DE SUFLET

Banatul, tara mea de suflet, este locul unde natura sau divinitatea a asezat totul cu grija. Sunt munti inalti imbracati in mantia verde a padurii, dealuri impodobite cu vii si livezi, dar si nemarginire de pusta, acoperita de aurul toamnei bogate. Cred si stiu, ca Banatul de munte e un colt de rai, pe care trebuie sa-l facem cunoscut si altora. Kinderferienaktion este o actiune care poate fi privita ca o punte de legatura intre Stiria si Banat, intre Austria si Romania. Romania, ca membru al U.E. are nevoie de cat mai multe legaturi cu tarile din Europa. Numai astfel impartind din frumusetea noastra putem primii din frumusetea lor. Si cata frumusetate exista in Austria, o tara a maretiei alpine ce-ti taie rasuflarea... Daca as avea sansa sa traiesc o perioada in Austria, sau daca as invata in Austria, as incerca sa daruiesc o parte din bunatatea sufletului romanesc si as lua de la ei bucuria de a trai intr-o societate in care ordinea si disciplina sunt o caracteristica a vietii de zi cu zi. Le-as darui frumusetatea poeziei eminesciene si as lua in schimb farmecul valsului lui Strauss si le-as spune ca Dunarea lor e si Dunarea noastra... frumoasa Dunare albastra. Mesajul meu pentru cei care au organizat timp de 20 de ani aceste actiuni este :

“Continuati sa construiti aceste puncte pentru ca ele vor uni țări... oameni... și destine!”

***Cristina CIOBOTEA, clasa a X-a mate.info.germ,
Liceul Pedagogic “C.D.Loga” Caransebes***

EIN STÜCKCHEN HERZ

Das Banat, mein Heimatland, ist der Platz wo die Natur oder das Göttliche alles mit größter Vorsicht hingelegt hat. Es gibt hohe Berge die in dem grünen Mantel des Waldes gekleidet sind, es gibt Hügel, die mit Weinreben und Obstgärten überseht sind, aber es gibt auch eine weite, ausgedehnte Wiese, die von dem reichen Herbstgold bedeckt ist.

Ich glaube und ich weiß, dass das Banater Bergland, ein Stückchen Himmelreich ist, das wir auch anderen zeigen müssen. Kinderferienaktion ist eine Aktion die als Brücke zwischen Steiermark und dem Banat, zwischen Österreich und Rumänien gesehen werden kann.

Rumänien, als Mitglied der E.U., benötigt so viel wie mögliche Verbindungen zu den Ländern Europas. Nur so, indem wir von unserer Schönheit austeilen, können wir von ihrer Schönheit erhalten. Und wieviel Schönheit man in Österreich antrifft, ein Land der Berge das einem dem Atem raubt.

Wenn ich die Gelegenheit hätte für eine zeitlang in Österreich leben zu können, oder wenn ich in Österreich studieren würde, würde ich versuchen einen Teil der Gutmütigkeit der rumänischen Seele zu verschenken und würde von ihnen die Freude am Leben in einer Gesellschaft in der Disziplin und Ordnung ein Wesenszug des Alltags sind, mitnehmen.

Ich würde ihnen die Schönheit der Gedichte Eminescus schenken und würde als Gegenleistung den Zauber des Straußwalzer mitnehmen und würde ihnen sagen, dass ihre Donau auch unsere Donau ist... die schöne, blaue Donau.

Meine Botschaft für diejenigen, die 20 Jahre lang diese Aktion veranstaltet haben ist: „Baut weiter diese Brücken, denn sie werden Länder..., Menschen... und Schicksale verbinden!“

**Ciobotea Cristina, Klasse X
(Mathematik-Informatik, Deutsche Abteilung)
Pedagogisches „C.D.Loga“ Lyzeum Karansebesch,
Kreis Karasch-Severin, Rumänien**

AUSTRIA, CE ȚARĂ INTERESANTĂ!

Austria e o țară mică, dar cu o mare importanță în lume și cu o istorie interesantă. Ea știe să unească toate constituențele unei țări puternice. Banatul care a făcut o dată parte din Austria, este supranumit Mica Austrie, iar orașul Timișoara, Mica Vienă.

Trăind aici în Banat ai impresia că trăiești în Austria, fiindcă oamenii de aici sunt de mai multe naționalități și majoritatea sunt oameni cumsecade. Austria cu monumentele ei, una din capitalele lumii, un tezaur al civilizației europene, are și această dimensiune umană deosebită. Propune un tip de om, care se numește cumsecade, amabil, placid, deschis către alții, incapabil de dispreț și ură pentru cei care nu sunt de naționalitatea lor.

Dacă aceste castele sunt o veritabilă coroană a unui stat care a cucerit lumea prin frumusețea idealurilor sale. Aș vrea să cunosc oamenii de aici, aș vrea să văd dacă sunt tot atât de minunați ca și țara lor. Aș vrea să-mi fac mai mulți prieteni aș vizita această țară, aș dori să vizitez minunatele castele, adevărate capodopere, dar și simboluri ale unei țări și unui popor care unește istoria cu civilizația contemporană. Este un model de țară care nu și-a uitat trecutul într-un prezent care este tot mai modernist. Aș adăuga în memoria sufletului meu fiecare imagine care m-a impresionat, fiindcă îmi dau seama că pe undeva ajung în lăcașul unde se reconstituie biografia mea, ca în sufletul fiecărui bănățean.

Aș dori să povestesc oamenilor despre bogățiile Austriei. Nu e vorba despre monumente de artă și arhitectura acestei țări. Eu aș vrea să povestesc despre austrieci, despre oamenii care trăiesc în această țară, la fel de minunați ca și țara lor. Cred că cetățenii localității își vor da seama că aceste povestiri sunt și ale lor, într-o lume însetată de frumos și bună cuviință, de normalitate. Doar așa ei păstrează în sufletul lor imaginea unei Austrii minunate, un vis și un paradis.

**Cimpoescu Vasilica,
Cenaclul Național „Săgetătorul” al celor mai talentați elevi la literatură,
filiala Caraș Severin, Cercul literar Berzovia, Grupul Școlar Industrial Bocșa**

ÖSTERREICH, WELCH INTERESSANTES LAND!

Österreich ist ein kleines Land, aber von großer Bedeutung in der Welt und mit einer interessanten Geschichte. Es weiß, wie man alle Konstituenten eines mächtigen Landes vereinen muss. Das Banat, das einst Teil von Österreich war, wird auch noch „Das kleine Österreich“ genannt, und die Stadt Temeswar wird sehr oft „klein Wien“ genannt.

Wenn man im Banat lebt, hat man den Eindruck als ob man in Österreich leben würde, weil die Menschen hier mehreren Nationalitäten angehören und die meisten anständige Leute sind. Österreich mit seinen Monumenten, einer der Hauptstädte der Welt, einen Schatz der europäischen Zivilisation kennt auch diese besondere, menschliche Dimension. Ein Typ Mensch wird vorgeschlagen, den man anständig nennt, der freundlich, friedlich, offen für andere, unfähig, Verachtung und Hass für

diejenigen, die nicht seiner Nationalität sind, aufzubringen, ist.

Wenn diese Türme eine echte Krone eines Staates, der die Welt durch Schönheitsideale erobert hat sind. Ich möchte die Leute hier kennenlernen, ich will sehen, ob sie ebenso schön wie ihr Land sind. Ich möchte mehr Freunde kennenlernen, ich würde dieses Land besuchen, ich möchte die schönen Burgen besuchen, richtige Meisterwerke, aber auch Symbole eines Landes und eines Volkes, das die Geschichte mit der modernen Zivilisation vereinigt. Es ist ein Modell eines Landes, das seine Vergangenheit, in einer immer moderner werdende Gegenwart, nicht vergessen hat. Ich würde in die Erinnerung meines Herzen jedes Bild, das mich beeindruckt hat, hinzufügen, weil ich merke, dass ich irgendwie in eine sogenannte Wohnung gelange, wo meine Biographie rekonstruiert wird, wie im Herzen jedes Banater. Ich möchte die Menschen über die Reichtümer Österreichs erzählen. Es geht nicht um Kunst-und Baudenkmäler dieses Landes. Ich möchte über die Österreicher, über die Menschen, die in diesem so wunderbaren Land leben, so wunderbar wie ihr Land selbst, reden. Ich glaube, das die Bewohner der Ortschaft merken werden, dass diese Erzählungen auch ihnen gehören, in einer Welt die nach Schönheit und Normalität dürtstet. Nur dadurch behalten sie das Bild eines wunderbaren Österreichs, eines Traumes, eines Paradies in ihrem Herzen.

Cimpoeșu Vasilica, Nationalkreis „Săgetătorul” der begabtesten Schüler in Literatur, Filiale Karasch- Severin, Literaturkreis Berzovia, Grupul Școlar Industrial Bocșa

O VACANȚĂ DE VIS

Adesea visez că voi vizita Europa, că voi călători prin multe țări de care am auzit atâtea și atâtea lucruri, dar niciodată nu le-am văzut cu ochii mei.

Visele acestea vor deveni cândva realitate și voi lupta din răsputeri să le îndeplinesc. Primele țări în care aș vrea să merg sunt: Austria, Franța și Grecia.

Austria este o țară foarte frumoasă în care aș putea să vizitez Alpii cu minunatele lor masive, Viena unde aș dori să văd cele mai vechi clădiri și în special centrul istoric. Aș putea învăța obiceiurile, tradițiile acestei minunate țări și poveștile care încă trăiesc printre ruinele vechilor cetăți. Aș putea învăța limba germană, limba oficială a acestei țări, o limbă atât de dragă mie, pe care din păcate nu am avut ocazia să o învăț și aș fi mândră la întoarcerea în România sau dacă voi merge în orice altă țară, că o știu.

De multe ori mă gândesc dacă aș putea să trăiesc în altă țară, cu siguranță că Austria ar fi una din ele. Dacă ar fi să trăiesc o perioadă de timp în Austria mi-ar plăcea să învăț cât mai multe tradiții care mă fascinează în fiecare țară și aș călători prin toată Austria, să cunosc oamenii și locurile de care mi-aș aminti cu drag la întoarcerea în România și cu siguranță aș lua multe din tradiții cu mine, în țara mea dragă pe care să le arăt și celor care nu au fost în țara aceasta minunată.

Asemeni mie, copiii din toate țările visează să poată călători în lumea întreagă, să iasă din micul lor univers și să cunoască ce minunății ne înconjoară.

Putem să înteplinim visurile copiilor organizând excursii în diferite țări pentru ca ei să cunoască lumea, pentru ca viitorul omenirii să-și cunoască planeta, iar pentru cei mărinimoși care deja au organizat aceste excursii, copiii le datorează toată stima și respectul!

**DĂNILĂ MĂDĂLINA, CLASA a VII-a E,
Școala cu clasele I-VIII „ROMUL LADEA” Oravița, Județul Caraș-Severin, România
Profesor îndrumător: Iancu Maria**

EINE TRAUMFERIEN

Ich träume oft davon, dass ich Europa besuchen werde, dass ich durch viele Länder reisen werde, von denen ich schon so viele Sachen gehört habe, die ich aber noch nie mit eigenen Augen gesehen habe.

Diese Träume werden irgendwann Wirklichkeit und ich werde aus Leibeskräften kämpfen um sie zu verwirklichen. Die ersten Länder, die ich besuchen möchte sind: Österreich, Frankreich und Griechenland.

Österreich ist ein sehr schönes Land, in dem ich die Alpen mit ihren wunderbaren Gipfeln

besuchen könnte, Wien, wo ich gerne die ältesten Gebäude sehen möchte und ganz besonders das historische Zentrum. Ich könnte die Bräuche und Traditionen dieses wunderbaren Landes erlernen, sowie die Geschichten die noch immer zwischen den Ruinen der alten Burgen leben. Ich könnte die deutsche Sprache lernen, die offizielle Sprache dieses Landes, eine Sprache die ich sehr mag, die ich aber leider nicht erlernen konnte weil ich keine Möglichkeit dazu hatte. Ich wäre sehr stolz wenn ich bei der Rückkehr nach Rumänien oder wenn ich in irgend ein anderes Land reise, diese Sprache kenne.

Ich denke oftmals an die Möglichkeit in einem anderen Land zu wohnen und Österreich wäre eins dieser Länder. Wenn ich für eine Zeit in Österreich wohnen würde, würde mir gefallen so viele Traditionen wie möglich zu lernen, denn die Traditionen faszinieren mich an jedem Land und ich würde durch ganz Österreich reisen um die Menschen und die Plätze kennenzulernen, an denen ich mich sehr gerne bei meiner Rückkehr nach Rumänien erinnern würde und mit Sicherheit würde ich viele der Traditionen mit mir in mein liebes Land nehmen, Traditionen die ich auch denen zeigen würde die noch nie in diesem wunderbaren Land waren. Genau wie ich, träumen die Kinder aus allen Ländern, dass sie in der ganzen Welt reisen können, dass sie aus ihrem kleinen Universum herauskommen und das sie die Wunder die uns umgeben kennenlernen.

Wir können die Wünsche der Kinder erfüllen, indem wir Ausflüge in die verschiedenen Länder machen, damit die Kinder die Welt kennenlernen, damit die Zukunft der Menschheit ihren Planeten kennenlernt. Die Barmherzigen, die schon solche Ausflüge veranstaltet haben, sind würdig der ganzen Anerkennung und des Repekts.

**DĂNILĂ MĂDĂLINA, Klasse VII E,
Die Schule mit dem Klassen I-VIII, „Romul Ladea”
Orawitz, Kreis Karasch-Severin, Rumänien, Leitender Lehrer: Iancu Maria**

GÂNDUL LA EA...

Stau alene și privesc...Este o zi călduroasă. Un banal „De ce nu sunt acum la scăldat, de ce nu am apucat-o în goană spre râu savurând momentul în care priveam albia râului de crystal?” și totuși prefeream să stau aievea...zborul cu foșnet de mătase al fluturilor lucitori ce gâtesc pământul, parfumul plin de pasiune al trandafirilor, un tot de feerie!

Iar gându-mi zboară la un singur lucru, amica mea de departe, cea care a lăsat în urmă minunățiile locului natal cu un an în urmă. Locuia acum în Austria, presupun că era pe cât de fericită posibil acolo, căci însămi splendoarea aceluia oraș îmi trezea fiori. Și nu-mi ia mult până să mă gândesc că ar fi frumos să-i fac o vizită, îmi doream enorm acest lucru, dar, ar fi minunat! Aveam atâtea să-i povestesc!

O vacanță în Austria?! Aș fi avut o mulțime de lucruri de făcut acolo, o mulțime de locuri de cutreierat căci Austria este ceva de vis, un regat! Sau chiar să locuiesc acolo!?...Atâtea minunății ce mă atrag spre acel loc. Mi-aș fi revăzut scumpa mea amicică, mi-aș fi făcut o mulțime de prieteni noi, aș fi mers la o școală unde cu siguranță aș fi descoperit multe din secretele lumii, ale vieții încă necunoscute, aș fi adoptat un sistem nou al învățaturii, al educației mele, un alt program, poate mult mai plăcut, unul care probabil m-ar fi făcut să nu mai părăsesc acele ținuturi niciodată.

Aș fi cunoscut tipuri noi de personae și poate că aș fi fost pusă în anumite situații din care să desprind trăsături noi ale vieții, din care să învăț cum trebuie să lupt pentru a ajunge la clipa de glorie, pentru a atinge țeluri înalte. Cred că o astfel de experiență m-ar fi schimbat mult, în bine!

În față-mi un lan de grâu se leagănă sub adierea blândă a vântului de vară. Un mac singur roșu la față mă cuprindea atent cu privirea. „Să fi visat?” Nu, însă voința puternică mă făcea să cred asta.

Și bâzâitul sălbatic al unei albine parcă mă trezește. Azurul cerului mi se scâldea prin plete, iar soarele mușcă cu dinți de foc. Mă ridic brusc și-o iau la goană spre râu. Mă furișam prin pletele salciei ce mângâia râul într-o îmbrățișare veșnică.

Și-odată ajunsă acolo gândul meu rămânea doar un vis aburit de dorul purtat acelei fete...., Sau dacă mama mi-ar fi făcut o surpriză?!...aș fi fost foarte impresionată!”

**ALEXA ANCA, CLASA a VII-a E,
Școala cu clasele I-VIII „ROMUL LADEA” Oravița, Județul Caraș-Severin, România
Profesor îndrumător: Iancu Maria**

DER GEDANKE AN IHR...

Untätig sitze ich und schaue... Es ist ein warmer Tag. Ein einfaches „Warum bin ich jetzt nicht beim Baden, weshalb bin ich nicht Richtung Fluss gelaufen um den Moment, als ich is kristallreine Flussbett schaue, zu genießen ?!“ und immer noch lieber bleibe ich tatsächlich... der seidend raschelnde Flug der Schmetterlinge die die Erde schmücken, der leidenschaftliche Duft der Rosen, ein Märchenhaftes all !

Und mein Gedanke fliegt zu einer einzigen Sache, meine Freundin aus der Ferne, die die Sehenswürdigkeiten der Heimat mit einem Jahr zuvor verließ. Sie wohnte in Österreich, annehmend das sie so glücklich wie möglich war, weil eben weckte die Pracht der Stadt das Gruseln in mir. Und es nahm mir nicht viel dabei mir zu denken, dass es schön wäre ihr einen Besuch abzustatten, ich wünschte mir gewaltig diese Sache, doch, es wäre wunderbar! Ich hatte ihr soviel zu erzählen!

Ferien in Österreich ?! Ich hätte dort eine Menge Sachen tun können, eine Menge Plätze durchwandern, denn Österreich ist ein Traum, ein Königreich! Oder sogar dort leben !?... Soviele Wunder ziehen mich an diesen Ort. Ich hätte meine liebe Freundin wiedergesehen, hätte mir eine Menge neue Freunde machen können, hätte in eine Schule gehen können, wo ich mit Sicherheit viele der Weltgeheimnisse entdecken hätte können, Unbekannte des Lebens, hätte ein neues Lehrsystem angenommen, für meine Bildung, ein anderes Programm, viel schöner vielleicht, eins das mit Sicherheit mich nicht mehr von diesem Land fortließ.

Ich hätte neue Menschen kennenlernen können und vielleicht hätte ich mich in einigen Lagen befinden müssen aus denen ich neue Funktionen des Lebens lösen sollte, aus die ich einiges über meinen Kampf für die Sternstunde lernen konnte, um höhere Ziele zu erreichen. Ich bin überzeugt, dass so eine Erfahrung mich in etwas besseres verändert hätte !

Vor mir ein Weizenfeld, wiegt sich unter dem sanften Atem des Sommerwindes. Eine einzige Mohnblume, mit rotem Gesicht hat mich mit ihrem sorgfältigen Blick eingeschlossen. „Hätte ich geträumt?“ Nein, nur der feste Wille machte mich daran zu glauben.

Es scheint, dass das wilde summen einer Biene mich weckt. Das Himmelblau badet durch meine Haare und die Sonne beißt mit Feuerzähnen. Ich stehe plötzlich auf und fliehe zum Fluss. Ich schlich mich durch die Haare der Weide, die den Fluss mit einer ewigen Umarmung streichelte.

Und einmal dort angekommen, mein Gedanke blieb nur ein verschleierter Traum um die Sehnsucht die ich diesem Mädchen trug.... Oder wenn Mutter mir eine Überraschung machte ?!... wäre ich sehr beeindruckt gewesen!”

**Alexa Anca, Klasse VII E,
Schule mit den Klassen I-VIII „Romul Ladea” Orawitz, Kreis Karasch-Severin,
Rumänien, Leitender Lehrer: Iancu Maria**

BANATUL, MICA NOASTRĂ AUSTRIE

De ce oare eu iubesc Austria, mă întreb adeseori. Fiindcă este așa de frumoasă, totul este așa de frumos. E o țară model de frumusețe. E o țară care seamănă cu Banatul, regiunea noastră, pe care-l iubesc mult fiindcă trăiesc în el și în care m-am întors după ce am făcut un an de școală în Spania. Îmi place curățenia din Austria, totul este proaspăt și pur, iar impresia generală este a unui colț de rai, ținând cont de organizarea mediului, parcuri, peisaje, flori, ornamentație. Natura reînvie tot așa de frumoasă cum este și în Banat. Lumea pădurii este una aproape fantastică, ai impresia imaginarului, a unui vis. E o țară pe care o ai deja în adâncul ființei, ca un vis.

Ce mă învață această țară cu o frumusețe spectaculară este să prețuiesc și să respect natura și spiritul ei. Îmi dau seama că prin acest „environnement” resimțim faptul că, noi, oamenii suntem o familie, prin faptul că ne-am născut într-un paradis al lui Adam și al Evei, după care tânji, pe care-l visăm, care este ascuns în sufletul nostru.

Dacă aș merge în Austria aș merge să văd o lume pe care am părăsit-o pentru a ajunge în Banat. Aș desoperi frumoasele peisaje montane care ne leagă .E un ținut al amintirilor frumoase pe care nu le uiti niciodată.

Dacă aș merge în Austria aș găsi multe lucruri de descoperit, nu doar frumusețe. Aș fi foarte atentă la ele. Aș privi Austria cu un ochi îndrăgostit și foarte setos de cunoaștere.

Austria este o țară a visurilor, comparabilă cu Banatul nostru în care trăim cu dragoste și „dor”....

BANAT, ÖSTERREICH, UNSERE KLEINE

Warum ich Österreich liebe, frage ich mich oft. Weil es so schön ist, ist alles so schön sein. Schönheit ist ein Modell Landes. Es ist ein Land, das Banat, unserer Region, die ich sehr liebe, weil sie die in ihr leben und ich kehrte nach einem Jahr der Schule habe ich in Spanien erinnert. Ich mag die Sauberkeit von Österreich, alles ist frisch und rein, und der Gesamteindruck ist eine Ecke des Paradieses, unter Berücksichtigung der Umwelt-Organisation, Parks, Landschaften, Blumen-Ornament. Natur belebt alle so schön wie im Banat. Forest ist ein fast Fantasy-Welt, denkt man Phantasie, ein Traum. Es ist ein Land, das bereits tief, wie ein Traum.

Was ich gelernt habe dieses wunderschöne Land mit spektakulärer ist zu lieben und zu der Natur und ihren Geist zu respektieren. Ich erkenne, dass durch diese "Environnement" fühlen, dass wir Menschen eine Familie sind, dass wir in năsut ein Paradies von Adam und Eva, nach dem Hunger, träumen Sie, welche ist verborgen in unseren Seelen.

Wenn ich gehe nach Österreich gehe ich in eine Welt, die ich im Banat nach links zu sehen. Ich desoperi schönen Berglandschaft, die uns verbindet. Es ist ein Land der schönen Erinnerungen, die Sie nie vergessen machen.

Wenn ich gehe in Österreich finde ich viele Dinge zu finden, nicht nur Schönheit. Ich würde ihnen sehr nahe sein. Ich würde gerne für Österreich mit einem Auge und sehr wissensdurstig. Österreich ist ein Land der Träume, Miss Banat vergleichbar mit unserer Liebe, und wir leben in "dor" ...

Bejan Sebastian

Berzovia, Membru în cercul „Mircea Sântimbreanu”

Elev în clasa a VII-a la Școala cu clasele I-VIII Berzovia

Prof. coord. Călin Chincea,

ÎNSEMĂRI DESPRE EDUCAȚIE

Poate ar trebui ca oricine se îndreaptă către profesia de dascăl să reflecteze asupra însemnărilor „despre educație” ale celui care a fost ALBERT „EINSTEIN, considerat cel mai mare geniu al umanității.

Reflecțiile sale au în vedere sistemul de învățământ în genere, rolul dascălului în educație, rolul școlii și al societății în devenirea personalității, metode și mijloace pentru educație. Ceea ce ar trebui să însemne toate acestea, reprezintă depășirea față de ceea ce exista în timpul în care marele fizician a parcurs pe timpul școlarității. Pentru A. Einstein, școala și sistemul de educație erau cuprinse de o rigiditate intelectuală, instrumente pentru transmiterea unei cantități maxime de cunoștințe către tânăra generație.

Dascălii erau priviți drept „sergenți de instrucție”, unul dintre aceștia adresându-i: „N-o să fie nimic de capul tău, Einstein”. Mai mult, pentru că nu prefera să tocească pe dinafară, cum procedau cei mai mulți dintre colegii săi, s-a înscris la un Institut de tehnologie din Zurich, fără sa-și fi luat diploma de liceu. Iar ca student a fost tot mediocru, deoarece îl irita programa de studii și evita sala de lectură, încercând să-și urmeze propriile interese științifice. A terminat facultatea

numai datorită prietenului său, Marcel Grossman, care frecventa cursurile și-i punea la dispoziție notițele. Mai târziu avea să noteze „îmi amintesc anii de studenție. El – studentul ireproșabil, iar eu, dezordonatul și visătorul. El în termeni buni cu profesorii, eu, un paria nemulțumit și prea puțin iubit”.

Pornind de la o asemenea trăire, peste ani A. Einstein a dorit să se lase, pentru cei care trebuia să-i pregătească pe tineri, câteva reflecții. Școala trebuie să servească vieții, ea trebuind să dezvolte la tineri calități și capacități, care prezintă valoare pentru bună starea obștei, altfel, „cunoștințele sunt ceva mort”. Iar cea mai importantă metodă de educație este aceea „de a-l antrena pe tânăr într-o activitate efectivă”. Numai astfel tânărul are plăcerea de a munci în școala, numai astfel el preferă activitatea în școală, zilelor de vacanță.

Școala și educatorul „trebuie să se ferească de a folosi metoda facilă ațâtării ambiției individuale spre a-i face pe copiii silitori la învățătură”.

Dascălii nu mai trebuie să predice tinerilor că succesul este scopul vieții, deoarece un om de succes primește mult de la semenii săi, în comparație cu ceea ce el oferă. „Valoarea unui

om trebuie văzută în ceea ce dă, și nu în ceea ce e capabil să primească”.

Metodele fricii, forței și autorității artificiale, erau pentru fizician considerate ca fiind lucrul cel mai rău pentru o școală, deoarece „un asemenea tratament distruge sentimentele sănătoase, sinceritatea și încrederea în sine a tânărului. Ea produce supusul umil”.

Dorind ca școala să fie scutită de acest rău, A.Einstein îndemna: „Dați în mâna educatorului cât mai puține măsuri coercitive cu putință, astfel încât singura sursă a respectului tinerilor față de el să fie calitățile lui umane și intelectuale”.

Pentru că avea drept țel să vorbească tuturor în același fel „fie că-i vorba de gunoier, ori de rectorul Universității”, destinul nu l-a lăsat nepedepsit. „Ca să mă pedepsească pentru disprețul meu față de autorități, soarta a făcut din mine o autoritate”.

Școala, în viziunea marelui fizician trebuie să-i călăuzească pe tineri spre domeniile importante ale societății și să dezvolte dorința

acestora de a desfășura cu succes o activitate. Numai astfel ea va dobândi „o înaltă stimă în ochii tinerei generații” și sarcinile primite de ea vor fi primite ca un dar. „Personal-scrie autorul-am cunoscut copii care preferau vacanței zilele petrecute la școală”.

Însă o asemenea școală cere ca educatorul să fie un artist în domeniul său. Pentru aceasta sunt necesare două condiții: ca educatorii să fie crescuți în astfel de școli și să aibă o mare libertate „în alegerea materialului ce urmează a fi predat și a metodelor de predare. Căci și pentru el forța și presiunea exterioară ucide plăcerea muncii de calitate”.

Școala trebuie să servească vieții, ea trebuie să însemne altceva. „Școala trebuie să urmărească tot timpul ca tânărul să părăsească băncile ei nu ca un specialist, ci ca o personalitate armonioasă”.

Prof. Constantin Nicolaescu
INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL
ADJUNCT
Școala caraș-severineană, (2004)

„Hopenhaga” speranța omenirii pentru dezvoltare durabilă

Așteptată cu interes de întreg mapamondul, Conferința Națiunilor Unite de la Copenhaga, reprezintă rezultatul a doi ani de discuții privind elaborarea unei noi Convenții a Națiunilor Unite privind schimbările climatice care să înlocuiască Protocolul de la Kyoto, la sfârșitul lui 2012, atunci când va lua sfârșit prima perioada de angajament. Speranța celor peste 190 de state care vor participa, la sfârșitul anului 2009, la această conferință se leaga de limitarea schimbărilor climatice. Marile așteptări, deopotrivă pentru țările dezvoltate cât și pentru cele în curs de dezvoltare, i-a determinat pe reprezentanții mass-media să o intituleze summit-ul și HOPENHAGA.

Yvo de Boer, șeful Secretariatului ONU pentru Schimbări Climatice, a punctat elementele necesare pentru atingerea la cifre și măsuri concrete privind reducerile de emisii și fondurile alocate acestui scop, la Copenhaga. Mai precis, țările dezvoltate trebuie să stabilească ținte ferme pentru reducerea semnificativă a emisiilor până în 2020, în timp ce țările în curs de dezvoltare trebuie să prezinte măsuri pentru stoparea creșterii emisiilor la un nivel inferior unui scenariu în care activitățile lor economice nu suferă nicio schimbare. În plus țările bogate vor trebui să asigure asistența financiară pe termen lung celor mai sărace, înființând, totodată, un fond de 10 miliarde de euro prin care acestea să fie ajutate să se adapteze la consecințele iminente ale schimbărilor climatice.

Comisia Europeană, care va fi reprezentată prin Președintele Jose Manuel Barroso, dorește ca

statele participante la conferința de la Copenhaga să se pună de acord asupra unui text simplu și clar care să devină obligatoriu în toate statele, reflectând responsabilități comune dar diferențiate. Acordul de la Copenhaga ar trebui să acopere toate elementele cheie ale viitorului tratat, să stabilească o procedură și un termen limită în 2010 pentru încheierea acestuia și să includă o formulă de “lansare rapidă” care să permită implementarea imediată a anumitor acțiuni, în special acordarea de sprijin financiar țărilor mai puțin dezvoltate.

Uniunea Europeană dorește un acord cuprinzător care să împiedice schimbările climatice periculoase prin limitarea încălzirii globale la cel mult 2 grade Celsius peste temperatura din perioada pre-industrială.

Copenhaga nu va marca sfârșitul unui proces, ci mai degrabă ar putea stabili un cadru legal pentru continuarea unor negocieri mai detaliate pe parcursul anului 2010. Pornindu-se de la constatarea ca, la sfârșitul primului deceniu al secolului XXI, după o tranziție prelungită și traumatizantă la democrația pluralistă și economia de piață, România mai are de recuperat decalaje considerabile față de celelalte state membre ale Uniunii Europene, simultan cu însușirea și transpunerea în practică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în contextul globalizării. Cu toate progresele realizate în ultimii ani, este o realitate ca România are încă o economie bazată pe consumul intensiv de resurse, o societate și o administrație aflate încă în

căutarea unei viziuni unitare și un capital natural afectat de riscul unor deteriorări ce pot deveni ireversibile.

România a elaborat o Strategie Națională prin care stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică, al căror fundament îl reprezintă în primul rând asigurarea unui echilibru între aceste sisteme socio-economice și elementele capitalului natural. Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul "Viitorul nostru comun", cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: "dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi".

Dezvoltarea durabilă urmărește și încearcă să găsească un cadru teoretic stabil pentru luarea deciziilor în orice situație în care se regăsește un raport de tipul om/mediu, fie ca e vorba de mediu înconjurător, economic sau social. Deși inițial dezvoltarea durabilă s-a vrut a fi o soluție la criza ecologică determinată de intensa exploatare industrială a resurselor și degradarea continuă a mediului și caută în primul rând prezervarea calității mediului înconjurător, în prezent conceptul s-a extins asupra calității vieții în complexitatea sa, și sub aspect economic și social. Obiect al dezvoltării durabile este acum și preocuparea pentru dreptate și echitate între state, nu numai între generații.

Scurt istoric al dezvoltării durabile

Conceptul a fost legat inițial de problemele de mediu și de criza resurselor naturale, în special a celor legate de energie de acum 30 de ani. Termenul însuși este foarte recent și s-a impus în vara lui 1992, după Conferința privind mediul și dezvoltarea, organizată de Națiunile Unite la Rio de Janeiro. Durabilitatea pleacă de la ideea că activitățile umane sunt dependente de mediul înconjurător și de resurse.

Sănătatea, siguranța socială și stabilitatea economică a societății sunt esențiale în definirea calității vieții. Discuțiile de la care s-a ajuns la dezvoltarea durabilă au pornit la începutul anilor 70. În 1972, Conferința privind Mediul care a avut loc la Stockholm a pus pentru prima dată în mod serios problema deteriorării mediului înconjurător în urma activităților umane, ceea ce pune în pericol însuși viitorul omenirii. În 1983, își începe activitatea Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED), condusă de Gro Brundtland, după o rezoluție adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite.

Doi ani mai târziu, este descoperită gaura din stratul de ozon de deasupra Antarcticii și, prin Convenția de la Viena se încearcă găsirea unor soluții pentru reducerea consumului de substanțe care dăunează stratului protector de ozon care înconjoară planeta. În

1986, la un an după catastrofa de la Cernobîl, apare așa-numitul Raport Brundtland, al WCED, cu titlul "Viitorul nostru comun" care da și cea mai citată definiție a dezvoltării durabile ("sustainable development"): "Dezvoltarea durabilă este cea care urmărește nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile lor". Totodată, Raportul admitea că dezvoltarea economică nu poate fi oprită, dar că strategiile trebuie schimbate astfel încât să se potrivească cu limitele ecologice oferite de mediul înconjurător și de resursele planetei. În finalul raportului, comisia susținea necesitatea organizării unei conferințe internaționale asupra dezvoltării durabile. Astfel, în 1992, are loc la Rio de Janeiro "Summit-ul Pământului", la care au participat reprezentanți din aproximativ 170 de state. În urma întâlnirii, au fost adoptate mai multe convenții, referitoare la schimbările de clima (reducerea emisiilor de metan și dioxid de carbon), diversitatea biologică (conservarea speciilor) și stoparea defrișărilor masive. De asemenea, s-a stabilit un plan de susținere a dezvoltării durabile, Agenda 21.

La 10 ani de la Conferința de la Rio, în 2002, a avut loc, la Johannesburg, Summitul privind dezvoltarea durabilă. Fiecare dintre noi, conștient sau nu, putem contribui la dezvoltarea durabilă. De fapt, putem spune că avem o gândire durabilă atunci când aruncăm deșeurile din plastic sau hârtie în locurile special amenajate. Recuperarea deșeurilor menajere va deveni, probabil, aproape un reflex și în rândul românilor, dar este un proces de durată. Să nu uităm că dezvoltarea durabilă este, de asemenea, un concept foarte "tânăr". Printre blocuri au început să fie amplasate containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor – sticla, plastic, hârtie - o inițiativă laudabilă care nu strică să fie reluată. La nivel industrial, lucrurile s-au mișcat mult mai repede. Astfel, multe fabrici folosesc deșeuri drept combustibil, iar în anumite localități se încearcă implementarea unor sisteme de încălzire casnică pe baza arderii deșeurilor. Companiile sunt primele care au conștientizat importanța economică (dar și ecologică) a recuperării și refolosirii deșeurilor.

Lester Brown atragea atenția, în lucrarea "Planul B 2.0" asupra conflictului dintre civilizația industrială și mediul ambiant și menționează două aspecte: tendința de epuizare a resurselor naturale de energie, de materii prime și de hrană, sau consumarea celor regenerabile într-un ritm superior capacității lor de regenerare și deteriorarea fizică și poluarea factorilor de mediu: apa, aer, sol. În acest context, el punctează importanța reciclării deșeurilor. Lester R. Brown a creat în 1974 "Worldwatch Institute" și este promotorul unor serii de studii, materializate în rapoartele anuale privind progresele pe calea structurării unei societăți durabile: "Starea lumii" sau "Semne vitale". "O societate durabilă, spune el, este cea care își modelează sistemul economic și social astfel încât resursele naturale și sistemele de suport ale vieții să fie menținute".

Strategia României în domeniul dezvoltării durabile

Elementul definitoriu al acestei Strategii Naționale este racordarea deplină a României la o nouă

filosofie a dezvoltării, proprie Uniunii Europene și larg împărtășită pe plan mondial – cea a dezvoltării durabile.

Ca orientare generală, strategia vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

o **Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE.**

o **Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.**

o **Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.**

Tratatul de Aderare România – Uniunea Europeană, semnat la 25 aprilie 2005, și protocoalele anexate cuprind angajamentele concrete ale României de transpunere în practică a întregului acquis comunitar și prevăd unele decalări ale termenelor de implementare ale unor obligații de mediu (până în 2015 pentru instalațiile industriale cu grad ridicat și complex de poluare, până la 16 iulie 2017 pentru depozitele municipale de deșeuri, 2018 pentru extinderea sistemelor urbane de alimentare cu apă potabilă și tratare a apelor uzate).

Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND) reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală care orientează și stimulează dezvoltarea economică și socială a țării în concordanță cu principiile Politicii de Coeziune a Uniunii Europene. Planul stabilește drept obiectiv global reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică dintre România și celelalte state membre ale Uniunii Europene și detaliază obiectivele specifice ale procesului pe 6 direcții prioritare care integrează direct și/sau indirect cerințele dezvoltării durabile pe termen scurt și mediu:

- Obiectivul creșterii competitivității și dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere include, ca una dintre principalele subpriorități, îmbunătățirea eficienței energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie în vederea reducerii efectelor schimbărilor climatice;
- Aducerea la standarde europene a infrastructurii de bază cu accent pe dezvoltarea durabilă a infrastructurii și mijloacelor de transport prin reducerea impactului asupra mediului, promovarea transportului intermodal, îmbunătățirea siguranței traficului și protecția elementelor critice de infrastructură;
- Prioritatea privind protecția și îmbunătățirea calității mediului prevede îmbunătățirea standardelor de viață pe baza asigurării serviciilor de utilități publice, în special în ceea ce privește gestionarea apei și deșeurilor; îmbunătățirea sistemelor sectoriale și regionale ale managementului de mediu; conservarea biodiversității; reconstrucția ecologică; prevenirea riscurilor și intervenția în cazul unor calamități naturale;
- Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman are în vedere promovarea incluziunii sociale și întărirea capacității administrative pentru dezvoltarea

unei piețe a muncii moderne și flexibile, îmbunătățirea relevanței sistemului de educație și formare profesională pentru ocuparea forței de muncă, stimularea culturii antreprenoriale;

- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol, silvic și piscicol conține prevederi privind utilizarea rațională a fondului funciar, reabilitarea ecologică a unor terenuri degradate sau poluate, siguranța alimentară, bunăstarea animalelor, încurajarea acvaculturii în zonele costiere;

- Obiectivul de diminuare a disparităților de dezvoltare între regiuni și în interiorul acestora are în vedere, printre altele, îmbunătățirea performanței administrative și a infrastructurii publice locale, protecția patrimoniului natural și cultural, dezvoltarea rurală integrată, regenerarea zonelor urbane afectate de restructurarea industrială, consolidarea mediului de afaceri și promovarea inovării. Sunt prevăzute, de asemenea, acțiuni în domeniul cooperării transfrontaliere, trans-naționale și interregionale în vederea integrării socio-economice a zonelor de graniță și creșterea accesibilității regiunilor României în cadrul teritoriului UE.

Programarea financiară a Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 estimează investițiile necesare, eșalonate pe ani, în valoare totală de circa 58,67 miliarde euro. Cadru Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR), aprobat de Comisia Europeană la 25 iunie 2007, stabilește prioritățile de intervenție ale Instrumentelor Structurale ale UE (Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune) în cadrul politicii de coeziune economică și socială și face legătura între prioritățile Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 și cele ale UE stabilite prin Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea 2007-2013 și Strategia Lisabona revizuită. CSNR prezintă situația socio-economică a României la momentul aderării, analiza punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT), viziunea strategică și sinteza Programelor Operaționale Sectoriale (POS) și Programului Operațional Regional (POR) ce urmează a fi implementate în cadrul obiectivului Convergență.

Calea de urmat: o soluție integrată

Calea de urmat pentru România, ca stat membru UE, este o politică integrată privind energia și schimbările climatice, întrucât arderea combustibililor fosili pentru obținerea energiei este principalul factor determinant al schimbărilor climatice. Liderii UE au aprobat o astfel de politică încă din martie 2007. Aceasta demonstrează că, pe plan internațional, UE joacă un rol central în combaterea schimbărilor climatice și, în același timp, pregătește calea pentru sporirea siguranței aprovizionării și creșterea competitivității UE.

O politică integrată privind energia și schimbările climatice semnaleză lansarea unei noi revoluții industriale care să transforme modalitățile de producere și utilizare a energiei, precum și tipurile de energie utilizate. Obiectivul este acela de a face progrese către o economie care respectă climatul, bazată pe combinarea tehnologiilor și surselor de energie sărace în emisii de carbon.

Pentru a limita încălzirea globală la 2°C, creșterea emisiilor globale de gaze cu efect de seră trebuie să înceteze în următorii 10 - 15 ani, iar apoi acestea trebuie reduse până în anul 2050 la aproximativ jumătate din nivelul înregistrat în 1990. UE încearcă să obțină un nou acord global pentru atingerea acestor obiective. Ca prim pas, UE consideră că statele industrializate ar trebui să reducă în mod colectiv până în 2020 emisiile de gaze cu efect de seră ale acestora cu 30% sub nivelul înregistrat în 1990. De asemenea, statele în curs de dezvoltare, precum China și India, vor trebui să înceapă să limiteze creșterea propriilor emisii.

Pentru a sublinia determinarea sa și pentru a da un exemplu de urmat partenerilor săi, UE a convenit să reducă emisiile sale de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% până în anul 2020, indiferent care vor fi acțiunile altor state. UE își propune să realizeze această reducere prin acțiuni programate în cadrul noii politici integrate privind energia și schimbările climatice, care se vor alinia măsurilor existente deja.

Elementul fundamental al strategiei UE de combatere a schimbărilor climatice este schema UE de comercializare a emisiilor (UE ETS), lansată în ianuarie 2005. Aceasta schemă reprezintă primul sistem internațional de comercializare a emisiilor de CO₂ și a devenit forța motrice din spatele expansiunii rapide a comerțului cu carbon din întreaga lume. Comercializarea cu emisii contribuie la garantarea că reducerea emisiilor se realizează în cel mai rentabil mod posibil. UE ETS acoperă la ora actuală 11 600 de instalații din sectorul energetic și cel industrial care sunt responsabile în mod colectiv pentru aproape jumătate din totalul emisiilor de CO₂ din UE. Atribuind un cost emisiilor de carbon eliberate de aceste instalații, schema creează un stimulent permanent pentru societățile participante să își reducă emisiile cât mai mult cu putință.

Conform schemei, autoritățile naționale din fiecare stat UE alocă un număr de cote de emisii fiecărei instalații. Plafonul maxim, sau limita numărului total de cote creează insuficiența necesară pentru ca piața să poată funcționa. Societățile care își păstrează emisiile sub nivelul cotelor alocate pot să vândă cotele de care nu au nevoie. Cele care întâmpină dificultăți în respectarea cotelor atribuite trebuie, fie să ia măsuri de reducere a propriilor emisii (de exemplu, investind în tehnologii mai eficiente sau folosind surse de energie mai sărace în emisii de carbon), fie să cumpere cote suplimentare pe piață – plătind efectiv o altă societate ca să îndeplinească în locul lor obligația de reducere a emisiilor.

Societăților vizate de schema UE ETS li se permite să utilizeze credite de emisii generate de proiecte de reducere a emisiilor în țări din afara UE. Aceasta se efectuează în cadrul Protocolului de la Kyoto cu ajutorul mecanismului de dezvoltare nepoluantă (CDM) și al instrumentului de implementare comună (JI). Cererea de astfel de credite este un puternic stimulent pentru investiții în idei care au în vedere reducerea emisiilor din alte țări.

Instalațiile din sectorul energetic și cel industrial nu sunt singurele culpabile pentru creșterea nivelului de CO₂ în atmosferă. În consecință, Comisia Europeană a propus extinderea UE ETS începând cu 2011 pentru a cuprinde și emisiile aflate în ascensiune rapidă care provin din sectorul aviației. În plus, o revizie a schemei, care este în curs de desfășurare, ar putea face ca aceasta să cuprindă mai multe sectoare și gaze.

Prof. Adrian DOXAN
Inspector Școlar General
Prof. Mircea Iacob MEILĂ
Inspector Școlar General Adjunct

Redacția și administrația:

CASA CORPULUI DIDACTIC
CARAȘ - SEVERIN

320059 - Reșița, Str. Bega, Nr. 1

Tel.: 0255.218029, 0355.417618.

Fax: 0255.206005.

e-mail: ccd_caras_severin@yahoo.com

ccdcaras@gmail.com

web: <http://cs.isj.edu.ro>

Director: prof. Tudor Deaconu

Profesori metodiști: Simona Lance,
Daniela Potocean.

Analist programator: Liviu Crivineanu.

Bibliotecar: prof. Ligia Constantin.

Colaboratori: prof. Simona Stan - inspector
școlar ISJ CS, prof. Ana Kremm -
Liceul Teoretic "Diaconovici - Tietz" Reșița,

prof. Sonja Chwoika -

Liceul Teoretic "Diaconovici - Tietz" Reșița,

prof. Leontin Prodan -

Liceul Teoretic "Diaconovici - Tietz" Reșița,

Werner Kremm - redactor Allgemeine
Deutsche Zeitung für Rumänien.

Copertă: prof. Leontin Prodan.

Emblema Seminarului Didactica

Internațional: prof. Petru Comisarschi.

